Rocznik
Akademii
Umiejętn.

ROK
1900-01

ROCZNIK
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

Rok 1900/1901.

KRAKÓW.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1901.

KRAKÓW, DRUKARNIA UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem J. Filipowskiego.

TREŚĆ.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE

(w lipcu 1901 r.)

PROTEKTOR
JEGO CESARSKA I KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ
ARCYKSIĄŻĘ AUSTRYI-ESTE

FRANCISZEK FERDYNAND.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

Jego Eksc. JULIAN Sas DUNAJEWSKI,

Dr. praw, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Ap. Mości, b. c. k. Minister, K. W. W. orderu św. Szczepana i ces. Leopolda, Kaw. ord. Żelaznej Korony I klasy, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miasta Krakowa, N. Sącza, Wieliczki i Brodów etc.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes:

JE. Stanisław hr. Tarnowski, Dr. filoz., Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, właśc. odznaki „Litteris et artibus", b. Rector magn., Prof. p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminar. filol. słow. tamże, Członek dożyw. Izby Panów i Poseł na Sejm krajowy, Członek Rady miejskiej w Krakowie, Członek Komisyi egzam. dla kand. na naucz. szkół gimnaz. i realn.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Zastępca prezesa:

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler ces. austr. orderu Żelaznej Korony III klasy, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, c. k. Radca dworu, b. Rektor magn. Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału politycznego, Wiceprezes jej oddziału historyczno-prawniczego, a Członek jej oddziału sądowego, Delegat c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty przy Wydziale administracyjnym Szkoły handlowej w Krakowie, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miast Podgórza, Myślenic i Zatora.

Kraków, ulica Studencka 23.

Sekretarz generalny:

Stanisław Smolka, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, c. k. Radca Dworu, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, b. Rektor magn., Profesor p. z. historyi polskiej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniw. Jagiell., Korespondent c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Czł. zagr. węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek południowo-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, oraz ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, oraz Tow. historycznych w Petersburgu i Rydze.

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze.
Kraków, ulica Szpitalna 40.

Dyrektor Wydziału historyczno-filozoficznego:

Fryderyk Zoll. (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Szczęsny Kreutz, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. mineralogii i Dyrektor gabinetu mineralogicznego Uniw. Jagiell., Członek krajowej Rady górniczej, Członek c. k. geologicznego Zakładu państw. w Wiedniu, Człon. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych, Członek galic. Towarz. rolniczego we Lwowie, b. zwycz. Prof. i były Dziekan Wydziału filozof. Uniwer. lwowskiego, b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego i b. Dziekan.
Kraków, ulica Basztowa 3.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. filoz., Prof. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa w zakresie literatury.
Kraków, ulica Batorego 25.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficznego:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniw. Jagiell.; Członek c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, b. Dziekan Wydz. prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Kraków, ulica Garncarska 15.

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Józef Rostafiński, Dr. filoz., Prof. p. z. botaniki, Dyrektor Ogrodu botanicznego Uniw. Jagiell., Członek b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. nauk. przyr. w Cherbourgu, Wiedniu, Berlinie i Medyolanie, Człon. c. k. Komisyi egzamin. dla nauczycieli szkół średnich.

Kraków, ulica Garncarska 14.

Poczet członków zwyczajnych.

A. Czynni.

I. Wydział filologiczny.

a) Krajowi:

Karol Estreicher-Rozbierski, Dr. filoz., Kawal. orderu Żelaz. Korony III kl., Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Wybrany Członkiem czynym dnia 11 maja 1872.

Kraków, gmach Biblioteki Jagiellońskiej.

Julian Klaczko, Dr. filoz., Doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiell., c. k. Radca Dworu, Członek Instytutu francuskiego (Académie des Sciences morales et politiques), Of. Legii honorowej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Kraków, Rynek główny 32.

Antoni Małecki, Dr. fil., właściciel odznaki „Litteris et artibus“, b. Prof. jęz. i liter. polskiej i Rektor magn. Uniwersytetu lwowskiego, Zastępca Kuratora Zakładu nar. im Ossolińskich we Lwowie, dożywotni Członek Izby Panów, honorowy obywatel miasta Lwowa i Członek Rady miejskiej lwowskiej, Dr. obojga praw honoris causa Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Galic. Tow. pedagogicznego, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. liter. im. Adama Mickiewicza i Koła literac. we Lwowie, Człon.-koresp. serbskiego Tow. nauk. w Belgradzie, Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Lwów, Zakład Ossolińskich.

Antoni Petruszewicz, Kustosz lwowskiej kapituły metropolitalnej grecko-katol., Radca i Referent Konsystorza, Egzaminator synodalny, c. k. Konserwator ruskich zabytków, Członek czynny i honorowy cesarsko-rosyjskiego archeologicznego Towarzystwa w Moskwie, honorowy Doktor historyi cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Człon. historycznego Tow. Nestora w Kijowie, czynny i honorowy Członek cesarskiego Towarzystwa historyi i starożytności w Odesie, honorowy Człon. Akademii Nauk w Bukareszcie, Czł. honorowy słowiańskiego dobroczynnego towarzystwa w Kijowie, Członek halicko-ruskiej Macierzy we Lwowie, Członek czeskiej Macierzy w Pradze, honorowy Członek Stauropigialnego Instytutu we Lwowie, Członek i Wydziałowy Instytutu ruskiego „Narodowy Dom" we Lwowie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.
Lwów, Kapituła matrop. grecko- katol.

JE. Stanisław hr. Tarnowski, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.
Kraków, ulica Warszawska 12.

Maryan Sokołowski, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. historyi sztuki i Dyrektor gabinetu historyi sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Rady sztuki (Kunstrath) w Ministeryum Oświaty, Korespondent c. k. Komisyi centralnej do badania i utrzymywania pomników sztuki, Członek-korespondent c. k. austryackiego Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek honorowy Towarz. historyków sztuki we Wrocławiu, Członek czynny cesarskiego Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek czynny Tow. starożytników w Królewcu, Dyrektor Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 lipca 1884. — (Korespondentem od roku 1880).
Kraków, ulica Garncarska 3.

Kazimierz Morawski, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od roku 1883).
Kraków, ulica Szpitalna 40.

Władysław Łoziński, Doktor. fil. honoris causa Uniwersytetu lwowskiego, Członek Rady artystycznej przy c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, Członek Rady przybocznej c. k. Muzeum

handlowego w Wiedniu, Korespondent c. k. centralnej Komisyi archeologicznej, Prezes Towarzystwa Przyj. Sztuk Pięknych, Prezes Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej, Kawaler orderu ces. Leopolda. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Lwów, ulica Ossolińskich 3.

Antoni Kalina, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej porównawczej Uniwersytetu lwowskiego, odznaczony srebrnym medalem bułgarskim dla sztuk i umiejętności, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Prezes Towarz. ludoznawczego, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Prezes Towarzystwa naucz. szkół wyższych, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa wydawniczego. Wybrany Członkiem czynnym d. 2 maja 1895. (Korespondentem od d. 15 listopada 1884).
Lwów, ulica Zimorowicza 7.

Józef Tretiak, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1888).

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2. Statutu Akademii.

Z wydziału historyczno-filozoficznego. Wybrani 21 listopada 1893.

Wojciech Kętrzyński
Stefan Pawlicki
Stanisław Smolka
Tadeusz Wojciechowski
Wincenty Zakrzewski
} obacz str. 12—13.

b) Zakrajowi:

Watrosław Jagić, Dr. filoz., także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. filologii słow. i Dyrektor Seminaryum filolog. słow. Uniwersytetu wiedeńskiego, Człon. Izby Panów, Kawaler komtur. krzyża orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderów pruskich „pour la mérite“ i Korony, posiadacz austr. węg. odznaki honorowej dla nauki i sztuki, rosyjski rzeczywisty Radca stanu i Kawaler orderów Anny i Stanisława I. stopnia (z gwiazdami) i Włodzimierza III stopnia, serbskiego wielkiego krzyża orderu Sawy,

Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu, Petersburgu, Zagrzebiu, Belgradzie, Monachium, Budapeszcie i Pradze, Towarzystwa naukowego czeskiego w Pradze, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Berlinie, Członek honorowy Towarzystwa „Ljubiteli drewnoj pismennosti" i „Archeologiczeskawo Obszczestwa" w Petersburgu, Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie, Towarzystw archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie, Odesie i Konstantynopolu, Towarzystwa starożytniczego w Moskwie, Członek honorowy Towarzystwa „Matica srpska" w Nowym Sadzie i „Matica Slovenska" w Lublanie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.
Wiedeń, VIII. Kochgasse 15.

Józef Hampel, Dr. praw. i filoz., Profesor p. z. archeologii starożytnej Uniwersytetu w Budapeszcie, Kustosz sekcyi archeologicznej Muzeum Narodowego tamże, Członek czynny Akademii węgierskiej. Wybrany Członkiem czynnym d. 24 listopada 1888.
Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jan Gebauer, Dr. filoz. także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. filol. słow. i Dyrektor Seminaryum słowiańskiego czeskiego Uniwersytetu w Pradze, b. Rektor. magn., Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności i król. Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek korespondent Akademii Nauk w Petersburgu, Członek Komisyi egzaminacyjnej na nauczycieli szkół średnich w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.
Praga, Vinohrady, 359.

c) Zagraniczni:

Władysław Nehring, Dr. fil., Tajny Radca rządowy, ozdob. ord. Orła czerw. IV kl., Prof. p. z. filologii słowiańskiej i Dyrektor Seminaryum filologicznego słowiańskiego Uniwersytetu wrocławskiego, b. Dziekan Wydziału filozof. w roku 1876 i 1889, b. Rektor Uniw. wrocławskiego w roku 1894, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu i Tow. Naukowego w Pradze, honorowy Czł. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i Tow. ludoznawczego we Lwowie, Czł. Tow. histor. i starożyt-

tniczego śląskiego i Muzeum starożytności śląskich. Wiceprezes śląskiego Tow. ludoznawczego, Członek Komisyi egzam. dla kandydatów wyższego stanu nauczycielskiego, Czł. deputacyi szkolnej. Wybrany Członkiem czynnym d. 31 października 1885.
Wrocław, Sternstrasse. 22.

Jan Baudouin de Courtenay Dr. fil. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, Profesor zwyczajny językoznawstwa porównawczego i sanskrytu Uniwersytetu petersburskiego, Członek korespondent ces. Akademii Nauk w Petersburgu, rosyjski rzecz. Radca Stanu, Kawaler orderów Stanisława i Anny 2-giej klasy, posiadacz złotego medalu od Akademii Umiejętności w Petersburgu i bronzowego od „Institution etnographique“ w Paryżu, b. Docent gramatyki porównawczej Uniwersytetu petersburskiego, b. Prof. zwycz. gramatyki porównawczej języków indoeuropejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, b. Profesor zwycz. gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu dorpackiego, b. Profesor p. z. tytularny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek dożywotni „Societé de linguistique“ w Paryżu, Członek korespondent „Litauische litterarische Gesellschaft“ w Tylży, Człon. korespondent Towarzystwa etnograficznego czesko-słowiańskiego w Pradze, Członek honorowy b. estońskiego Tow. literackiego „Eesti Kirjameeste Selts“ w Dorpacie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.
Petersburg, Uniwersytet.

Włodzimierz Spasowicz, Dr. praw, adwokat. Wybrany Członkiem czynnym d. 6 grudnia 1890. (Korespondentem od r. 1873).
Petersburg, Mikołajska 47.

Aleksander Brückner, Dr. filoz., Profesor filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1888).
Berlin, SW. Lankwitzstrasse 1.

JE. Stojan Novakowić, Poseł nadz. króla serbskiego w Peterburgu, b. Prezydent Ministrów i Senator i. t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Petersburg, Litejny Prospekt 57.

Henryk Sienkiewicz, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893.
Warszawa, ulica Wspólna 24.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi:

JE. Julian Dunajewski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.
Kraków, ulica Podwale 11.

Izydor Szaraniewicz, Dr. fil., em. Prof. p. z. historyi austryackiej i b. Dyrektor Seminaryum historycznego oddziału historyi austr. Uniwersytetu lwowskiego, b. Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, b. Czł. c. k. Komisyi egzam. oddziału prawno-historycznego, Korespondent, a od roku 1887 Konserwator c. k. Komisyi centralnej dla utrzymania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Kawaler ord. Żel. Kor. III klasy, odznaczony papieskim Krzyżem honor. „Pro Ecclesia et Pontifice“ i medalem honor. za 40-letnią wierną służbę (Signum laboris fiideliter peracti XXXX. annorum„), honorowy Doctor ces.-ros. Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie i Senior Instytutu Stauropigiańskiego we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Lwów, ulica Blacharska 13.

Fryderyk Zoll, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873 roku.
Kraków, ulica Studencka 23.

JE. Leon Biliński, Dr. praw, rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler Orderu Żelaznej Korony I klasy, Komandor orderu Franciszka Józefa, b. Prof. Uniwersytetu lwowskiego, b. Prezydent generalnej Dyrekcyi kolei państwowych, b. Minister finansów, Gubernator Banku austryacko-węgierskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1876.
Wiedeń, VIII, Tulpengasse 3

Franciszek Piekosiński. Dr. praw, Prof. p. z. prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor arch. aktów grodzkich

i ziemskich w Krakowie, Konserwator Komisyi centralnej dla zabytków archiwalnych na Galicyę zachodnią, Członek korespondent Towarzystwa heraldycznego „Adler“ w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.
Kraków, ulica Zwierzyniecka 22.

Michał Bobrzyński, Dr. praw, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor ord. Franciszka Józefa, Człon. czeskiej Akademii imienia ces. Franciszka Józefa, Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, Poseł na Sejm kraj., b. Profesor prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Czł. czynnym dnia 10 listopada 1883. (Korespondentem od r. 1878).
Lwów, ulica Pańska 23.

Stanisław Smolka, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).
Kraków, ulica Krupnicza 9.

Wincenty Zakrzewski, Dr. filoz., b. Rektor magn., Prof. p. z. historyi powszechnej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniwersytetu Jagiell., Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).
Kraków, ulica Siemiradzkiego 11.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil. Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Konserwator c. k. centralnej Komisyi w Wiedniu, Członek Towarz. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. literackiego w Paryżu, Tow. Nauk w Toruniu, Towarzystwa litewskiego w Tylży, Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie i historycznego we Lwowie, Towarzystwa histor. i archeol. śląskiego we Wrocławiu, Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces. Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. Mazurskiego w Lecu w Prusiech wschodnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887, (Korespondentem od r. 1873).
Lwów, Zakład nar. im Ossolińskich.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kaw. Orderu Żelaznej Kor. III kl., Profesor p. z. historyi polskiej, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisyi centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, Człon. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. (Korespondentem od r. 1881).
Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Franciszek Kasparek, Dr. praw., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, b. Rektor magn., Profesor p. z. filoz. prawa i prawa narodów Uniwer. Jagiellońskiego, Członek Instytutu prawa międzynarodowego w Brukseli, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzam. oddziału historyczno-prawniczego i Członek c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału sądowego i politycznego, Radca miejski krakowski, Protektor Towarz. muzycznego, Wiceprezes Rady szkolnej okręgowej, Członek honorowy Towarz. Tatrzańskiego, Przewodniczący Sekcyi odczytowej Towarzystwa prawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1883).
Kraków, ulica Sławkowska 1.

Stefan Pawlicki, Doktor św. Teologii i filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filoz. Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacyi Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Protektor papieskiego Kolegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkadyi i trzech rzymskich Akademij: di religione cattolica, Tiberina i dell'Immacolata Concezione, Członek czynny rzymskiej Societá dei cultori di cristiana archeologia, Czł. korespondent papieskiej Akademii Archeologii, Wiceprezes sekcyi filozoficznej Tow. wiedeńskiego Leo-Gesellschaft. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od roku 1884).
Kraków, ulica Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. (Korespondentem od r. 1888).
Kraków, ulica Garncarska 15.

Oswald Balzer, Dr. praw, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie, Członek czynny Akademii Umiejętności w Pradze czeskiej, Członek król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek honorowy Muzeum narodowego w Rapperswylu, Wiceprezes Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie, oraz Towarzystwa historycznego we Lwowie. Członek czynny ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek Towarzystwa historycznego w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. (Korespondentem od roku 1888).

Lwów, ulica Mickiewicza 26.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2 Statutu Akademii.

Z wydziału filologicznego, wybrani dnia 30 października 1892 roku.

Antoni Małecki **Kazimierz Morawski** **Maryan Sokołowski** **Stanisław hr. Tarnowski**	obacz wyżej str. 6—7.

b) Zakrajowi:

Antoni Randa, Dr. praw, także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor orderu Franciszka Józefa II klasy z gwiazdą, Kawaler orderu Żelaznej Korony III. kl., posiadacz medalu austr.-węgier. „Litteris et Artibus“ Komandor rosyjs. ord. św. Stanisława, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. prawa austr. cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes I. Wydziału czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów, Członek Trybunału państwowego, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Bononii. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878 r.

Praga.

Władywój Tomek, Dr. fil., Komandor Orderu Franciszka Józefa, posiadacz medalu austr.-węg. „Litteris et Artibus“, c. k. Radca

rządowy, b. Profesor histor. Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1881.

Praga, ulica Czarna 6.

Wilhelm Fráknoi, tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat szekszardzki etc., główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich, Członek Akademii Umiej. w Pradze i Belgradzie, Tow. histor. w Ostrzychomiu etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.
Roma, Istituto storico ungherese.

Jarosław Goll. Dr., fil., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Profesor p. z. historyi powszechnej na Uniwersytecie czeskim, Członek nadzwyczajny „Kràl. České Společnosti Náuk“ w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 roku.

Praga-Smichov, Nábřeží 14.

Emil Ott, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. kl., c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa cywilnego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, Członek Trybunału Państwa, Wiceprezes c. k. Komisyi rządowej egzamin. oddziału historyczno-prawniczego i oddziału sądowego, Członek zwyczajny Societas regia scientiarum i Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Towarzystwa pielęgnowania prawa kościelnego w Getyndze, Członek honor. „Moravská pràwnicka jednota“ w Bernie, Delegat Ministerstwa Oświaty w Kuratoryum Akademii hr. Straki. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900.

Praga-II, Kremencová ul. 8.

c) Zagraniczni:

Jakób Caro Dr. fil., Prof. p. z. historyi i dyrektor Seminaryum historycznego Uniwersytetu wrocławskiego, Członek korespondent Akademii Umiejętnosci w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881.

Wrocław, Eichendorfstrasse 57.

X. Edward Likowski, Dr. św. Teologii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Biskup sufragan poznański, Prezes Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.
Poznań.

Albert Sorel, Profesor historyi dyplomatycznej w École libre des sciences politiques w Paryżu, Sekretarz generalny Prezydyum Senatu francuskiego, Członek Akademii francuskiej i Akademii nauk moralnych i politycznych, Członek korespondent królew. Akademii szwedzkiej, król. Akademii w Kopenhadze, król. Akademii Umiejętności w Berlinie, i król. Tow. historycz. w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 30 listopada 1889 roku.
Paryż, Présidence du Sénat.

Henryk Struve, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, zasłużony Profesor zwycz. Uniwersytetu warszawskiego, Członek honor. Towarzystwa psychologicznego w Moskwie, Rzeczywisty Radca Stanu, Kawaler orderów św. Stanisława I. kl., św. Anny II kl. i św. Włodzimierza III kl. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 maja 1897 r.
Warszawa, ulica Leszno 33.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi:

Franciszek Michał Karliński, Dr. filoz., Kawaler cesars. austr. Orderu Franciszka Józefa, Prof. p. z. astronomii i matematyki wyższej i Dyrektor Obserwatoryum astronomicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi do pomiaru ziemi, c. k. Komisyi do normalnych miar i wag, c. k. Towarzystwa meteorologicznego w Wiedniu, królewsko-czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze oraz Towarzystwa astronomicznego niemieckiego, Człon. honorowy Towarzystwa Kopernika w Toruniu, Członek Towarz. Przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek i zastępca Dyrektora c. k. Komisyi egzaminacyj dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, Dyrektor Seminaryum matematycznego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873 r.
Kraków, ulica Kopernika, Obserwatoryum.

Bronisław Radziszewski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii ogólnej i farmaceutycznej Uniwersytetu lwowskiego, Obywatel honorowy m. Lwowa, Członek honorowy Towarzystwa chemików czeskich w Pradze, Towarz. nauczycieli szkół wyższych, polskiego Towarz. przyrodników im. Kopernika, Towarzystwa lekarskiego i Towarz. aptekarskiego we Lwowie, Docent chemii w Szkole gospodarstwa leśnego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881. — (Korespondentem od roku 1874).

Lwów, ulica Długosza, gmach Uniwersytetu.

Józef Rostafiński (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, ulica Garncarska 14.

Jan Franke, c. k. Radca Dworu, c. k. krajowy Inspektor szkół, b. Profesor mechaniki w Szkole Politech. lwowskiej, Prezes c. k. Komisyi egzaminac. dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ulica Bielowskiego 5.

Edward Janczewski, Dr. fil., Profesor p. z. anatomii i fizyologii roślin i Dyrektor pracowni botanicznej Uniwers. Jagiellońskiego, Członek-korespondent Towarz. botanicznego w Edynburgu i Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourgu, Prezez Towarz. ogrodniczego w Krakowie. Wybrany Człon. czyn. dnia 31 października 1885. — (Korespondentem od roku 1876).

Kraków, ulica Wolska 16.

Szczęsny Kreutz (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Kraków, ulica Basztowa 3.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Prof. p. z. fizyologii Uniwersytetu Jagiell. Wybrany Człon. czynnym dnia 13 października 1891 r.

Kraków, ulica Szczepańska 11.

Benedykt Dybowski, Dr. med., Prof. zwyczajny zoologii Uniwer. lwowskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyj. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i real. we Lwowie, Członek

kilku Towarzystw naukowych. Wybrany Człon. czynnym dnia 31 października 1891.
Lwów, ulica Długosza 3.

Emil Godlewski, Dr. fil., Prof. p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Człon. polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Członek-korespondent Tow. nauk przyrod. w Cherbourgu i narodowego Tow. rolniczego we Francyi, b. Profesor szkoły rolniczej w Dublanach. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Kraków, ulica Straszewskiego 22.

Julian Niedźwiedzki, Dr. filoz., Prof. p. z. mineralogii i geologii w Szkole Politechnicznej lwowskiej, Docent tychże przedmiotów na Uniwersyt. lwowskim, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej na nauczycieli szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od roku 1887).
Lwów, ulica Mickiewicza 11 boczna.

August Witkowski, Dr. filoz., Profesor p. z. fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Komisyi egzaminac. na nauczycieli szkół średnich, były Prof. Politechniki lwowskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1888).
Kraków, ulica Bernardyńska 13.

Karol Olszewski, Dr. filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. kl., Prof. p. z. chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek czeskiej Akad. Nauk i Sztuk w Pradze, Członek Komisyi egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Członek honorowy Towarzystwa lekarskiego w Wilnie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 maja 1896. — (Korespondentem od roku 1888).
Kraków, ulica Jagiellońska 22.

Władysław Natanson, Dr. filoz., Magister i Dr. fizyki Uniwers. w Dorpacie, Prof. p. n. fizyki matemat. Uniwers. Jagiellońskiego, Członek Towarzystwa fizycznego w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1893).
Kraków, ulica Wolska 8.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. filoz., Profesor p. z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, były Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, były Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Radca Dworu, Członek rzeczywisty Akedemii Umiejętności w Wiedniu, Członek-korespondent Towarz. naukowego czeskiego w Pradze, Człon.-korespondent Towarzystwa naukowego w Getyndze, Członek-korespondent królewskiej Akad. Umiejętności w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Wiedeń III., Stammgasse 9.

c) Zagraniczni:

Marceli Nencki, Dr. medycyny, także honoris causa Uniwersytetu Jagiell., Rzeczywisty Radca Stanu, Profesor chemii w Zakładzie medycyny eksperymentalnej w Petersburgu, były Profesor chemii lekarskiej Uniwersytetu w Bernie szwajc., Członek-korespondent królewskiej medycznej Akademii w Rzymie i Turynie, Akademii lekarskiej w Paryżu, Rzecz. Człon. król. Akad. nauk w Upsali, Człon. honor. Uniwersytetu w Kazaniu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Towarzystwa lekarskiego galic. i kaukazkiego, Towarz. lekarskiego w Warszawie, Wilnie, Kijowie, Petersburgu, Towarz. farmaceutycznego w Petersburgu i Warszawie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884.

Petersburg, Instytut medycyny eksperymentalnej.

Edward Strasburger, Dr. filoz., med. i prawa, Profesor Uniwer. w Bonn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Bonn, Uniwersytet.

Jan Schiaparelli, Dyrektor Obserwator. astronom. w Medyolanie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Medyolan, Obserwatoryum królewskie di Brera.

Lord Kelvin (William Thomson), emerytowany Profesor Uniwers. w Glasgowie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890 roku.

Londyn, S. W., 15, Eaton Place.

Rudolf Virchow, Dr. praw, filoz. i med., i Dr. medycyny honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prof. patologii ogólnej, terapii i anatomii patologicznej w Uniw. berlińskim, Dyrektor patologicznego Instytutu, Członek król. Akademii Umiejętności i Prezes honorowy Tow. dla antropologii, etnologii i prehistoryi w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Berlin, W. Schellingstrasse 10.

Dymitr Iwanowicz Mendelejew, były Prof. chemii Uniwersytetu petersburskiego, Dyrektor Izby centralnej dla wag i miar i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Petersburg, Zabalkansky 19.

Henryk Hoyer, Dr. med., Dr. med. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, były zasłużony Profesor Uniwers. warszawskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 2 maja 1895.

Warszawa, ulica Długa 16.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Roman Pilat, Dr. filoz., Profesor p. z. języka polskiego i literatury polskiej, Dyrektor Seminaryum filol. dla języka polskiego Uniw. lwowskiego, Wiceprezes c. k. Kom. egzamin. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, Członek honorowy Towarzystwa im. A. Mickiewicza we Lwowie. Wybrany dnia 30 października 1880.

Lwów, ulica Chorążczyzna 16.

Wojciech hr. Dzieduszycki, Dr. filoz., c. k. Konserwator zabytków sztuki, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Tow. archeologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 12 listopada 1887

Jezupol w Galicyi.

Jan Karłowicz, Dr. filoz., b. Prof. Konserwatoryum muzycznego w Warszawie, Człon.-koresp. Tow. Przyjaciół nauk w Poznaniu, Członek Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek Litewskiego Towarzystwa literackiego w Tylży, Członek honorowy Amerykańskiej Folk-Lore Society, Członek Paryskiej

Société des traditions populaires, Członek Londyńskiej Folk-Lore Society, Członek honorowy Warszawskiego Towarz. śpiewaczego „Lutnia“, Człon. koresp. Akad. Umiejętności w Zagrzebiu. Człon. koresp. Tow. ludoznawczego w Pradze Czeskiej, Członek honor. Tow. ludoznawczego we Lwowie, b. Prezes Sekcyi im. Moniuszki przy Towarz. muzycznem w Warszawie, były Redaktor „Wisły“. Wybrany dnia 12 listopada 1887.

Warszawa, ulica Jasna 10.

Adam Kryński, Magister nauk filol.-histor., Profesor gimnazyalny, Redaktor „Prac filologicznych“. Wybrany d. 30 listopada 1889.

Warszawa, ulica Włodzimierska 2.

Maksymilian Kawczyński, Dr. filoz., Prof. p. z. języków i literatur romańskich Uniw. Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, Kierownik Seminar. dla filologii romańskiej. Wybrany dnia 6 grudnia 1890.

Kraków, ulica Krowoderska 40.

JE. Karol hr. Lanckoroński, Dr. praw, c. k. Tajny Radca i Szambelan, dziedziczny Członek Izby Panów, Członek Kuratoryi austr. Muzeum artyst.-przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Członek-korespondent Akademii Umiejętności i Członek honorowy Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu, Członek Komisyi central. dla zachowania zabytków sztuki w Austryi, Kawaler honorowy orderu maltańskiego, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany dnia 31 października 1891.

Wiedeń III., Jacquingasse 18.

Piotr Chmielowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Zakopane, dom własny.

Ludwik Ćwikliński, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, były Rektor magnific., Prof. p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniwersyt. lwowskiego, Dyrektor lwowskiej c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyal. i realnych, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, Konserwator c. k. Komisyi central.

dla utrzymania zabytków historycz. i artystycznych w Wiedniu, Prezes Towarzystwa filologicznego i Towarzystwa kursów akad. dla kobiet we Lwowie, Członek Rady miasta Lwowa. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Józef Kallenbach, Dr. filoz., Dyrektor Biblioteki ord. Krasińskich w Warszawie, b. Prof. p. z. języka i literatury polskiej, b. Dziekan Wydziału filozoficznego Uniwersytetu we Fryburgu szwajcarskim, b. Docent Uniwersytetu Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893 r.

Warszawa, Krakowskie Przedmieście 5.

Adam Miodoński, Dr. filoz., Prof. p. z. filol. klasycznej Uniwer. Jagiellońskiego, Dyrektor Seminaryum filologicznego Uniw. Jag., Członek c. k. Komisyi egzamin. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, b. Prof. Uniw. we Fryburgu, b. Dziekan Wydz. filoz. Uniw. Jagiell. Wybrany d. 9 maja 1893.

Kraków, ulica Batorego 1.

Leon Sternbach, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ulica Straszewskiego 5.

Jan Bystroń, Dr. filoz., c. k. Profesor gimnazyalny, Człon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i litewskiego Towarz. literackiego w Tylży. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Stachowskiego 88.

Stanisław Tomkowicz, Dr. filoz., Konserwator zabytków sztuki i przeszłości. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Podwale 2.

Alwin Schultz, Dr. filoz., Prof. p. z. historyi sztuki niemieckiego Uniwersytetu w Pradze, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III kl., Członek Komisyi rządowej egzamin. do rysunków, Korespondent c. k. centralnej Komisyi konserwator. w Wiedniu, tudzież c. k. austryackiego Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu, Człon. czeskiego Towarz. do popierania w Czechach niemieckiej umiejęt., sztuki i literatury, Czł. Wydz. Muzeum germańskiego w Norymberdze, Człon. honorowy Towarzystwa śląskiego Muzeum staroż.,

Towarzystwa historyi sztuki i Towarzystwa przemysłowego we Wrocławiu, Korespondent śląskiego Towarz. „für vaterländische Cultur“. i Tow. śląskiego historycznego we Wrocławiu. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Praga Czeska, Vladislavová ulice 16.

Wilhelm Creizenach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminaryum germanistycznego, Członek c. k. Kom. egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, były Docent Uniwersytetu w Lipsku. Wybrany dnia 2 maja 1895.
Kraków, ulica Studencka 19.

Karol Ernest Muka, Dr. fil., Prof. gimnazyalny, Oficer serbskiego orderu św. Sawy i Kawaler orderu św. Stanisława, Prezes Wydz. filolog. i etnograficznego „Maćicy Serbskeje“, Redaktor „Časopisa Maćicy Serbskeje“ i „Łužicy“, Członek honorowy łużyckiego Tow. kaznodziejskiego w Lipsku, Członek nadzwyczajny Towarz. Nauk w Zgorzelcu, Członek zagraniczny Akademii Umiejęt. w Pradze, Człon.-korespondent Południowo-Słowiańskiej Akad. w Zagrzebiu i Król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze. Wybrany dnia 2 maja 1895.
Freiberg w Saksonii, ulica Wasyczanska 6, I.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. filoz., Profesor p. z. historyi sztuki nowożytnej w Uniwersyt. lwowskim, c. k. Konserwator zabytków sztuki. Wybrany dnia 14 maja 1897.
Lwów, ulica Zielona 7.

Leonard Lepszy, Naczelnik c. k. Urzędu probierczego, właściciel złotego krzyża zasługi z koroną, Korespondent c. k. centralnej Kom. konserwator. w Wiedniu. Wybrany dnia 14 maja 1897 r.
Kraków, ulica Graniczna 9.

Józef Bilczewski, Dr. teologii, Arcybiskup lwowski, b. Profesor p. z. dogmatyki szczegółowej Uniwersytetu lwowskiego, Członek-kores. rzymskiej Akademii archeol., Członek c. k. kraj. Rady szkolnej. Wybrany dnia 17 maja 1900.
Lwów.

Zygmunt Winter, Dr. filozofii, Prof. c. k. gimnazyum w Pradze, Człon. Akademii Umiejętności w Pradze, Człon. Król. czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze. Wybrany d. 17 maja 1900.
Praga, Mikovcova ulica c. 618.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Emanuel Henryk de Noailles, magr., Ambasador franc. w Berlinie. Wybrany dnia 7 lipca 1873.
Berlin.

JE. Leonard Piętak, Dr. praw, c. k. Minister, b. Profesor p. z. prawa rzymskiego, tudzież austr. prawa handlow. i wekslowego Uniwersyt. lwowskiego, b. Prezes c. k. rządowej Komisyi egzam. oddziału prawno-historycznego i Człon. tejże w oddziale sądowym, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Poseł do Rady Państwa i Sejmu krajowego z miasta Lwowa. Wybrany dnia 19 listopada 1883.
Wiedeń, I. Ebendorferstrasse 8.

Ludwik Kubala, Dr. filoz., Radca szkolny, Kawaler Ord. Franciszka Józefa, Prof. c. k. wyższego gimnazyum im. Franciszka Józefa we Lwowie. Wybrany dnia 15 listopada 1884.
Lwów, ulica Pełczyńska 1.

Tadeusz Korzon, b. starszy nauczyciel gimnazyum kowieńskiego, Bibliotekarz Ordyn. Zamoyskiej. Wybrany d. 26 listopada 1888.
Warszawa, ulica Żabia 4.

Władysław Ochenkowski, Dr. fil., Prof. p. z. ekonomii politycz. Uniwersyt. lwowskiego, b. Prof. Akademii w Monasterze, tudzież Uniw. w Jenie. Wybrany dnia 24 listopada 1888.
Lwów, ulica Słowackiego 18.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. statystyki, nauki administracyi i austryackiego prawa administracyi Uniw. lwowskiego, Członek c. k. rządowej Komisyi egzamin. oddziału nauk politycznych, Wiceprezes tejże Komisyi w oddziale prawno-historycznym, Naczelnik biura statystycznego w Wydziale

krajowym, Członek-korespondent c. k. centralnej Komisyi statyst. w Wiedniu, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego, Wiceprezes c. k. galicyjskiego Towarz. gospodar., Członek austr. Rady kolejowej, Członek austryac. Rady rolniczej i Rady urzędu statystyki pracy, Członek krajowej Komisyi rolniczej, Człon. Rady wykonawczej „Macierzy polskiej", Poseł na Sejm kraj. Wybrany dnia 24 listopada 1888.
Lwów, ulica Mochnackiego 13.

Władysław Abraham, Dr. praw, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniwer. lwowskiego, b. Docent Uniw. Jagiell., Członek rządowej Komisyi egzam. prawniczo-historycznej i sądowej. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Lwów, ulica Koralnicka 4.

Maksymilian Perlbach, Dr. filoz., Profesor, starszy bibliotekarz Uniwersytetu w Halle. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Halle.

Paweł Pierling, Kapłan T. J., Członek Towarz. archeologicznego w Moskwie. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Paryż, Rue de Sévres 35.

Antoni Prohaska, Dr. filozofii, Adjunkt Archiwum krajowego we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893 roku.
Lwów, ulica Kalecza 10.

Aleksander Semkowicz, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Uniw. lwowskiego. Wybrany dnia 9 maja 1894.
Lwów, ulica Zyblikiewicza 4.

Aleksander Jabłonowski, Człon. rzeczywisty Tow. historycznego imienia Nestora w Kijowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Warszawa, ulica Hoża 20.

Aleksander Rembowski, Dr. fil., Magister prawa i administracyi, Bibliotekarz Ord. Krasińskich.
Warszawa, Przedmieście Krakowskie 5.

Michał Hruszewski, Magister historyi ruskiej, Profesor p. z. hist. powszechnej z wykładem ruskim Uniwersyt. lwowskiego, Prezes

Towarzystwa Naukowego im. Szewczenki we Lwowie, Dyrektor sekcyi historycznej tegoż, Człon. kilku stowarzyszeń naukowych.
Lwów, ulica Dąbrowskiego 6.

JE. Leon hr. Piniński, Dr. Praw, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apostol. Mości, c. k. Namiestnik Galicyi, Prezydent c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu i c. k. galic. Dyrekcyi dóbr państ., Poseł na Sejm krajowy, b. Prof. p. z. prawa rzymskiego Uniw. lwowskiego.
Lwów, Pałac Namiestnikowski.

Józef Milewski, Dr. praw, Prof. p. z. ekonomii policyz. Uniwer. Jagiellońskiego, Członek korespon. Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Kraków, ulica Krupnicza 13.

Bronisław Łoziński, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony, c. k. emerytow. Radca Namiestnictwa. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Ernest Till, Dr. praw, p. z. Prof. austryackiego prawa cywilnego na Uniwer. lwowskim, Redaktor „Przeglądu prawa i administr“. Wybrany dnia 14 maja 1897.
Lwów, ulica Pańska 4.

Bronisław Dembiński, Dr. filoz., Prof. p. z. historyi powszechnej na Uniw. lwowskim, b. Dziekan, Dyrektor Seminaryum historycz. dla historyi powszechnej, Członek c. k. Komisyi egzaminac. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, b. Docent Uniw. Jagiell. w Krakowie, Członek-korespon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany d. 17 maja 1900.
Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Ludwik Finkel, Dr. filozofii, Profesor p. z. historyi austryackiej na Uniwersytecie lwowskim. Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, Członek korespondent Muzeum Narodowego w Rapperswylu, Członek Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej,

c. k. Konserwator sekcyi II i członek Kollegium rzeczoznawców dla literatury. Wybrany dnia 17 maja 1900.
Lwów, Chorążczyzna 25.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Edward Skiba, Dr. filozofii, b. Profesor fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 6 lipca 1873.

Henryk Kadyi, Dr. wszech nauk lekarskich, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. anatomii i b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Członek czynny c. k. krajowej Rady zdrowia we Lwowie, Członek Towarzystwa anatomicznego w Niemczech, Członek honorowy Towarzystwa weterynarzy w Austryi, Członek honorowy Towarzystwa lekarskiego w Wilnie, galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego i Tow. ratunkowego w Wiedniu, Członek Wydziału galicyjskiego Tow. muzycznego, b Profesor anatomii zwierząt domowych w c. k. Szkole weter. we Lwowie. Wybrany dnia 14 listopada 1888.
Lwów, ulica Zielona 15.

Władysław Gosiewski, Magister nauk matematyczno-fizycznych b. Szkoły Głównej warszawskiej, b. Członek b. Towarzystwa Nauk ścisłych w Paryżu. Członek Polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie. Wybrany 31 października 1891.
Warszawa, ulica Ordynacka 10.

Antoni Wierzejski, Dr. filozofii, Profesor zoologii Uniw. Jagiell., b. dziekan Wydziału filozoficznego, Członek Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych. Wybrany dnia 31 października 1891.
Kraków, ulica Wielopole 6.

Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, Profesor matematyki i fizyki w krajowej Szkole rolniczej w Czernichowie, Docent fizyki matematycznej z tyt. Prof. historyi nauk ścisłych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Czernichów pod Krakowem.

Samuel Dickstein, Redaktor „Prac matematyczno-fizycznych“ i „Wiadomości matematycznych“, Członek zagraniczny królewsko-czeskiego Towarzystwa nauk w Pradze, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Stowarzyszenia matematyków, Członek petersburskiego Tow. matematycznego, Czł. Towawarzystwa matematycznego francuskiego, Instytutu międzynarodowego bibliograficznego w Brukseli, Instytutu: „Comité permanent des Congrès internationaux d' Actuaires, i. t. d. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Warszawa, ulica Marszałkowska 117.

Adam Prażmowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków. ulica Łobzowska 12.

Ernest Bandrowski, Dr. filozofii, Profesor Szkoły przemysłowej w Krakowie. Wybrany dnia 4 maja 1884.
Kraków, ulica Karmelicka 40.

Tadeusz Browicz, Dr. medycyny, Profesor i b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Krupnicza 5.

Władysław Kulczyński, Prof. gimn. św. Jacka w Krakowie, Członek Towarzystwa imienia Kopernika we Lwowie, Towarzystwa zoologiczno- botanicznego w Wiedniu, Tow. entomologicznego w Waszyngtonie. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Niecała 8.

Hugo Zapałowicz, Dr. praw, c. k. Major audytor. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Wiedeń, VIII. Langegasse 25.

Jan Ptaszycki, Dr. matematyki, Profesor Uniwersytetu w Petersburgu.
Petersburg, Nadieżdinskaja 11.

Julian Sochocki, Dr. matematyki, Profesor zw. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu, Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwerstecie moskiewskim, Rzeczywisty Radca Stanu. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Petersbug, Uniwersytet.

Leopold Adametz, Dr. filozofii, Profesor „Hochschule für Bodencultur“ w Wiedniu, b. Profesor p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniwersytetu Jagiell., Komandor orderu Daniła, Kawaler orderu „mérite agricole“, Właściciel złotego medalu państwowego za zasługi w dziedzinie rolnictwa, b. Członek Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego.
Wiedeń, XIX. Hausenauerstrasse 42.

Władysław Szajnocha, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologicznego, Prezes drugiej rolniczej Komisyi egzaminacyjnej, Członek krajowej Rady górniczej, Korespondent ces. król. państw. Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Towarzystwa geologicznego w Berlinie, Towarzystwa Soc. bélge de géol. et hydr. w Brukseli, Towarzystwa badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Towarzystwa przyrodników imienia Kopernika we Lwowie i Towarzystwa geogr. w Wiedniu. Wybrany dnia 2 1895.
Kraków, ulica Jabłonowskich 20.

Kazimierz Kostanecki, Dr. medycyny, Profesor p. z. anatomii opisowej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Kraków, ulica Podzamcze 8.

Stefan Niementowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechniczej we Lwowie. Wybrany dnia 14 maja 1897.
Lwów, Politechnika.

Maurycy Rudzki, Dr. filozofii, Profesor p. z. meteorologii i geofizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 2 maja 1899.
Kraków, ulica Biskupia 8.

Leon Marchlewski, Dr. filozofii, Inspektor starszy państwowego Zakładu dla badania środków spożywczych w Krakowie, Docent chemii w Uniwersytecie Jagiell. Wybrany dnia 2 maja 1899.
Dębniki 15.

Karol Władysław Rothert, Dr. filozofii, Profesor zw. botaniki i Dyrektor oddziału fizyologicznego Instytutu botanicznego na Uniwersytecie w Charkowie. Wybrany dnia 2 maja 1899.
Charków, Uniwersytet.

Józef Kniaź Puzyna, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki w Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyal. i realnych we Lwowie. Wybrany dnia 17 maja 1900.
Lwów, ulica Długosza 11a.

Kazimierz Żorawski, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki i Dyrektor seminaryum matemat. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzam. na nauczycieli szkół średnich. Wybrany dnia 17 maja 1900.
Kraków, Straszewskiego 6.

†

ZMARLI:

Józef Kleczyński, Członek - korespondent Wydziału historyczno-filozofiicznego od roku 1893; zmarł w Zakopanem dnia 23-go września 1900 r.

Poczet Członków nadzwyczajnych:

Maciej Leon Jakubowski, Dr. medycyny i chirurgii, Magister położnictwa, Kawaler ces. austr. orderu Żel. Kor. III kl., Prof. p. z. pedyatryi, Dyrektor kliniki chorób dziecięcych na Uniw. Jagiell., Członek honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego, Członek Tow. lekarzy galic. we Lwowie, b. Prezydent Izby lekarskiej zach. galicyjskiej w Krakowie. Rektor Uniw. Jagiell. w r. 1900/901.
Kraków, Podwale 10.

Władysław Ściborowski, Dr. medycyny i chirurgii, Kawaler orderu Franciszka Józefa, honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego i Komisyi balneologicznej, Członek korespondent Tow. lekarzy gal. we Lwowie, Tow. lekarskiego w Warszawie, Tow. medyko-chirurgicznego w Wilnie, i Tow. lekarzy polskich w Kamieńcu, Prezes Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie, długoletni lekarz zakładowy w Szczawnicy.

Kraków, ulica Zielona 20.

Aleksander Stopczański, Dr. med., Prof. p. z. chemii lekarskiej zarządzający zakładem chemii lekarskiej na Uniwersytecie Jagiell., Członek koresp. Tow. lek. w Warszawie, przysięgły chemik sądowy.

Kraków, Piaski ad Grzegórzki 12.

WYKAZ
STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

A) Na Wydziale filologicznym.

I. Komisya historyi sztuki.

Przewodniczący:
Maryan Sokołowski [1])

Sekretarz:
Feliks Kopera.

Członkowie:

Jan Bołoz Antoniewicz (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Władysław Bartynowski
Matias Berson (Warszawa)
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)
Ks. A. Brykczyński (Goworów, pow. Ostrołęcki)
Stanisław Cercha
Adam Chmiel
Wilhelm Creizenach
X. Stan. Chodyński (Włocławek)
Aleksander Czołowski (Lwów)
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Wojciech hr. Dzieduszycki (Jezupol, Galicya)
Józef Dziekoński (Warszawa)
Herman Ehrenberg (Królewiec)
Walery Eljasz
Wacław Fiedorowicz (Witebsk)
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Konstanty Górski

[1]) Niewymienienie miejsca pobytu oznacza Kraków.

Zygmunt Hendel
Aleksander Janowski (Warszawa)
Aleksander Jelski (Zamość, gub. mińska)
Antoni Karbowiak
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Jerzy Kieszkowski (Sanok)
Feliks Kopera
Tadeusz bar. Konopka
Stanisław Krzyżanowski
Leonard Lepszy
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)
Władysław Łoziński (Lwów)
Gustaw bar. Mannteuffel (Ryga)
Jerzy hr. Mycielski
Sławomir Odrzywolski
Julian Pagaczewski
Fryderyk Papée (Lwów)
Edward Pawłowicz (Lwów)
Ks. Antoni Petruszewicz (Lwów)
Franciszek Piekosiński
Karol Potkański
Antoni Prochaska (Lwów)
Władysł. Przybysławski (Uniż, p. Czernelice)
Władysław Rebczyński (Lwów)
Witold Rubczyński (Rawa ruska)
Stanisław Smolka
Maryan Sokołowski
Tadeusz Stryjeński
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Jan hr. Szeptycki (Przyłbice)
Stanisław Tomkowicz
Floryan Trawiński (Paryż)
Bolesław Ulanowski
Maryan Wawrzeniecki (Warszawa)
Ludwik Wierzbicki (Stanisławów)
Konst. Wojciechowski (Warsz.)
Stanisław Wyspiański
Józef Zieliński (Łążyn)
Teodor Ziemięcki

Członkowie lwowscy Komisyi historyi sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Władysława Łozińskiego.

II. Komisya językowa.

Przewodniczący:

Józef Tretiak

Zastępca przewodniczącego:

Kazimierz Morawski

Sekretarz:

Jan Rozwadowski

Członkowie:

Samuel Adalberg (Berlin)
Karol Appel (Warszawa)
Jan Baudouin de Courtenay (Petersburg)

Eryk Berneker (Berlin)
Gerson Blatt (Brody)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Aleksander Brückner (Berlin)
Jan Bystroń
Stanisław Ciszewski (Warszawa)
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Stanisław Dobrzycki
Bolesław Erzepki (Poznań)
Karol Estreicher
Michał Janik (Cieszyn)
Antoni Kalina (Lwów)
Jan Karłowicz (Warszawa)
Maksymilian Kawczyński
Ks. Romuald Koppens (Chyrów)
Władysław Kosiński
Franciszek Krček (Lwów)
Antoni Kryński (Warszawa)
Jan Leciejewski (Lwów)
Hieronim Łopaciński (Lublin)
Jan Łoś (Petersburg)
Antoni Małecki (Lwów)
Józef Mikkola (Helsingfors)
Adam Miodoński
Kazimierz Morawski
Ernest Muka (Freiberg)
Władysław Nehring (Wrocław)
Kazimierz Nitsch
Piotr Parylak (Cieszyn)
Zygmunt Paulisz
Holger Pedersen (Kopenhaga)
Aleksander Petrow (Wierchnieoziernoje)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Wiktor Porzeziński (Moskwa)
Karol Potkański
Stanisł. Ptaszycki (Petersburg)
Stefan Ramułt (Lwów)
Józef Rostafiński
Jan Rozwadowski
Stan. Rożniecki (Petersburg)
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Jan Werchratski (Lwów)
Roman Zawiliński

III. Komisya do badań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący:

Kazimierz Morawski

Sekretarz:

Konstansy Górski

Członkowie:

Józef Bieliński (Kara Kała)
Ludwik Birkenmajer (Czernichów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Bronisław Chlebowski (Warszawa)
Ks. Władysław Chotkowski
Ignacy Chrzanowski (Warszawa)

Wilhelm Creizenach
Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak
Jan Czubek
Antoni Danysz (Lwów)
Maryan Dubiecki
Bolesław Erzepki (Poznań)
Karol Estreicher
Ludomił German (Lwów)
Konstanty Górski
Bronisław Gubrynowicz (Lwów)
Korneli Heck (Lwów)
Józef Kallenbach (Warszawa)
Antoni Karbowiak
Franciszek Karliński
Maksymilian Kawczyński
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Feliks Koneczny
Feliks Kopera
Józef Korzeniowski (Lwów)
Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Leon Kulczyński
Jan Leniek (Tarnów)
Leonard Lepszy
Franciszek Majchrowicz (Drohobycz)
Antoni Mazanowski (Podgórze)
Kazimierz Morawski
Jerzy hr. Mycielski
Ks. Stefan Pawlicki
Karol Petelenz (Stryj)
Roman Plenkiewicz (Warszawa)
Michał Rolle (Lwów)
Józef Rostafiński
Stanisław Siedlecki
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski
Stanisław Tomkowicz
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Stanisław Windakiewicz
Wincenty Zakrzewski
Roman Zawiliński
Maryan Zdziechowski

B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.

I. Komisya historyczna.

Przewodniczący i Dyrektor Zbiorów i wydawnictw:
Wincenty Zakrzewski

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Smolka

Sekretarz:
Wiktor Czermak

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)

W. A. Bruchnalski (Lwów)
Ks. Julian Bukowski
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Adam Chmiel
Ks. Władysław Chotkowski
Michał Chyliński
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak
Aleksander Czołowski (Lwów)
Adam Darowski (Rzym)
Bronisław Dembiński (Lwów)
Hubert Ermisch (Drezno)
Karol Estreicher
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Zygmunt Gloger (Jeżów)
Ks. Tadeusz Gromnicki
Ludwik Grossé (Wielkie, poczta Kurów, Król. Polskie)
Alfred Halban (Czerniowce)
Waleryan Heck
Aleksander Hirschberg (Lwów)
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Franciszek Kluczycki
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Feliks Koneczny
Józef Korzeniowski (Lwów)
Aleksan. Kraushar (Warszawa)
Stanisław Krzyżanowski
Ludwik Kubala (Lwów)
Ks. Stanisław Kujot (Grzybno)
Saturnin Kwiatkowski (Wiedeń)
Jan Leniek(Tarnów)
Józef Lekszycki (Poznań)
Antoni Lorkiewicz (Stanisławów)
Ks. Jan Łukowski (Gniezno)
Maurycy Maciszewski (Tarnopol)
Antoni Małecki (Lwów)
Kazimierz Morawski
Jerzy hr. Mycielski
Fryderyk Papée (Lwów)
Alfred Parczewski (Kalisz)
Maksymilian Perlbach (Halle)
Ks. Ant. Petruszewicz (Lwów)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Karol Potkański
Antoni Prochaska (Lwów)
Stan. Ptaszycki (Petersburg)
Kaz. Pułaski (Kamieniec Polski)
Zygmunt Radzimiński (Siwki)
R. Reicke (Królewiec)
Karol Reifenkugel (Czerniowce)
Henryk Sawczyński (Lwów)
Aleksander Semkowicz (Lwów)
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Alojzy Szarłowski
Stanisław hr. Tarnowski
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Stanisław Windakiewicz
Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Józef Wolff (Warszawa)
Wincenty Zakrzewski

II. Komisya prawnicza.

Przewodniczący:
Fryderyk Zoll

Sekretarz:
Bolesław Ulanowski

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Tadeusz Bresiewicz
Józef Brzeziński
Leon Cyfrowicz
Włodzimierz Czerkawski
Maciej Czyszczan
Stanisław Estreicher
Ksawery Fierich
Piotr Górski
Alfred Halban (Czerniowce)
Leopold Jaworski
Franciszek Kasparek
Józef Kleczyński
Edmund Krzymuski
Adam Krzyżanowski
Stanisław Krzyżanowski
Kazimierz Laskowski
Juliusz Leo
Julian Makarewicz
Józef Milewski
Julian Prus Morelowski
Franciszek Piekosiński
Józef Rosenblatt
Michał Roztworowski
Wincenty Tarłowski
Bolesław Ulanowski
Alojzy Winiarz (Lwów)
Stanisław Wróblewski
Ignacy Zborowski
Fryderyk Zoll
Fryderyk Zoll (iun.)

C) Na Wydziale matem.-przyrodniczym.

I. Komisya fizyograficzna.

Przewodniczący:
Szczęsny Kreutz

Sekretarz:
Władysław Kulczyński

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)
Ernest Bandrowski
Franciszek Bartonec (Siersza)
Andrzej Batycki (Staremiasto)
Lud. Birkenmajer (Czernichów)
Jan Blauth (Lwów)

Franciszek Błocki (Lwów)
Franciszek Błoński (Spiczyńce, p. Lipowiec, gub. kijowska)
Józef Maryan Bocheński
Zygmunt Bośniacki (San Giuliano pod Pisą)
Julian hr. Brunicki (Podhorce)
Andrzej Bryk (Chyrów)
Józef Brzeziński
Odo Bujwid
Franciszek Chłapowski (Poznań)
Andrzej Chramiec (Zakopane)
Stanisław Chrząszczewski
Edward Claus (Żywiec)
Napoleon Cybulski
Emil Dunikowski (Lwów)
Henryk Dziedzicki (Warszawa)
Czesław Dziekoński (Iwonicz)
Józef Dzięduielewicz (Lwów)
B. Eichler (Międzyrzec, guber. siedlecka)
Zygmunt Fischer
Wilhelm Friedberg (Rzeszów)
Tadeusz Garbowski
Ks. Ant. Głodziński (Tarnopol
Walenty Głowiński (Jarosław)
Emil Godlewski
Stanisław Goliński
Józef Grzybowski
Leon Guńkiewicz (Wadowice)
Bronisław Gustawicz
Roman Gutwiński
Franciszek Hahn (Bochnia)
J. Hawrysiewicz (Ożydów, Galic.)
Leopold Jacobi (Pilzno)
Edward Janczewski
Stefan Jentys
Franciszek Kamieński (Odessa)
Franciszek Karliński
Andrzej Kędzior (Lwów)
Waleryan Klecki
Stan. Klemensiewicz (Lwów)
Mikołaj Kobryn (Turka)
Stan. Kontkiewicz (Dąbrowa)
Michał Kornella (Jasło)
Szczęsny Kreutz
Władysław Kulczyński
Wacław Laska (Lwów)
Lew Lemoch (Stryj)
Henryk Lgocki (Częstochowa)
Władzsław Lubomęski
Michał Łempicki (Sielce)
Jarosław Łomnicki (Kołomyja)
Maryan Łomnicki (Lwów)
Ks. Jan Markow (Smolnik ad Baligród)
Władysław Montressor (Kozin)
Edward Niezabitowski
Julian Niedźwiecki (Lwów)
Leon Nowakowski (Czernichów)
Aleksander Nowicki
Fran. Nowosielski (Stanisławów)
Karol Olszewski
Stanisław Olszewski (Lwów)
Józef Paczowski (Cherson)
Józef Mikułowski-Pomorski (Dublany)
Stan. Przybyłowski (Krzyworównia w Galicyi)
Mar. Raciborski (Dublany)
Bronisław Radziszewski (Lwów)
Antoni Rehman (Lwów)
Józef Rostafiński
Maurycy Rudzki

Michał Rybiński
Władysław Satke (Tarnopol)
Fryderyk Schille (Rytro)
Władysław Ściborowski
Józef Siemiradzki (Lwów)
Tadeusz Sikorski
Tomasz Słomski (Lwów)
Stanisław Smreczyński
Jan Snieżek (Tarnów)
Zygmunt Sobolewski (Kołomyja)
Gustaw Steingraber
Stefan Stobiecki
Leon Syroczyński (Lwów)
Władysław Szajnocha
Jan Sznabl (Warszawa)
Jan Sztolcman (Warszawa)
Kazimierz Szulc (Dublany)
Wawrzyniec Teisseyre (Bukareszt)
Franciszek Tomaszewski (Sambor)
Jan Trejdosiewicz (Warszawa)
Józef Trzebiński
Władysław Tyniecki (Lwów)
Wiktor Uhlig (Praga)
Henryk Walter
Jan Werchratski (Lwów)
Antoni Wierzejski
Tad. Wiśniowski (Lwów)
August Witkowski
Eustachy Wołoszczak (Lwów)
Józef Wyczyński (Truskawiec)
Józef Zaborski (Horodenka)
Józef Zagórski (Przemyśl)
Edmund Załęski (Trzykosy, p. Klimontów, gub. radomska)
Hugo Zapałowicz (Wiedeń)
Stanisław Zaręczny (Wiedeń)
Bron. Znatowicz (Warszawa)
Rudolf Zuber (Lwów)
Czesław Zubrzycki (Rzeszów)
K. Żukowski (Podmonostarek)

Prace tej Komisyi są rozdzielone na 5 sekcyj pod kierunklem; 1) *meteorologiczna*, prof. Karlińskiego; 2) *geologiczna*, prof. Kreutza; 3) *botaniczna*, prof. Rostafińskiego; 4) *zoologiczna*, prof. Kulczyńskiego; 5) *rolnicza*, prof. Godlewskiego.

II. Komisya antropologiczna.

Przewodniczący:
Napoleon Cybulski

Sekretarze:
Władysław Demetrykiewicz
Roman Zawiliński

Członkowie:

Jan Baudouin de Courtenay (Petersburg)
Jan Biela (Drohobycz)
Piotr Bieńkowski

Gerson Blatt (Brody)
Franciszek Bylicki
Jan Bystroń
Stanisław Ciszewski (Warszawa)
Napoleon Cybulski
Adolf Černý (Hradec Kralowe)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Tadeusz Dowgird (Plenborg, gub. Kowieńska)
Władysław Dybowski (Niańków na Litwie)
Bolesław Erzepki (Poznań)
Michał Federowski (Podol, gub. wileńska)
Zygmunt Gloger (Jeżów)
Józef Grejnert (Czestochowa)
Michał Greim (Kamieniec Podolski)
Iwan Franko (Lwów)
Wojciech Grzegorzewicz (Stryj)
Bronisław Gustawicz
Henryk Hoyer
Julian Talko-Hryncewicz (Troickosawsk, Syb. wsch.)
Jan Karłowicz (Warszawa)
Feliks Kopera
Władysław Kosiński
Kazimierz Kostanecki
Władysław Kryże (Warszawa)
Ludwik Krzywicki (Warszawa)
Leonard Lepszy
Erazm Majewski (Warszawa)
Leonard Masing (Dorpat)
Karol Mátyás (Tarnobrzeg)
Ernest Muka (Freiberg w Saksonii)
Czesław Neymann (Winnica)
Zyg. Noskowski (Warszawa)
Wład. Olechnowicz (Lublin)
Tadeusz Pilat (Lwów)
Bolesław Popowski (Winnica)
Karol Potkański
Wład. Przybysławski (Uniż)
Zygmunt Radzimiński (Siwki)
Jan Rozwadowski
Józef Rostafiński
Maurycy Rudzki
Edward Rulikowski (Lachny)
Jerzy Sauerwein (Banteln w Hanowerze)
Władysław Ściborowski
Ks. Wład. Siarkowski (Kielce)
Ludwik Stieda (Królewiec)
Jan Świętek
Włodzimierz Tetmajer
Józef Tretiak
Maryan Udziela (Janów)
Seweryn Udziela (Wieliczka)
Piotr Umiński
Zygmunt Wierzchowski (Sambor)
Zygmunt Wolski (Warszawa)
Adam Zakrzewski (Warszawa)
Roman Zawiliński
Michał Żmigrodzki (Sucha)

III. Komisya bibliograficzna.

Przewodniczący:
Władysław Natanson

Zastępca Przewodniczącego:
Kazimierz Kostanecki

Sekretarz:
Tadeusz Estreicher

Członkowie:

Ernest Bandrowski
Adolf Beck (Lwów)
Ludwik Birkenmajer (Czernichów)
Adam Bochenek
Tadeusz Browicz
Stanisław Chełchowski (Chojnowo przez Przasnysz)
Franciszek Chłapowski (Poznań)
Stanisław Ciechanowski
Napoleon Cybulski
Samuel Dickstein (Warszawa)
Józef Eismond (Warszawa)
Tadeusz Estreicher
Jan Franke (Lwów)
Emil Godlewski sen.
Emil Godlewski jun.
Wład. Gosiewski (Warszawa)
Władysław Heinrich
Henryk Hoyer sen. (Warszawa)
Henryk Hoyer jun.
Maryan Jakowski (Warszawa)
Edward Janczewski
Wład. Janowski (Warszawa)
Stefan Jentys
Franciszek Karliński
Stanisław Kępiński (Lwów)
Leon Klecki
Waleryan Klecki
Kazimierz Kostanecki
Szczęsny Kreutz
Feliks Kucharzewski (Warszawa)
Antoni Kuczyński (Warszawa)
Władysław Kulczyński
Wacław Laska (Lwów)
Leon Marchlewski
Józef Morozewicz (Warszawa)
Władysław Natanson
Julian Nowak
Karol Olszewski
Bronisław Pawlewski (Lwów)
Karol Potkański
Adam Prażmowski
Jan Pruszyński (Warszawa)
Kazimierz Rogóyski (Chojnowo przez Przasnysz)
Eugeniusz Romer (Lwów)
Józef Rostafiński
Maurycy Paweł Rudzki
Józef Rychter (Lwów)

Bronisław Sawicki (Warszawa)
Julian Schramm
Michał Siedlecki
Wacław Sobierański (Lwów)
Jan Sosnowski
Władysław Szajnocha
Antoni Wierzejski
August Witkowski
Augustyn Wróblewski
Stanisław Wroński (Warszawa)
Stanisław Zaremba
Jan Zawidzki (Ryga)
Bronisław Znatowicz (Warszawa)
Kazimierz Żorawski

Stacya Naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6. Quai d'Orléans).

Komitet miejscowy: Teodor Jełowicki, przewodniczący; Władysław Mickiewicz, sekretarz; Adolf d'Avril, O. Ludwik Lescoeur, Gustaw Pawłowski, Józef Rusteyko.

Adjunkt: *Vacat.*

Zastępca Adjunkta: Daniel Śliwicki.

BIBLIOTEKA.

Bibliotekarz: Dr. Stanisław Windakiewicz.

BIURO AKADEMII.

(Według §. 23. Statutu Biuro znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego).

(Godziny urzędowe od godz. 10—1).

SKŁAD:

Adjunkt: *Vacat.*
W zastępstwie: Józef Rydel.
Podskarbi: Wilibald Śleczkowski.
Rachmistrz: Bolesław Antoniewicz.
Dyurniści: Jan Pęcak i Herkulan Weigt.
Woźny: Ludwik Słowiński.

POSIEDZENIE PUBLICZNE

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 30 maja 1901.

I.

PRZEMÓWIENIE

JEGO EKSCELENCYI ZASTĘPCY PROTEKTORA

Dra JULIANA DUNAJEWSKIEGO.

Szanowni Członkowie Akademii Umiejętności!

Czynności Akademii w roku ubiegłym pozostawały w ścisłym związku z rocznicą założenia Uniwersytetu. Świadczą o tem doniosłe publikacye, tego rodzaju jak n. p. monografia prof. Birkenmajera o Koperniku, albo dzieło księdza prof. Fijałka o Jakóbie z Paradyża, przynoszące tyle nowych wiadomości o najważniejszej epoce rozwoju naszego Uniwersytetu.

Świadczy o tem dalej tak znakomite dzieło jak „Katedra na Wawelu“ prof. Tadeusza Wojciechowskiego, dedykowane Uniwersytetowi.

Znamiennem jest także, że prezes Akademii Umiejętności (wybrany w tym pamiętnym roku rektorem Uniwersytetu), połączył w swej osobie kierownictwo dwóch naszych najwyższych instytucyi naukowych. A składając od siebie Uniwersytetowi obszerne dzieło — zawierające rezultaty kilkudziesięcioletniej pracy

życia — ofiarował tem samem społeczeństwu dzieło, mogące szerokim warstwom uprzystępnić najcenniejszą spuściznę, pozostałą nam z naszej przeszłości.

Tak więc należy z pewną pociechą zaznaczyć, że dzięki nietylko wymienionym, ale i wielu innym pracom, wydanym w roku ubiegłym, zajaśniała nauka polska pod koniec zeszłego wieku silnym blaskiem.

Godzi się też wobec tego wypowiedzieć nadzieję, że i w rozpoczynającem się stuleciu powiedzie się usiłowaniom Akademii spotęgować jeszcze silniej ten jasny promień umiejętności i ogarnąć tem światłem całe nasze społeczeństwo.

Niechajby to społeczeństwo obznajomiło się nietylko z samymi rezultatami badań, do których uczeni mężowie w swoich pracach dochodzą, ale niechby także umiało skorzystać należycie z tego przykładu, jakiego mu dostarcza metoda naukowej pracy.

Niechby przejęło się uczuciem, jak dalece jest koniecznym zachowywanie wszędzie i zawsze należytej miary i trzeźwego sądu, głównych warunków powodzenia.

Niechby przejęło się przekonaniem, że do wszelkiego korzystnego rezultatu dochodzi się tylko cierpliwą i wytrwałą pracą, której owoce może późno, ale za to z całą pewnością dojrzewają.

Niechby wreszcie idąc za przykładem nauki, która zarówno w świecie moralnym, jak i fizycznym odszukuje prawa harmonii i zgody, umiało i w swoim łonie wytworzyć i ustalić tę łączność i harmonię, bez których wątłą i kruchą jest wszelka budowa.

W imieniu i w zastępstwie Jego Ces. i Król. Wys. Arcyksięcia Protektora otwieram posiedzenie.

II.

PRZEMÓWIENIE

PREZESA J. E. STANISŁAWA Hr. TARNOWSKIEGO.

Przedewszystkiem, kiedy Akademia pierwszy raz widzi w swoich murach Waszą Eminencyę w nowym charakterze najwyższego w Kościele dostojeństwa, niech mi wolno będzie złożyć dzięki za ten zrobiony nam zaszczyt, a przy nim pospołu z całym krajem i narodem, na który blask tej godności spada, wyraz żywej radości i hołd powinnych gorących życzeń. Oby ta kardynalska purpura na barkach polskiego Biskupa, była dobrą wróżbą na wiek, który się począł, dla polskiego kościoła i dla społeczeństwa.

Wiek, który się rozpoczął! Stoimy na przejściu z jednego wieku na drugi. — Nie myśli się o tem w zwykłym trybie codziennego życia, nie czuje się w wypadkach; niema żadnej zmiany widzialnej. A jednak jest w każdym umyśle pytanie, w każdem sercu wzruszenie. Stoimy na wstępie do czegoś niewiadomego, tajemniczego; wiemy, że stoimy we wrotach: ale co będzie w głębi, co tam znajdziemy, jak wyjdziemy

z tego budynku, który zacznie się wznosić, a okaże się czem? czy przybytkiem myśli i woli Bożej, czy labiryntem krętych i ciemnych manowców. Pociąg kolei żelaznej wjeżdża w tunel, bardzo długi; rozpoznać w nim, przejrzeć przed siebie próżne usiłowanie.

Ale pociągi przebywają tunele, a po drodze spotykają otwory i światła, wskazujące im drogę. Straszny był ten, w który nasz pociąg wjeżdżał przed stu laty: czarny jak noc, smutny jak śmierć. Przebyliśmy go nie bez przypadków, lecz bez skaleczeń, aleśmy przebyli, i na jego drugiej stronie jesteśmy nie bez szwanku, ale jesteśmy, uszkodzeni ale żywi. Były w nim otwory, które nam dostarczały powietrza na oddech, były światła, które rozjaśniały drogę. Był nad podróżnymi Bóg, Jego opieka i Jego wiara; była miłość ojczyzny, i wierność, i świadoma stateczna wola tej wierności. Ze świateł jednem i jasnem, była nauka i literatura. Wiek ubiegły był okropny, ale był tak obfity w wielkie umysły i wielkie dusze, że żegna się go z żalem i z gorącem pragnieniem, żeby mu następny dorównał.

Okropny dla nas wogólności, dla naszej nauki i literatury, był dziwnie nieprawdopodobnie szczęśliwy. Wbrew temu, co logicznie nastąpić było mogło, było powinno, nauka i literatura w tym wieku podniosła się u nas tak wysoko, jak nigdy przedtem. Na wszystkich polach, we wszystkich kierunkach, bez wyjątku, różnica ogromna, wszędzie jest lepiej niż było. Nietylko tam, gdzie jak w poezyi, wyjątkowe dary genialnych zdolności, postawiły nas na jednym poziomie z tymi, co byli od nas nierównie wyższymi, ale w każdej nauce, w każdej gałęzi piśmiennictwa, u genialnych, u po-

etów. u Mickiewicza zwłaszcza, uderza i buduje twórczość, złączona z sumiennością w tworzeniu, z rzetelną pracą, wsparta na prawdziwej głębokiej nauce. W tym dziwnym postępie literatury i nauki jest pociecha i otucha, dowód siły życia, jej zakład i jej przybytek. Mianowski, kiedy jako rektor, otwierał szkołę Główną w Warszawie, słusznie mówił, że „oświatą narody nietylko się zasługują i jaśnieją, ale się i z upadków dźwigają.

Nasza Akademia, na schyłku wieku dopiero mogła się przyłączyć do tej wspólnej pracy. Robotnik przedostatniej godziny może mieć swoją zasługę i cenę, jeżeli się nie lenił i w któtkim czasie zrobił, co mógł Ale z uszanowaniem i z wdzięcznością patrzeć winien na tych, co znosili cały ciężar dnia i upału. Tak patrzy Akademia, najmłodsza z naukowych instytucyi polskich, na najstarszą, najzasłużeńszą, najświetniejszą. Te uczucia chciała okazać i zaświadczyć, kiedy z pilnem staraniem i dużym nakładem podejmowała wydawnictwa ważne, by je na pięćsetną rocznicę poświęcić Uniwersytetowi Jagiellońskiemu. Z niego wyszła, z niego się zasila, w łączności z nim żyje, żyć zawsze chce i jedynie żyć może. Świętem cywilizacyi polskiej, świętem tego Uniwersytetu zamknął się pięknie wiek, dla nauki polskiej szczęśliwy: na wstępio do wieku nowego stoi ten obchód, oby jako dobra wróżba, z pewnością jako umocnienie tej łączności z całą przeszłością i całą cywilizacyą świata, której Uniwersytet jest ogniwem i symbolem. Akademia to rozumie, wie, do czego ją to obowiązuje i da Bóg, za sto lat nie zapomni, jeżeli przyszłego wieku dożyje.

Z życzeniem, żeby nasz pociąg przebył ten długi tunel szczęśliwie, żeby miał w nim światło rozjaśniające, a po drugiej jego stronie znalazł się w pogodnych, słonecznych widokach, jak ci, co z ciemnego wnętrza Gotarda dostają się na roszkoszne równiny Lombardyi, wszyscy obecni niech raczą przyjąć gorące dzięki Akademii za stałą i tym razem okazaną jej życzliwość.

III.

Sprawozdanie Sekretarza generalnego

z czynności Akademii

od maja 1900 r. do maja 1901 r.

Na wczorajszem walnem posiedzeniu z powodu braku kompletu, nie zostali żadni nowi członkowie wybrani.

W roku ubiegłym Akademia poniosła ciężkie straty przez śmierć kilku bardzo zasłużonych swych członków.

Z nazwiskiem Władysława Łuszczkiewicza łączy się wspomnienie kilkudziesięciu lat wytrwałej i bogatej w rezultaty pracy artystycznej i naukowej. Artysta malarz i zasłużony profesor krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych, nauczyciel Matejki i całego szeregu wybitnych malarzy polskich, Łuszczkiewicz zajął na polu historyi sztuki polskiej niezmiernie wybitne stanowisko. Nikt lepiej od niego nie znał pomników architektury, rzeźby i malarstwa rozrzuconych na całej przestrzeni naszego kraju. Albo sam, albo w towarzystwie młodszych współpracowników odbywał wycieczki naukowe i artystyczne, przerysowywał wszystkie godne

uwagi zabytki, kształcił w swych uczniach poczucie dla przeszłości i zrozumienie dawnych stylów, zagrzewał ich swą miłością dla świetnych pomników z epoki średniowiecznej. Z zawodu malarz, przerzucił się na pole historyi i tak się znakomicie rozczytał w starożytnych źródłach historyograficznych, że bez niczyjej pomocy, był w stanie odtworzyć nietylko historyę budowy kościoła lub klasztoru, lecz także przedstawić losy fundacyi, której wyrazem był badany przez niego zabytek architektoniczny. Kraków i jego budowle, świeckie i kościelne, jego muzea i skarby artystyczne nikomu nie były lepiej znane jak ś. p. Łuszczkiewiczowi. Marzył on ciągle o wyczerpującej historyi dawnego Krakowa, i wiele w tym kierunku zdziałał i publikował. Odznaczony godnością doktora honorowego Uniwersytetu Jagiellońskiego zmarł niedoczekawszy się publicznego ogłoszenia tego hołdu, jaki Senat Akademicki postanowił mu złożyć z powodu jubileuszu Wszechnicy krakowskiej. Akademia zachowa dla pamięci Władysława Łuszczkiewicza tę cześć i miłość, jaką z nią dzielą i inne naukowe instytucye krakowskie, a których widomym znakiem będzie tablica pamiątkowa umieszczona na kościele Panny Maryi, dzięki inicyatywie Towarzystwa Miłośników historyi i zabytków Krakowa.

Pogrzeb Władysława Wisłockiego zasłużonego kustosza Biblioteki Jagiellońskiej odbył się w przeddzień uroczystości jubileuszu Uniwersyteckiego. Już Kraków roił się od zagranicznych gości przybyłych na niezwykłą uroczystość, gdy nad grobem jednego z najlepszych znawców dziejów szkoły Jagiellońskiej

przemawiał prof. Morawski, autor napisanej z powodu Jubileuszu Historyi Uniwersytetu krakowskiego dając w serdecznych słowach wyraz żalowi, jaki napełnił naukowe społeczeństwo polskie na wieść o przedwczesnym zgonie długoletniego badacza i czytelnika dawnych kodeksów pozostałych w spuściźnie po pierwszych jagiellońskich profesorach. Skromny i cichy nie wysuwał się ś. p. Wisłocki na pierwszy plan, ale mimo to każdy, swój i obcy, który w Krakowie dla pracy umiejętnej przebywał, nie mógł się obejść bez jego pomocy. Wielki znawca dawnych rękopisów, obeznany jak mało kto ze średniowiecznem pisarstwem, łączył wytrwałość potrzebną dla ułożenia katalogu rękopisów lub wydawnictwa średniowiecznych tekstów, z żywym i plastycznym sposobem przedstawienia, na tle wypadków dziejowych, wybitnej osobistości, zwłaszcza jeżeli się ona w czemkolwiek wiązała z losami Uniwersytetu.

Wielki przyjaciel Żegoty Paulego, przypominał go Wisłocki w niejednym szczególe, niestety niedorównał mu długowiecznością, umierając w chwili, kiedy świat naukowy tyle jeszcze przywiązywał nadziei do jego działalności i osierocając Bibliotekę Jagiellońską i jej oddział rękopiśmienny, właśnie, gdy zamierzał głosić drukiem III tom katalogu, do którego już oddawna przygotowywał materyał.

Śmierć Józefa Kleczyńskiego dotknęła w równym stopniu Akademię i Uniwersytet. Wydział prawny utracił w nim sumiennego profesora, Akademii ubył jeden z nielicznych przedstawicieli mało dotąd u nas uprawianego, a tak ważnego kierunku statystyki historycznej. Niezwykłej miary i charakteru publicysta,

Józef Kleczyński, zanim jeszcze objął katedrę uniwersytecką, zapoznał się gruntownie ze stanem aktualnym naszego kraju i umiał wprowadzić do owego nauczania ten związek pomiędzy teoryą i praktyką, który jego wykładem szczególniejszą zapewniał wartość. Jako Dyrektor miejskiego biura statystycznego, rozwinął tę instytucyę na stopę europejską, i nie zadawalniając się badaniem terazniejszości pod względem statystycznym, podnosił ustawicznie koziecznosć obliczenia ludności polskiej w różnych epokach historycznych, dając do tego w pracach ogłaszanych w Akademii pierwszą ściśle naukową podstawę. Nadwątlone od lat paru zdrowie nie pozwoliło śp. p. Kleczyńskiemu doprowadzić rozpoczętego dzieła do ostatecznego rezultatu, ale wpływ jego nauczania nie pozostał bez śladów, i kilku jego uczniów pracuje dalej w kierunku i po myśli swojego mistrza, a to uprawiając statystykę bądź w zastosowaniu do potrzeb aktualnych, bądź odpowiednio do wymagań nauk historycznych.

Uchwalając przedstawić ks. Maryana Morawskiego na swego członka, Akademia spełniła, acz niewątpliwie zapóźno, tylko ciążący na niej obowiązek wobec myśliciela i uczonego tak niezwykłej miary. I nie ulega wątpliwości, że na wczorajszem posiedzeniu administracyjnym wybór ten byłby uzyskał jednomyślność. Niestety ten, którego imię i działalność dodałaby Akademii niemało blasku, przed kilku tygodniami odprowadzony został na miejsce wiecznego spoczynku. Społeczeństwu naszemu ks. Morawski znanym był głównie jako filozof. Książki jego miały pokup niezmierny a wszyscy pamiętamy owe „Wieczory nad Lemanem“ w których

forma dyalogowa zapożyczona z *Causarias florentines* Klaczki ułatwić miała czytelnikom zapoznanie się z najpoważniejszemi zagadnieniami z dziedziny wiary i filozofii.

Zmarły był jeszcze znakomitym teologiem i z pewnością jednym z najwybitniejszych przedstawicieli u nas tej nauki. Treść ostatniego owego dzieła: „O świętych obcowaniu“ wyłożył śp. ks. Morawski na Styczniowem posiedzeniu Wydziału historyczno-filozoficznego. Był to ostatni występ znakomitego uczonego, którego umysł nie poddawał się do końca fizycznej niemocy i poruszał się ze zdwojoną energią w nadwątlonem od lat już kilku ciele.

Wydział filologiczny wydał w roku ubiegłym trzy tomy Rozpraw, mianowicie XXX, XXXI i XXXII i rozpoczął druk dwu dalszych t. j. XXXIII i XXXIV. Oprócz tego do zakresu wydawnictw Wydziału filologicznego z ubiegłego roku należy praca ks. prof. Fijałka p. t. „Mistrz Jakób z Paradyża“ i dwa tomy „Słownika gwar polskich“ J. Karłowicza (I od A—F, II F—K).

Na posiedzeniach Wydziału filologicznego przedstawiono następujące prace:

Z zakresu etnologii p. K. Potkański podał treść swej pracy p. t. „Badania historyczne i etnologiczne nad rozsiedleniem plemion polskich“; prof. J. Rozwadowski przedstawił i objaśnił ułożoną przez siebie mapę języka litewskiego w gubernii wileńskiej.

Do zakresu historyi języka polskiego należą dwie prace p. Stanisława Dobrzyckiego „O tak zwanem mazurowaniu w języku polskim“ i „Samogłoski nosowe w języku polskim, kaszubskim i połabskim

Cz. I", jakoteż rozprawa prof. Aleks. Brücknera p. t. „Drobne zabytki polszczyzny średniowiecznej, Cz. II".

Do zakresu historyi literatury i kultury należą prace: J. Tretiaka: „O dumach kozackich, ich pierwotny i późniejszy charakter"; M. Kawczyński: „Amor i Psyche w baśniach, Cz. I. Baśni odnoszące się do powieści o Amorze i Psyche. Cz. II. Teorye o tworzeniu się baśni"; St. Dobrzyckiego: „Studya nad średniowiecznem piśmiennictwem polskiem"; K. Hecka: „Literacka działalność Szymona Szymonowicza" i „Kto jest autorem Roksolanek wydanych pod imieniem Szymona Zimorowicza", wreszcie J. Tretiaka: „O Głosie Wolnym Leszczyńskiego. Kwestya genezy".

Z zakresu filologii klasycznej przedstawione były prace: St. Schneidra: „Studya filologiczne nad rozwojem oświaty greckiej w V w. przed Chr.; M. Kawczyńskiego „Apulejusza powieść: Amor i Psyche. Tłómaczenie, rozbiór i objaśnienie"; K. Morawskiego „Rhetorum romanorum ampullae".

Bibliografia Polska w opracowaniu Dyrektora K. Estreichera postępuje nieustannie. W ciągu ubiegłego roku wydrukowano z tomu XVIII arkuszy 42 (25—66).

Komisya do badania dziejów literatury i oświaty w Polsce gromadziła w dalszym ciągu odpowiednie materyały w dawniej już rozpoczętym X. tomie archiwum. W roku ubiegłym umieszczono tam „Protokoły procesu X. Antoniego Czarnkowskiego" z r. 1549; „Wizytę szkół gimnazyalnych w czterech nowych departamentach księstwa warszawskiego" z r. 1810, wreszcie pięć nieznanych dotąd listów Łukasza

Górnickiego. „Protokoły" i „Wizytę" opracował p. A. Karbowiak. Listy Górnickiego odnalazł i wydał p. A. M. Kurpiel. Wobec licznych zapowiedzianych lub nadesłanych prac z zakresu dziejów szkolnictwa Komisya ułożyła odezwę, dotyczącą metody i głównych zagadnień, które należy uwzględnić w badaniach na tem polu. Odezwa zwrócona głównie do pedagogów, zredagowana przez p. A. Karbowiaka, uzupełniona przez p. Siedleckiego kwestyonaryuszem, ukazała się na razie w czasopiśmie „Muzeum", organie nauczycieli szkół wyższych. Niebawem roześle ją Komisya do wybitniejszych osób i stowarzyszeń, mogących poprzeć pracę na polu dziejów wychowania. Przedstawiono szereg odpisów historyczno - pedagogicznych dokumentów, które jednak potrzebują jeszcze umiejętnego obrobienia i objaśnienia. Z zakresu studyów ściślej związanych z właściwą historyą piśmiennictwa należy zapisać, że p. Roman Plenkiewicz nadesłał w ostatnich dniach rękopis Materyałów do biografii Jana Kochanowskiego, o których opracowanie dla Archiwum prosiła go Komisya.

Biblioteka Pisarzów polskich. W ciągu roku 1900/901 wyszły następujące tomy Biblioteki Pisarzów polskich: Martini Cromeri Polonia 1578 i Jodoci Ludovici Decii De Sigismundi Regis temporibus 1521 (wydał prof. Czermak); Bartosza Paprockiego: Dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588 (wydał prof. Czubek) i Stanisława ze Szczodrkowic: Rozmowa pielgrzyma z gospodarzem 1549 r. (wydał Z. Celichowski). Na ostatnim posiedzeniu uchwalono przystąpić do wydawnictwa dzieł Piotra Kochanowskiego oraz Kazań

sejmowych Skargi. Wydania podjęli się pp. Lucyan Rydel — Kochanowskiego i Dr. St. Windakiewicz — Skargi.

Komisya językowa udzieliła zasiłków na wycieczki i badania językowe pp. Muce, Steinowi i Witkowi. Materyały, zebrane przez p. Steina w okolicach Wadowic znajdują się w posiadaniu Komisyi; zaś pp. Muka i Witek zmuszeni byli odłożyć swe wycieczki do najbliższych feryi; rozpoczęła w jesieni 1900 druk wydawnictwa p. t. „Materyały i prace Komisyi językowej". Zeszyt pierwszy zawiera: 1. Jan Witek, Teksty i spostrzeżenia gwaroznawcze z północno-wschodniej okolicy Tarnowa; 2. Tomasz Gawin, Teksty Zaczarnieńskie; 3. Wojciech Janczy, Gwara Sromowiec wyżnich; 4. Jan Rozwadowski, Mapa języka litewskiego w gubernii Wileńskiej; 5. Jan Rozwadowski, Szkic wymowy (fonetyki) polskiej; 6. Jan Baudouin de Courtenay, Wskazówki dla zapisujących materyały gwaroznawcze polskie; 7. Zygmunt Celichowski, Glossy botaniczne polskie; 8. Nehring Władysław, Pierwsze sprawozdanie z prac nadesłanych na konkurs im. Lindego. Prace przygotowawcze do wydania słownika staropolskiego są na ukończeniu i znajdują się, jak dotąd, pod kierownictwem prof. Jana Baudouina de Courtenay.

Komisya historyi sztuki. W roku ubiegłym podobnie jak w poprzednich latach Komisya zajmowała się wszystkiemi działami sztuki.

Z zakresu architektury opracował p. Kazimierz Mokłowski cerkiew w Ławrowie z wybitnemi

cechami romańskiego stylu najdalej na Wschód posunięty zabytek. Prof. Maryan Sokołowski zajął się ruinami zamku w Mirze wystawionego prawdopodobnie przez Jerzego Hinicza koło r. 1490. P. Grzegorz Worobjew opracował, w dalszym ciągu swoich studyów nad architektonicznymi zabytkami Mazowsza, kościoły z XV w. w Makowie, w Różanie, w Rozsochatem, Kościelnem a nadto kościół w Andrzejewie z XVI w., fundowany przez Krzyckiego. W końcu p. Zygmunt Hendel przedłożył w dokładnych rysunkach rekonstrukcyę Zamku w Tęczynie, opartą na śladach dotąd dochowanych. Odtworzył jego gotyckie baszty i całą wspaniałą a różnorodną architekturę renesansową XVI w., pochodzącą widocznie z epoki restauracyi przedsięwziętej r. 1570 przez Jana Tęczyńskiego, kasztelana wojnickiego. Cały widok Zamku przez p. Hendla opracowany wiernie aż do szczegółów, gdzieniegdzie dla braku materyału uzupełniony w duchu polskiego Odrodzenia daje nam materyał nowy i ważny do historyi renesansu w Polsce.

Do historyi rzeźby odnoszą się komunikaty dra St. Tomkowicza, Franciszka Chłapowskiego, dra Franciszka Piekosińskiego, Grzegorza Worobjewa, Aleksandra Borawskiego oraz p. Ludwika Puszeta. Komunikaty podają nam wiadomości przeważnie o grobowcach XV i XVI w., o grobowcu kustosza Franciszka, nowo odkrytym, o grobowcach w kościołach w Makowie i Andrzejewie na Mazowszu, o figurze Matki Boskiej wykonanej w drzewie, z końca XIV lub początku XV w. znajdującej się w Muzeum dyecezyalnem poznańskiem, o płaskorzeźbie w kościele N. M. P. in Summo w Po-

znaniu, o biuście marmurowym królowej Marysienki w letnim ogrodzie w Petersburgu.

Do historyi malarstwa odnosił się komunikat p. K. Potkańskiego o obrazach, które w latach 1414—1445 wykonano dla kollegiaty łęczyckiej. P. Józef Smoleński podał dokładniejszy opis bardzo interesującego obrazu freskowego w kaplicy Zamkowej w Lublinie odkrytego r. 1899. Stosunki Polaków z malarzami i rytownikami niderlandzkimi opracował Prof. Jerzy hr. Mycielski a głównie stosunek ks. Bogusława Radziwiłła i Krzysztofa Opalińskiego do Łukasza Vorstermana. Dr. Feliks Kopera podał wiadomość o portretach Stefana Batorego w Galleria Pitti i kardynała Jerzego Radziwiłła w Galleria Corsini we Florencyi. P. St. Witkiewicz przedstawił zbiór drzeworytów ludowych, a p. M. Bersohn nadesłał ryciny kolorowe ze scenami z żywota Św. Stanisława Kostki. Prof. Maryan Sokołowski przedkładał dalsze studya nad malarstwem miniaturowem w Polsce z XI i XII w. oraz XV stulecia. P. Janowski podał wiadomość o miniaturach kościoła i kollegiaty w Łasku z herbami Łaskich.

W zakres przemysłu artystycznego wchodziły komunikaty p. Leonarda Lepszego o klejnotach polskich z XV w., p. Antoniego Szutinasa o złotniczych zabytkach skarbu katedralnego i kościoła Św. Piotra w Wilnie, p. Bersohna o skarbcu katedry Płockiej i pięknej renesansowej płaskorzeźbie trybowanej z XVI w. i tegoż praca o armatach w Nieświeżu, p. Zielińskiego o chrzcielnicy Św. Jana w Toruniu, ks. Warki o dzwonie w kościele w Potoku Wielkim w dyecezyi lubelskiej z r. 1505, p. Fournier z Lyonu o pasach polskich

fabrykowanych w Lyonie w XVIII w., pp. Piekosińskiego i Odrzywolskiego o kaflach znalezionych w Oświęcimiu.

Wybitne znaczenie ma przedłożona Komisyi praca Dra Władysława Łozińskiego o ormiańskim epilogu sztuki złotniczej. Autor opracował archiwalne zapiski i zabytki ormiańskiego złotnictwa, dając nam obraz jego świetności na schyłku XVII w.

Wydział historyczno-filozoficzny. Z publikacyj Wydziału ukazały się w roku ubiegłym dwa tomy Rozpraw XXXIX i XL, z których pierwszy liczy 25 a drugi 26 arkuszy druku. W toku są:) 1) Rozpraw tom XLI z pracami pp. Stanisława Zakrzewskiego, Franciszka Bujaka, Wojciecha Kętrzyńskiego i Stanisława Estreichera; tom ten obejmuje 16 arkuszy druku; 2) Rozpraw tom XLII, w którym prace pp. Antoniego Prochaski i Wojciecha Kętrzyńskiego wypełniają dotąd 5 arkuszy.

Dzieło prof. Wojciechowskiego p. t. Kościół katedralny w Krakowie ukazało się na widok publiczny w przeddzień jubileuszu Uniwersytetu Jagiellońskiego i należy tak z powodu swej treści jak wspaniałego wydania do najbardziej wybitnych publikacyj akademickich z roku przeszłego.

Tom IIIci Rycerstwa Polskiego drukuje prof Piekosiński własnym nakładem. Wydział jednak chcąc ułatwić dalszy druk dzieła, którego dwa pierwsze tomy zostały wydane kosztem Akademii, przyznał autorowi znaczniejszą subwencyę.

Prace czytane lub streszczone na miesięcznych po-

siedzeniach Wydziału odnoszą się do następujących przedmiotów:

Rozmaitym działom historyi polskiej w średnich wiekach poświęcone są rozprawy: p. Franciszka Piekosińskiego „Rycerstwo polskie wieków średnich t. III“, p. K. Krotoskiego: „Wyniki krytyki źródeł historycznych dotyczących kwestyi św. Stanisława biskupa krakowskiego“, p. K. Potkańskiego: „Kasztelanie Wielkopolskie w najdawniejszej dobie swego istnienia“, p. F. Konecznego: „Geneza stanu chłopskiego w Polsce“, p. A. Prochaski: „Lenna i maństwa na Rusi i Podolu“ Ważnego działu historyi ekonomicznej polskiej dotyka p. Adam Szelągowski w pracy p. t.: „Pieniądz i przewrót cen w Polsce w XVI i XVII w.“. Cenny przyczynek do statystyki historycznej naszego kraju stanowi rozprawa p. Wł. Czerkawskiego: „Ludność Wołynia z końcem XVI w.“ Do dziejów Uniwersytetu Jagiell. i wczesnego humanizmu w Polsce należą prace p. St. Krzyżanowskiego: „Poselstwo Kazimierza W. do Awinionu w sprawie założenia Uniwersytetu w Krakowie“, oraz ks. Fijałka: „Ze studyów: Polonia apud Italos scholastica; Lasociana I“. Ważnymi przyczynkami do historyi fundacyj kościelnych w Polsce są rozprawy p. K. Potkańskiego: „Kollegiata w Opatowie“ i p. St. Zakrzewskiego: „Najdawniejsze dzieje klasztoru Cystersów w Szczyrzycu“.

W zakres prawa polskiego wchodzi obszerna praca p. St. Kutrzeby: „Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich, I Województwo Krakowskie (1374—1501)“. Geografia historyczna reprezentowaną jest przez rozprawy p. W. Kętrzyńskiego: „Klaudyusza Ptolome-

usza Germania Wielka i Sarmacya nadwiślańska", oraz p. Fr. Bujaka: „Kalimach i znajomość państwa tureckiego w Polsce około początku XVI w.". Z dziedziny ekonomii politycznej miał odczyt p. A. Krzyżanowski: „Teorya Maltusa". Ks. Morawski w streszczeniu swej pracy: „Kiedy wzmianka o Świętych obcowaniu weszła w symbol wiary" poruszył bardzo ciekawe zagadnienia z dogmatyki historycznej. P. Wł. Abraham poruszył w swem sprawozdaniu „O rękopisie miniaturowym w Cividale" kilka ciekawych kwestyj z historyi stosunków papiestwa z książętami ruskimi; a nareszcie p. Fr. Bujak rozwinął przed nami w pracy swej: „Maszkienice wieś powiatu Brzeskiego" obraz stosunków gospodarczych i społecznych typowej wsi polskiej od r. 1848 aż po czasy najnowsze.

Bibliografia historyczna redagowana przez prof. L. Finkla doprowadzoną została do 4go zeszytu obejmującego dział historyi wewnętrznej. Pozostaje do opracowania część III, która ma uwzględnić historyą polityczną oraz dodatki i wykazy do całego tego wydawnictwa.

Komisya historyczna w ubiegłym roku ukończyła II tom wydawanej przez prof. Ulanowskiego publikacyi p. t.: Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum, w którym wydane są wypisy z aktów konsystorskich, gnieźnieńskich, łowickich i wieluńskich, jakoteż poznańskich, warszawskich i kaliskich z XV wieku i początków w. XVI; i zaraz rozpoczęła tom III, w którym pomieszczone będą takież same akta płockie, włocławskie i krakowskie wraz z in-

deksem do całej tej publikacyi. Druk IV tomu »Kodeksu dyplomatycznego Małopolskiego", wydawanego przez prof. Piekosińskiego posunął się już bardzo znacznie naprzód i dosięgnął prawie połowy wieku XV. Podjęto na nowo przerwany druk IX tomu Archiwum Komisyi, w którym wydaje się Materyały do dziejów pospolitego ruszenia z lat 1497 i 1509, mianowicie spis konfiskat Jana Olbrachta po wyprawie wołoskiej, który zamierzał ogłosić ś. p. Pawiński, a który uzupełniwszy materyałami z r. 1509 zebranymi przez siebie wydaje teraz Dr. Stanisław Kutrzeba. Z przygotowanych do wydania przez prof. Czermaka historyków XVII wieku właśnie rozpoczyna się druk Dyaryusza Stanisława Oświecima. Prof. Abraham przedstawił już Komisyi cały plan wydawnictwa materyałów średniowiecznych zaczerpanych z Archiwów Watykańskich, które p. t.: Monumenta Vaticana rozpocznie się w najbliższym czasie. Prace przygotowawcze do IV tomu Codicis epistolaris saec. XV, który obejmie głównie ważne formularze, postępują szybko pod kierunkiem prof. Ulanowskiego. Wydrukowane już Dyaryusze sejmowe z roku 1585 nie mogły się jeszcze ukazać na widok publiczny.

W Sierpniu r. 1900 prof. Ulanowski w towarzystwie Dr. Kutrzeby zwiedzali z polecenia Komisyi archiwa kościelne w Pułtusku, Płocku i Włocławku, w celu uzupełnienia materyałów do wydawnictw „Acta ecclesiastica" oraz „Codex epistolaris" i zdołali zgromadzić nader ważny i interesujący materyał.

Także w kierunku fotografowania dokumentów oryginalnych z XIII i początku XIV stulecia prace

komisyi postąpiły naprzód, przez zyskanie reprodukcyj fotograficznych przywilejów kapituły Płockiej i Włocławskiej.

Poszukiwania w Archiwum Watykańskiem tudzież w innych archiwach i bibliotekach rzymskich odbywały się dalej pod kierunkiem prof. Smolki i Abrahama. W przeszłym roku bawił w Rzymie do końca czerwca Dr. Stanisław Kętrzyński a na rok 1900/1901 wysłany został do Rzymu obok Dra Kętrzyńskiego Dr. Stanisław Zakrzewski, nadto przez styczeń r. 1901 pracował z nimi wspólnie prof. Abraham. Przedmiot pracy stanowi obecnie uzupełnianie poszukiwań w materyale źródłowym wieku XIV, czem zajmował się Dr. Abraham, tudzież dalsze poszukiwania w materyałach w. XV. Dr. Kętrzyński opracowuje regesta suplik z czasów Marcina V., a Dr. Zakrzewski regesta lateraneńskie Eugeniusza IV. Obok tego dla dziejów nowożytnych ukończył Dr. Zakrzewski rozpoczętą przez prof. Smolkę konsygnacyę niewyzyskanego dotąd działu aktów głównie z końca w. XVIII odnoszących się do historyi Polski i Rossyi. Równocześnie w miarę postępu poszukiwań poczyniono liczne regesta i wypisy z aktów i przygotowywano w dalszym ciągu odpisy dla rozpocząć się mającego wydawnictwa „Monumenta Vaticanae Poloniae“.

Komisya prawnicza. Praca nad gromadzeniem materyałów do nowego wydania Voluminów legum (okres 1506 — 1548), prowadzona przez prof. Oswalda Balzera przy współudziale Dra Przemysława Dąbkowskiego postąpiła w ubiegłym roku znacznie naprzód.

Ukończono badanie i kopiowanie aktów z ksiąg kancelaryi królewskiej, tudzież ksiąg sądowych zgromadzonych w Warszawie, zbadano księgi archiwum krajowego w Krakowie (województwo krakowskie), archiwum państwowe w Poznaniu (kilka województw wielkopolskich), tudzież archiwów centralnych w Wilnie (województwo lubelskie i ziemia chełmska) i w Kijowie (województwo podolskie). W ogóle zbadane już zostały i zużytkowane wszystkie archiwa dawnych ksiąg sądowych polskich, o ile zawierają materyały z lat 1506—1548. Z archiwów kościelnych przejrzano zabytki, mieszczące się w archiwum kapitulnem i konsystorskiem w Gnieźnie, oraz w takichże archiwach w Poznaniu. Z miejskich archiwów zbadano malborskie toruńskie i gdańskie: to ostatnie zwłaszcza dało materyał bardzo obfity. Z rękopisów, mieszczących się w bibliotekach publicznych, przejrzano wszystkie, jakie do wydawnictwa niniejszego dostarczyć mogą materyałów: w Bibliotece Towarzystwa przyjaciół nauk i w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu, w Bibliotekach miejskich w Gdańsku i Elblągu, w Bibliotece gimnazyalnej w Toruniu. W pełnym toku i znacznie naprzód posuniętą jest praca nad zużytkowaniem rękopisu Biblioteki Jagiellońskiej i XX. Czartoryskich w Krakowie oraz Biblioteki Ossolińskich we Lwowie; częściowo spożytkowano już także rękopisy z Biblioteki cesarskiej w Petersburgu, tudzież jeden rękopis z Biblioteki miejskiej w Lipsku. Z Bibliotek prywatnych przerobiono cały materyał rękopiśmienny, znajdujący się w Bibliotece hr. Zamojskich w Warszawie, a zwłaszcza przechowywane tamże t. z. Teki Górskiego (29 tomów);

na ukończeniu jest też praca nad rękopisami Biblioteki Kurnickiej, która dostarczyła wielu cennych kodeksów „Tomicyanów“. Z poszczególnych rękopisów znajdujących się w prywatnem posiadaniu pozwolili też korzystać wydawcy: hr. Czarniecki z Ruska (w Poznańskiem), hr. Morsztynowa w Krakowie i hr. Tarnowski w Dzikowie. W ogóle praca nad przygotowaniem materyału do wydawnictwa postąpiła o tyle, że w przyszłym roku będzie już można przystąpić do rozpoczęcia druku publikacyi.

Tom VII Archiwum Komisyi prawniczej ukazał się na widok publiczny. Zawiera on rozmaite redakcye Statutu Litewskiego w opracowaniu prof. Piekosińskiego, i ułatwi odtąd znakomicie dalszą pracę nad zaniedbanem dotychczas przez naukę prawem litewskiem.

Roboty nad przygotowaniem dalszych materyałów do Starodawnych prawa polskiego pomników nie ustają, ale połączone są z pewnemi trudnościami, zwłaszcza co się tyczy stwierdzenia, że całkowity zasób rękopiśmiennych zabytków wyzyskanym został. Komisya pragnie unikać wydawnictw dorywczych i dla tego stosunkowo do swoich środków stara się przedewszystkiem o zyskanie wyczerpującego przeglądu wszystkich materyałów przechowanych w publicznych i prywatnych, w zagranicznych i krajowych zbiorach i bibliotekach.

Wycieczka archiwalna przedsięwzięta przez Prof. Ulanowskiego w towarzystwie Dr. Kutrzeby do rozmaitych archiwów w królestwie polskiem dostarczyła nie tylko dla Komisyi historycznej, ale też i dla prawniczej wiele nowych informacyj o zasługujących na uwzględnienie pomników historyczno-prawnych.

Wydział matematyczno-przyrodniczy wydał dwa tomy Rozpraw, a dwa dalsze 39 i 40 ma na ukończeniu, stanowić one będą koniec seryi. Od 41 tomu zacznie się serya nowa w formacie druku zupełnie takim samym jak format druku biuletynu, który oddzielił się jako osobny dział i wychodzi od r. 1901 pod redakcyą sekretarza wydziału.

Dnia 9. lipca 1900 r. odbyło się pierwsze posiedzenie organizacyjne, Komisyi bibliograficznej Wydziału, ustanowionej w celu uczestniczenia w rozpoczynającem się, od 1 stycznia 1901 roku, międzynarodowem przedsięwzięciu katalogowania bieżącej literatury naukowej, matematyczno-przyrodniczej wszystkich krajów cywilizowanych.

Posiedzenia z d. 14, 21 i 28 stycznia 1901 r. poświęcił Wydział sprawie ujednostajnienia słownictwa chemicznego polskiego na podstawie uchwał ankiety złożonej z członków Wydziału oraz zaproszonych przez Wydział delegatów, która się zebrała w Krakowie i obradował w dniach 15 i 16 grudnia 1900 r.

Wydział rozbierał na swych posiedzeniach 46 prac z których 43 postanowiono drukować.

Do geofizyki należą prace p. M. Rudzkiego: „O wieku ziemi".

Siedm prac jest z zakresu matematyki a mianowicie p. L. Bötchera: „Zasadnicze własności Grewianów", p. S. Kępińskiego: „O całkach rozwiązań równań różniczkowych z sobą sprzężonych, rzędu 2-go, posiadających trzy punkty osobliwe" (ciąg dalszy), dwie prace p. S. Zaremby: „O metodach Neumana i Robina i o teoryi równania Laplace'a", oraz „O tak zwanych

funkcyach zasadniczych w teoryi równań fizyki matematycznej" i trzy członka K. Żorawskiego t. j. „O pewnych zmianach długości liniowych elementów podczas ruchu ciągłego układu materyalnych punktów. Część pierwsza". „O pewnem zagadnieniu z teoryi podobnego odwzorowania powierzchni" oraz „O zachowaniu ruchu wirowego".

Dwie prace członka W. Natansona: „O podwójnem załamaniu światła w cieczach odkształcanych" i „O prawach tarcia wewnętrznego", oraz p. St. Tołłoczki: „Studya doświadczalne nad kryoskopijnemi własnościami nieorganicznych rozczynników", wreszcie prace p. K. Zakrzewskiego: „O sile elektromotorycznej, powstającej wskutek ruchu cieczy w wysrebrzonej rurce szklannej", należą do działu fizyki.

Prac chemicznych jest jedenaście. Czł. E. Bandrowski przedstawił dwie prace: „O działaniu bromonitrobenzolów na parafenylenodwuamin", oraz o działaniu stężonego kwasu azotowego na bromobenzol"; L. Bruner jedną: „Studya dynamiczne nad bromowaniem ciał aromatycznych"; p. Emilewicz: „O fenyliminach oksyacetofenonów"; członek L. Marchlewski dał jedną pracę z p. J. Buraczewskim: „Studyum nad izatyną" i jedną z p. J. Sosnowskim p. t.: „Synteza nowego układu czteropierścieniowego, Kumarofenazyn i pochodne"; pp. B. Miklaszewski i S. Niementowski dali pracę: „Studyum porównawcze trzech izomernych (β)-aminofenylbenzimidazoli"; czł. S. Niementowski pracę: „O homologach alizaryny, hystazaryny i chinizaryny"; p. L. Wiewiórski rzecz: „O kondensacyi glyoksalu z aldehydem benzoesowym zapomocą amoniaku"; p. A.

Wróblewski rozprawę p. t. „Metoda krystalizacyi ciał z ich rozczynów, zapobiegająca tworzeniu się skorupy na powierzchni cieczy“, a p. B. Znatowicz pracę p. t.: „Działanie azotynu (Ag NO_2) srebra na pochodne chlorowcowe ciał aromatycznych“; pp. M. Nencki i J. Zaleski pracę p. t.: „Produkty odtlenienia heminy, budowa jej i pochodnych.

Do geologii należą prace p. J. Grzybowskiego: „Otwornice warstw inoceramowych okolic Gorlic“ oraz dwie rozprawki p. J. Siemiradzkiego t. j.: „Wiadomość tymczasowa o faunie kopalnej, tak zw. iłów parkinsoniowych w Królestwie Polskiem“ i, „O wieku wapieni skalistych w pasmie krakowsko-wieluńskiem“.

Z botaniki jest praca członka E. Godlewskiego wykonana z p. Polzeniuszem: „O oddychaniu środdrobinowem“ oraz dwie prace p. A. Wróblewskiego, a mianowicie: „O wpływie fosforanów na działanie fermentacyjne soku wyciśniętego z drożdży i o kwasach fosforowych, oraz kilka uwag o znaczeniu, jakie posiada kwas fosforowy w przyrodzie ożywionej“, oraz „Notatka dopełniająca o soku wyciśniętym z drożdży. III“.

Prac zoologicznych jest trzy p. M. Kowalewskiego: „Studya helmintologiczne VI. O czterech gatunkach rodzaju *Trichosoma* Rud.“, czł. W. Kulczyńskiego: „Arachnoidea in colonia Erythraea a Dre K. M. Levander collecta“, oraz p. H. Hoyera: „Przyczynek do morfologii serca ryb“.

Z fizyologii czł. N. Cybulski przedstawił własną pracę: „O własnościach prądu spoczynkowego w nerwach żabich“, a p. E. Godlewski (jun.) pracę „O wpływie tlenu na rozwój organizmów i o wymianie gazów

w pierwszych stadyach rozwoju zarodka u *Rana temporaria*.

Z fizyologii jest prac ośm. Dwie są czł. T. Browicza, jedna: „O budowie naczyń włoskowatych krwionośnych śródzrazikowych i ich stosunku do komórek wątrobnych", oraz druga p. t.: „Czy kanaliki żółciowe międzykomórkowe mają własne ścianki?" Jedna p. S. Ciechanowskiego p. t.: „Sprawy wydzielnicze w komórkach pierwotnych gruczolaków i raków gruczolakowych wątroby". Jedna p. E. Godlewskiego (jun.), p. t.: „Początkowe stadya rozwoju tkanki mięsnej". Dwie p. H. Hoyera: „O budowie skóry pławikonika (Hippocampus)" oraz „O ciągłości włókienek kurczliwych w komórkach mięśnia sercowego". Jedna p. F. Krzyształowicza, p. t.: „Porównanie histologicznych cech wysypek kiłowych ze zmianami klinicznie do nich podobnemi« i wreszcie jedna p. S. Maziarskiego p. t.: „O budowie gruczołów ślinowych".

Wydział ogłosił także jedną pracę historyczną czł. L. Birkenmajera p. t.: „Marco Beneventano, Kopernik, Wapowski a najstarsza karta geograficzna polska.

K o m i s y a b i b l i o g r a f i c z n a Wydz. matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności zawiązała się celem katalogowania bieżącej literatury naukowej polskiej, z dziedziny nauk ścisłych i biologicznych, aby następnie materyały, zebrane przez Komisyę, można było zużytkować w wydawnictwie międzynarodowem „International Catalogue of Scientific Litterature", które ma się ukazywać w Londynie, począwszy od r. 1901.

Pierwsze posiedzenie, organizacyjne, odbyła Komisya dn. 9 lipca 1900. Na posiedzeniu tem obrano przewodniczącym prof. Wł. Natansona, który następnie zdał sprawę z dotychczasowych czynności, przedsięwziętych w kwestyi wzięcia udziału w ogólnym związku bibliograficznym; następnie uchwalono regulamin komisyi i wybrano szereg członków z poza grona członków Akademii. Na zastępcę przewodniczącego wybrano prof. Kazimierza Kostaneckiego, na sekretarza Dra Tadeusza Estreichera. Wreszcie polecono Prezydyum Komisyi wygotowanie na następne posiedzenie Instrukcyi dla współpracowników, według której ma się zbierać literaturę i przygotowywać ją do wcielenia do Katalogu międzynarodowego.

Na następnem posiedzeniu administracyjnem, które się odbyło d. 14 stycznia 1901, zatwierdzono Instrukcyę dla Współpracowników Komisyi i postanowiono ogłaszać materyały bibliograficzne, zebrane przez Komisyę, w czasopiśmie kwartalnem, noszącem tytuł: „Katalog Literatury Naukowej Polskiej“, wydawany przez Komisyę bibliograficzną Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejęności „Catalogue of the Polish Scientific Litterature“.

W myśl uchwał Komisyi, Prezydyum zajęło się przygotowaniem materyału bibliograficznego i prawdopodobnie druk pierwszego numeru kwartalnika, za pierwszy kwartał 1901, rozpocznie się w ciągu maja.

Komisya antropologiczna. W dziale etnologicznym skierowano pracę do przeprowadzenia pewnych zasadniczych kwestyj, stojących w związku z przyszłą

działalnością Komisyi. Poprzednio już poruszono sprawę zgromadzenia o ile możności jak najkompletniejszego zbioru fotografij ubiorów ludu polskiego na całym obszarze etnograficznym i w tym celu zwróciła się Komisya z odezwą do wszystkich życzliwych rodaków. Odezwa nie przyniosła wprawdzie takich owoców, jak się spodziewano; zwróciła przecież uwagę na ten dział etnologii, który u nas dosyć zaniedbany, może wkrótce nie mógłby się należycie rozwijać, skoro typowy, piękny a nad wyraz oryginalny strój ludu naszego z każdym rokiem bardziej się przetwarza na ubiór kosmopolityczny — tandetny. Komisya wiedząc to przyjęła z wdzięcznością zobowiązanie się artysty-malarza pana Włodzimierza Tetmajera, a swojego członka, który przyrzekł zgromadzić w obrazach akwarelowych cały zasób ubioru ludu krakowskiego i powoli rozszerzać swą pracę i na inne grupy, o ile naturalnie znajdzie w komisyi poparcie. Poparcia moralnego nie może mu Komisya odmówić, materyalnego użyczy zaś w miarę swych szczupłych funduszów, które w braku specyalnego zapisu a rosnących z każdym rokiem potrzeb nie odpowiadają zadaniom komisyi. Jest przecież nadzieja, że choćby w skromnym zakresie komisya z cennem współpracownictwem pana Tetmajera uchroni w obrazach od zatraty to, co ginie w rzeczywistości.

Drugą kwestyą, stojącą w blizkim związku z rozwojem pracy w Komisyi, jest kwestya zapisywania twórczości ludowej. Pod wpływem żądań dyalektologii zapisywanie to stało się coraz trudniejsze a nawet prawie niemożliwe dla tych, którzy nie przeszli studyów gwaroznawczych i w tajniki grafiki fonetycznej nie zaj-

rzeli. Stąd poszło, że wymagania, ścisłego fonetycznego zapisywania twórczości ludowej, zniechęciły wielu współpracowników, że w miarę ogólnego rozwoju folkloru za granicą i u nas, liczba materyałów nadsyłanych komisyi malała niesłychanie i możnaby się było spodziewać zupełnego ustania, gdyby się te wymagania dłużej stosowało. A przecież etnologia musi iść swą drogą, a nie być tylko służebnicą dyalektologii, przecież folklor w najobszerniejszem znaczeniu jest głównem jej zadaniem, a nie językoznawstwo. — Tymi względami wiedziona komisya na wniosek swego sekretarza prof. Zawilińskiego uchwaliła, że w przyszłości przyjmować będzie do publikacyi i materyały nie fonetycznie zapisywane, jeżeli tylko będą nosić zresztą znamiona wierności i jeżeli zbieracz, o ile możności, pewną liczbę pieśni czy podań poda w fonetycznej pisowni do użytku komisyi językowej.

Materyałów do publikacyi nadesłano niewiele w ostatnim roku. I tak nadesłali: p. Juszkiewiczówna „Materyały etnograficzne z okolicy Pińska“, p. Ciechomska „Mazury z pod Kamienia“, p. Dubiejkowski „Przysłowia białoruskie“, p. St. Zdziarski „Garść baśni ludu ruskiego“.

W darze otrzymał dział etnologiczny pewną ilość fotografij i rysunków ubiorów ludowych od pp. Dra Miczyńskiego, Tom. Rokossowskiego, Rajmunda Jankowskiego, Bol. Gurskiego i Franc. Kraszewskiego, za które im na tem miejscu składa podziękowanie.

W tym roku również Komisya postanowiła posunąć naprzód sprawę wydawnictwa materyałów, pozostałych po ś. p. O. Kolbergu. Do dawniej już oddanych

do opracowania pp. Drowi Kosińskiemu, Udzieli, Drowi Bystroniowi i Zawilińskiemu, dodano nowe, przyjmując chętne zgłoszenie się do współpracownictwa czł. Akademii prof. H. Łopacińskiego, dalej pp. Jana Bieli (w Drohobyczu). p. St. Zdziarskiego i W. Grzegorzewicza (we Lwowie). Jest tedy nadzieja, że wkrótce przystąpić będzie można do druku, i że kolejno wyjdą dalsze tomy owego „Ludu“ Kolberga, który stanowi naszą chlubę.

W końcu zajmowała się Komisya na swych posiedzeniach i sprawami ogólniejszej natury. Z okazyi referatu na Zjazd historyków polskich przedyskutowano sprawę mapy etnograficznej polskiej; w zimie zaś na podstawie wykładu Dra Fr. Bylickiego zajmowano się „Genezą pieśni ludowej“.

Tom V. „Materyałów antropologiczno-archeologicznych i etnograficznych“ jest na ukończeniu, poczem Komisya przystąpi bezzwłocznie do druku tomu VI., zaopatrzonego w kosztowne barwne reprodukcye ubiorów ludu krakowskiego.

Komisya antropologiczna otrzymała w dziale archeologii przedhistorycznej obszerną pracę p. St. J. Czarnowskiego z Miechowa o jego badaniach archeologicznych dokonanych w Wielkiej Jaskini „Okopy“ nad Prądnikiem w okolicy Ojcowa.

Następnie od p. Michała E. Brensteina z Telsz: Opis dwu cmentarzysk przedhistorycznych, odkrytych we wsi Judsodzie w powiecie Telszewskim na Zmujdzi.

P. Maryan Wawrzeniecki z Warszawy nadesłał dalszą seryę drobnych wiadomości o wykopaliskach

przedhistorycznych w Królestwie Polskiem a zwłaszcza w okolicy miasta Rawy.

Dr. Klemens Bąkowski nadesłał sprawozdanie ze swoich poszukiwań archeologicznych na górze Ponetlicy pod Krzeszowicami.

Dr. Demetrykiewicz zdawał Komisyi sprawę ze swoich badań przedsięwziętych w sztucznych grotach skalnych i zabytkach megalitycznych w Rozhurczu Bubniskach i Uryczu w Stryjskiem w Galicyi wschodniej oraz z dalszych poszukiwań w jaskini w Bilczu złotym. Przedstawił następnie fotografię i opis szklannego naczynia (kubka) pochodzącego prawdopodobnie z ostatniego okresu przedhistorycznego, który został odkryty w tej samej miejscowości.

Dr. Demetrykiewicz złożył następnie sprawozdanie o grodziskach w Łapczycy i Chełmie pod Bochnią, w Zawadzie nad Dunajcem między Melsztynem i Zakliczynem oraz w Poznachowicach koło Szczyrzyca a wreszcie podał wiadomość o wyniku poszukiwań swoich dokonanych wspólnie z p. Dydyńskim w kopcu w Komornikach koło Wieliczki.

Z działu antropologii przedłożył Komisyi p. Świętek pracę antropologiczno-statystyczną p. t. Trwanie życia w parafiach Brzozowskiej, Siemiechowskiej i w 3 wsiach parafii Zakliczyńskiej.

Muzeum Komisyi zwiedzali podobnie jak lat poprzednich różni uczeni dla studyów naukowych. Na szczególną wzmiankę zasługują pp. Dr. Sophus Müller i Karol Neergard z Muzeum narodowego w Kopenhadze.

Do Muzeum Komisyi przybyły oprócz zabytków przywiezionych z wycieczek Dra Demetrykiewicza na-

stępujące dary: od p. Leona Magierowskiego siekieroklinik z rogowca ze wsi Golcowy w Brzozowskiem, od p. Bąkowskiego wykopaliska z Krzeszowic.

Od p. Stanisława Łodzia-Baranowskiego dwie popielnice gliniane wykopane w Rożnowie w powiecie Obornickim.

Od p. Witolda Swiatopełk-Mirskiego (za pośrednictwem Dra J. Hryncewicza) przedmioty religijnego buddyjskiego kultu lamajskiego Buryatów.

Od. p. Dra Juliana Talki-Hryncewicza starożytną monetę chińską znalezioną w mogile na pograniczu Mongolii.

Komisya fizyograficzna wydała 2 zeszyty atlasu geologicznego Galicyi, mianowicie 8-y, złożony z map: Założce, Tarnopol, Podwołoczyska, Trembowla, Skałat i Grzymałów, wykonanych przez Dra W. Teisseyrego, i 12-y zawierający mapy Prof. M. Łomnickiego: Leżajsk, Jarosław, Płazów, Lubaczów, Mościska. Wkrótce wydane zostaną zeszyty 11-y i 13, do których mapy: Wieliczka i Myślenice, Bochnia i Czchów, Nowy Sącz, Przemyśl, Brzozów i Sanok, Łupków i Wola Michowa, wykonane przez prof. Dra W. Szajnochę, są już wydrukowane. Oddano do druku dalsze trzy mapy Dra J. Grzybowskiego (Pilzno i Ciężkowice, Brzostek i Strzyżów, Tyczyn i Dynów) i pięć map prof. M. Łomnickiego (Chwałowice, Tarnobrzeg, Rozwadów i Nisko, Janów i Biłgoraj, Majdan i Mielec), tworzyć mające zeszyty 14-ty i 15-ty, a nadto tekst do map ś. p. prof. F. Bieniasza, wydanych w zeszycie 8-ym, napisany przez prof. M. Łomnickiego. Ze Sprawozdań Komisyi,

zawierających materyały do fizyografii kraju, jest na ukończeniu tom 35-ty.

Sekcya meteorologiczna Komisyi fizyograficznej otrzymała w r. 1900 spostrzeżenia meteorologiczne z 31 stacyj, z których było 26 czynnych przez cały rok. Wskutek śmierci długoletniego obserwatora, prof. K. Kolbenheyera, upadły w tym roku dwie stacye: w Bielsku i Kamitzer Platte. Obliczeniem i przepisaniem do druku nadesłanych spostrzeżeń zajmował się członek Komisyi, śp. Dr. D. Wierzbicki. Zestawieniem miejsc nawiedzonych gradem, podobnem do tych, których przez cały szereg lat dostarczał do Sprawozdań Komisyi Dr. D. Wierzbicki, zajął się p. Józef Zajączkowski, asystent tutejszego Obserwatoryum. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym i roślinnym zapisywali w r. z.: p. Zofia Birkenmajerowa w Czernichowie, p. L. Magierowski w Jaćmierzu i p. J. Hawrysiewicz w Ożydowie.

Sekcya geologiczna poleciła prof. Drowi W. Friedbergowi wykonanie dla Atlasu geologicznego Galicyi mapy: Raniszów i Rudnik. Pracę tę wykonał p. Friedberg prawie w zupełności, a ukończy ją na wiosnę b. r.

Do wydania w Atlasie geologicznym otrzymała Komisya od Wys. Wydziału Krajowego mapę Dra J. Grzybowskiego: Bolechów, dwie mapy prof. J. Łomnickiego: Kołomyja i Śniatyn i pięć map prof. M. Łomnickiego: Chwałowice, Tarnobrzeg, Rozwadów-Nisko, Janów-Biłgoraj, Mielec-Majdan.

W Sprawozdaniach Komisyi zamieszczono pracę p. t. Otwornice miocenu Pokucia, złożoną przez prof.

J. Łomnickiego a wykonaną na własną rękę bez pomocy ze strony Komisyi.

Z polecenia Sekcyi zoologicznej zrobił p. M. Rybiński wycieczkę koleopterologiczną na Czarną Horę. Prawie cały materyał zebrany na tej wycieczce i na dwóch poprzedzających opracował już p. Rybiński i zamierza go w jesieni b. r. złożyć Komisyi wraz ze sprawozdaniem przeznaczonem do druku. Przez pozostałą część roku zajmował się p. Rybiński oznaczaniem galicyjskiego zbioru chrząszczów w Muzeum Komisyi. Również ta praca zbliża się do końca. P. Fr. Schille badał w okolicach Rytra, jak w latach poprzednich, faunę motyli, a nadto także faunę owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków; Sekcya otrzymała już od niego sprawozdanie i zebrane owady. Dr. E. Niezabitowski, któremu Sekcya umożebniła pracę przez zakupno kilku książek, oznaczył w Muzeum Komisyi obcokrajowe palearktyczne błonkówki, należące do rodziny Chrysididae ze zbioru śp. prof. A. Wagi, tudzież po części oznaczył, po części sprawdził oznaczenia w krajowym zbiorze rodziny Vespidae. W zamian za pracę podjętą dawniej z polecenia Sekcyi, a niedoszłą do skutku, złożył Sekcyi p. J. Dzięndzielewicz wykaz owadów siatkoskrzydłych z okolic Lwowa. Nadto otrzymała Sekcya do wydania w Sprawozdaniach cztery prace, przeprowadzone bez pomocy z jej strony, mianowicie: p. S. Smreczyńskiego, Przyczynek do fauny galicyjskich szarańczaków, prof. Dra St. Klemensiewicza: O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej, przyczynek 2gi, Dra E. Niezabitowskiego: Przyczynek do fauny kręgowców Galicyi i p. T. Dyducha: Mate-

ryały do fauny krajowych równonogów; p. J. Król zaś złożył Sekcyi pracę p. t.: O rezultatach badań nad fauną Galicyi.

Sekcya botaniczna postanowiła na razie przerwać dalsze zbieranie materyałów do flory krajowej w zakresie roślin naczyniowych, a natomiast przystąpić do wydania flory opisowej roślin naczyniowych Polski, i nawiązała w tym celu rokowania z p. Fr. Błońskim.— Prof. Dr. E. Wołoszczak, który ostatnią swą pracę botaniczną przerwać musiał, uzupełnił ją obecnie i rezultaty jej przedstawi Sekcyi w najbliższym czasie.

W Sekcyi rolniczej praca nad mapą leśną Galicyi, pod kierunkiem p. A. Nowickiego, niewiele postąpiła. Z powodu braku obfitszego materyału ograniczono się do uzupełnień i prostowania błędów w wykonanych już częściach. Natomiast w dziale spostrzeżeń nad wydatnością drzewostanów w lasach Galicyi prace posunęły się naprzód. P. A. Nowicki ogłosił w Sprawozdaniach Komisyi drugą seryę tablic wydatności, a do trzeciej seryi takichże tablic zbierane są materyały w lasach północnego niżu, Beskidu zachodniego, podgórza krakowskiego i wyżyn pod Sokalem. Z polecenia Sekcyi badał p. S. Krzemieniewski florę łąk w okolicy Liszek, a do wyników tej pracy dołączył rezultaty badań nad florą łąk w Rabie Wyżniej i w Zakopanem, wykonanych bez pomocy ze strony Sekcyi.

Do Muzeum Komisyi fizyograficznej przybyły zbiory zoologiczne i geologiczne, złożone przez p. F. Schillego i prof. M. Łomnickiego, zbiory lub okazy przyrodnicze podarowane przez: Zarządy Salinarne w Bochni, Kałuszu, Wieliczce, przez p. J. Dzięðzielewicza, Z. Fiszera, prof.

R. Gutwińskiego, prof. Dra S. Klemensiewicza, prof. J. Łomnickiego, St. Smreczyńskiego, spadkobierców śp. T. Symonowiczówny, Dra F. Wilkosza, dary w książkach: Wys. c. k. Namiestnictwa we Lwowie, c. k. Bióra hydrograficznego w Wiedniu, c. k. Państwowego Zakładu geologicznego w Wiedniu, Zakładu geograficznego w c. k. Uniwersytecie wiedeńskim, Departamentu górniczego i rolniczego w Sydney, Redakcyi Pamiętnika fizycgraficznego w Warszawie, Dra G. Güricha we Wrocławiu i prof. M. Łomnickiego we Lwowie, wreszcie zakupione okazy, książki i narzędzia.

Prace nad uporządkowaniem i urządzeniem Muzeum postąpiły znacznie; między innemi uporządkowano geologiczne zbiory z W. Ks. Krakowskiego. Pracami muzealnemi zajmował się zastępca kustosza prof. W. Kulczyński, przy pomocy pp. Br. Siekierskiego i St. Smreczyńskiego, tudzież stypendystów Akademii Um. pp. S. Jarosza, Dra E. Niezabitowskiego, K. Okuszki i S. Wasiewicza. Członek Komisyi, p. S. Stobiecki, rozpoczął spisywanie książek w bibliotece Komisyi się znajdujących.

Sprawozdanie o pracach naukowych, dokonanych w ubiegłym roku w łonie Akademii lub za jej sprawą, zostało już ogłoszone i znajduje się w odbitce w rękach Dostojnych Gości i Szanownej Publiczności. Na końcu tego sprawozdania pomieszczono bibliografię wydawnictw Akademii, które pojawiły się od ostatniego posiedzenia publicznego. Pod prasą znajduje się w tej chwili znaczna ilość ważnych publikacyj, z których większa część ukaże się niebawem na półkach księgarskich.

Jubileusz Uniwersytetu Jagiellońskiego zaznaczył się w przeszłorocznej działalności Akademii tak samo, jak wpłynął na tok wydawnictw w latach bezpośrednio poprzedzających. Zależało na tem, ażeby przeznaczone na tę uroczystość publikacye dostroiły się godnie do przedsięwziętych przez Uniwersytet wydawnictw jubileuszowych i żeby na daną chwilę zostały wykończone. Akademia przyszła w jednym jeszcze szczególe w pomoc Senatowi Akademickiemu, a to drukując, dzięki pozwoleniu J. E. Pana Prezesa, z funduszów do jego dyspozycyi należących, francuskie tłumaczenie napisanej przez prof. Morawskiego „Historyi Uniwersytetu“. Pierwszy tom tej publikacyi pojawił się w sam dzień Jubileuszu, dwa następne ukażą się w czasie najbliższym.

Statut Akademii uległ w roku bieżącym ważnej modyfikacyi. Powiększenie liczby członków ze 144 do 168, uchwalone na posiedzeniu administracyjnem z d. 4 grudnia 1899, Jego Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczył najłaskawiej zatwierdzić najwyższem postanowieniem z dnia 24 listopada 1900 r. Obecnie więc liczba członków czynnych krajowych może dojść do 48, pozakrajowych i zagranicznych do 36, a członków korespondentów do 84. Zmiana ta dostarczy obecnie Akademii możności w wyższym niż dotychczas stopniu uwzględniać przy swoich wyborach wzmagającą się ustawicznie liczbę pracowników polskich w dziedzinie rozmaitych nauk i umiejętności.

Od d. 1 stycznia 1901 r. weszły w życie uchwały powzięte na posiedzeniu administracyjnem z d. 4 grudnia 1899 r. w sprawie wydawania Bulletin'u międzynarodowego i Sprawozdań z czynności Wydziałów.

Od tej daty Bulletin ukazuje się osobno dla Wydziału I i II-go, a osobno dla Wydziału III. Celem tej zmiany było głównie umożliwienie jak najrychlejszego pojawiania się streszczeń w języku francuskim prac z zakresu nauk matematycznych i przyrodniczych. Format Bulletin'u i polskich Sprawozdań został powiększony i jest odtąd ten sam, co Rozpraw wydziałowych.

Zjazd IX-ty lekarzy i przyrodników polskich, który się odbył w roku 1900 w Krakowie, oddał na wniosek Sekcyi chemicznej, sprawę ujednostajnienia słownictwa chemicznego pod bezwzględne rozstrzygnięcie Akademii Umiejętności. Przychylając się do tego życzenia Wydział matematyczno-przyrodniczy Akademii wybrał Komisyę przygotowawczą, a następnie zwołał ankietę, której projekt posłużył Wydziałowi za podstawę do uchwał, zatwierdzonych na wczorajszem pełnem posiedzeniu Akademii.

W roku ubiegłym nie przedsięwzięto żadnych donioślejszych przeróbek w gmachu Akademii. Urządzenia dokonane w r. 1899 okazały się bardzo na czasie, ale na uzupełnienie ich nie pozwala na razie brak funduszów. Zwrócono tylko pilniejszą uwagę na sprawę przechowywania klisz, których Akademia posiada znaczną bardzo ilość. Sprawiono odpowiednie szafy, które dozwolą porozmieszczać w należytym porządku wciągane do inwentarza reprodukcyjne płyty.

W roku minionym Akademia nie uzyskała żadnych nowych legatów ani na wydawnictwa naukowe, ani na cele stypendyjne. W toku jest zrealizowanie dwóch dawniejszych zapisów ś. p. Maryi Jankowskiej i ś. p.

Dyonizego Strzeleckiego, przedstawiające pewne prawne i administracyjne trudności.

W Stacyi naukowej w Paryżu pełni nadal obowiązki Delegata p. Władysław Mickiewicz. W miejsce p. Daniela Śliwickiego powierzone zostały czynności adjunkta p. Strzęboszowi. Pp. Dr Kutrzeba i Dr Kurpiel, z których pierwszy bawił w Paryżu do końca czerwca, a drugi do końca lipca 1900 r., porządkowali w dalszym ciągu rękopisy pozostałe po Karolu Sienkiewiczu i prowadzili inwentarz biblioteczny. P. zastępca Delegata przystąpił do inwentaryzacyi rękopisów i autografów Stacyi paryskiej i mniej więcej trzecia część materyału została już uwzględnioną. Sprawozdanie, przesłane Akademii przez p. Władysława Mickiewicza, podnosi znaczenie archiwum Stacyi paryskiej, zwłaszcza ze względu na porozbiorową historyę Polski i udział Polaków w wojnach Napoleońskich.

Na tem zamykamy sprawozdanie niniejsze, a uproszony na obecne posiedzenie prelegent prof. Kubala odczyta jeszcze swą pracę pod tytułem: „Zajęcie Kijowa przez Moskwę w r. 1654 i zatarg cerkwi ruskiej z patryarchatem moskiewskim“.

Od Wgo P. Henryka Sienkiewicza otrzymała Akademia pismo z d. 17 maja 1901, w którem znajdują się trzy dodatki do pierwotnego listu fundacyjnego z 2 lutego 1889, pomieszczonego w całkowitem brzmieniu w Roczniku Akademii za rok 1889 [1]).

[1]) Patrz Rocznik za r. 1889 str. 18.

1) Kapitał 15.750 rs. będzie po wieczne czasy kapitałem żelaznym, a więc zmniejszeniu nieulegającym.

2) Kapitał ten wzrastać będzie zyskami na wylosowaniu listów zastawnych osiągnąć się mającemi.

3) Dopóki Tow. Kredytowe ziemskie w Królestwie Polskiem istnieć będzie, kapitał ma być umieszczony w listach zastawnych tegoż Towarzystwa.

4) Jednoroczne odsetki od kapitału, a to bez względu na wysokość jaką kapitał osiągnąć może, Akademia wypłaci w kuponach każdego roku, jako jednorazową, bezzwrotną zapomogę Polakowi, literatowi, uczonemu, artyście malarzowi, artyście rzeźbiarzowi, lub kompozytorowi muzycznemu, który, nie mając potrzebnych środków, a cierpiąc na chorobę płuc (suchoty), będzie potrzebował wyjechać do jakiejkolwiek stacyi klimatycznej dla poratowania zdrowia — lub, który żonę swą cierpiącą na chorobę płuc (suchoty), zawieść lub wysłać będzie zmuszony do jakiejkolwiek stacyi klimatycznej. O ileby jednak literat, uczony lub artysta, wybitne zajmujący stanowisko, potrzebował zapomogi dla ratowania swego zdrowia, podkopanego chorobą płucną lub inną ciężką niemocą chroniczną, a okoliczności nie pozwalały mu udać się do jednej ze stacyj klimatycznych, wolno Zarządowi Akademii uwzględnić te wyjątkowe warunki i przyznać takiemu kandydatowi ustanowioną w niniejszym akcie zapomogę. W każdym razie, gdyby Zarząd miał wątpliwości, czy danemu kandydatowi należy przyznać zapomogę, zastrzegam sobie prawo rozstrzygnięcia wątpliwej kwestyi.

5) Kandydat do zapomogi będzie obowiązany złożyć świadectwo lekarza specyalisty, dowodzące potrzeby

wyjazdu do jednej ze stacyj klimatycznych. Zarząd Akademii będzie w prawie sprawdzić tę potrzebę, delegując wybranego przez siebie lekarza.

6) O ileby do zapomogi zgłosił się jeden kandydat i stosownie do punktu 5) przez Zarząd Akademii za wylegitymowanego uznany został, kandydat taki otrzyma zapomogę.

7) O ileby w danym roku zgłosiło się kilku kandydatów, wybór między kandydatami na przedstawienie Zarządu Akademii służyć będzie mnie, niżej podpisanemu do najdłuższych dni mego życia, a po mojej śmierci, po wieczne czasy memu najstarszemu potomkowi pełnoletniemu, płci męskiej. Zastrzegam sobie osobiście ponadto prawo wybrać z przedstawionych mi przez Zarząd kandydatów nawet takiego, który nie odpowiada ściśle określonym w § 5 warunkom, przyczem decydującą okolicznością będzie wzgląd na pożytek, jaki przez udzielenie zapomogi przysporzy się literaturze lub sztuce polskiej.

8) W razie niepełnoletności potomka, wyboru między kandydatami dokona Zarząd Akademii.

9) O ileby umarł ostatni mój potomek płci męskiej w prostej linii, wybór służyć będzie Zarządowi Akademii, który wszakże baczyć powinien, by zapomogę otrzymał dla siebie lub żony kandydat, który większe dla polskiej literatury, nauki lub sztuki położył zasługi, lub którego talent większe rokuje nadzieje.

10) Zarząd Akademii przyznawać będzie zapomogę każdorazowie w dniu 19 października n. s. każdego roku. Gdyby zapomoga z braku kandydatów nie mogła być udzieloną w terminie normalnym, t. j. w dniu 19

października, a w ciągu roku, nie później jednak jak do dnia 25 czerwca, wpłynęło podanie zasługujące na poparcie, to wolno Zarządowi Akademii udzielić natychmiast zapomogi wynoszącej połowę całkowitych odsetek, poczem dopiero, o ile to będzie potrzebnem, w dniu 19 października całkowita zapomoga na rok następny temu samemu kandydatowi przyznaną być może.

11) Rozdzielać zapomogi między dwóch lub więcej kandydatów, Akademia nie będzie miała prawa, jeden zaś i ten sam kandydat może korzystać z nadania najdłużej w ciągu lat trzech.

12) O przedłużeniu zapomogi na każdy rok następny, rozstrzyga Zarząd Akademii w porozumieniu z niżej podpisanym.

13) Gdyby we względzie przedłużenia, lub powstrzymania zapomogi Zarząd Akademii i niżej podpisany nie byli jednego zdania, kwestyę rozstrzyga pełne posiedzenie Akademii.

14) O ileby w danym roku Zarząd Akademii nie przyznał zapomogi, bądźto z powodu braku kandydatów, bądź z powodu, iż żaden z kandydatów do otrzymania zapomogi nie będzie miał potrzebnych kwalifikacyj, odsetki użyte zostaną na stypendyum na dalsze kształcenie się za granicą dla Polaka, ukończonego studenta Uniwersytetu.

15) Ani nazwiska kandydatów, ani nazwisko otrzymującego zapomogę lub stypendyum nie mają być publiczności wiadome. W sprawozdaniach swych Zarząd Akademii ma jedynie zamieszczać, czy w danym roku udzielił lub nie zapomogi albo stypendyum, ilu kandydatów zgłosiło się po zapomogę i czy ją dostał lite-

rat, uczony, artysta, dla siebie lub dla żony — czy wreszcie student Uniwerstytetu.

16) W razie rozwiązania lub zamknięcia w Krakowie Polskiej Akademii Umiejętności, darowizna ipso facto upada, a kapitał w ówczesnej jego wysokości powraca do żyjącego wówczas mojego potomka płci męskiej w prostej linii, a w braku takowego, do moich sukcesorów z prawa, który lub którzy funduszem tym rozporządzą na takiż sam cel (L. 29).“ —

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Wydawnictwa Akademii Umiejętności
od 1 maja 1900 do 30 kwietnia 1901.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, tom XV, ogólnego zbioru tom trzydziesty; 8⁰, str. 365. Cena 10 kor.

Treść: L. Sternbach: De Georgii Pisidae apud Theophanem aliosque historicos reliquiis (str. 1—107). — Tenże: De Pisidae fragmentis a Suida servatis (str. 108—198). — Tenże: Observationes in Pisidae carmina historica. Appendix metrica. Analecta avarica (str. 199—365).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, tom XVI, ogólnego zbioru tom trzydziesty pierwszy; 8⁰, str. 421. Cena 10 kor.

Treść: J. Tretiak: Miedziany Jeździec Puszkina. Studyum polemiczne (str. 1—80). — M. Kawczyński: O pismach oratorskich i filozoficznych Apulejusza Platończyka z Madaury (str. 81—164). — Tenże: Apulejusza «Metamorfozy» czyli powieść o «Złotym ośle» (str. 165—274). — A. Brückner: Język Wacława Potockiego. Przyczynek do historyi języka polskiego (str. 275—421).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, tom XVII, ogólnego zbioru

tom trzydziesty drugi; 8°. str. 443, z jedną mapą i trzema rycinami. Cena 10 kor.

Treść: T. Estreicher: Globus biblioteki Jagiellońskiej z początku w. XVI (z 3-ma rycinami) (str. 1—18). — J. Czubek: Wespazyan z Kochowa Kochowski. Studyum biograficzne (str. 19—207). — S. Dobrzycki: O tak zwanem mazurowaniu w języku polskim (z mapą) (str. 208—235). — T. Mandybur: Mitologia grecka w dyalogach Lukiana (str. 236—332). — K. Morawski: Rhetorum Romanorum ampullae (str. 333—352). — M. Kawczyński: Apulejusza «Amor i Psyche» (str. 353—443).

Biblioteka pisarzów polskich. Nr. 37. Stanisława ze Szczodrkowic Rozmowa pielgrzyma z gospodarzem o niektórych ceremoniach kościelnych (1549) wydał *Dr. Z. Celichowski*, 8°, str. 78. Cena 60 hal.

Biblioteka pisarzów polskich. Nr. 38. Bartosza Paprockiego dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588, wydał *J. Czubek*, 8°, str. X i 125. Cena 1 kor. 20 hal.

Biblioteka pisarzów polskich. Nr. 39. Jodoci Ludovici Decii de Sigismundi Regis temporibus liber 1521, wydał *Dr. W. Czermak*, 8°, str. XII i 145. Cena 1 kor.

Biblioteka pisarzów polskich. Nr. 40. Martini Cromeri Polonia sive de situ, populis, moribus, magistratibus et Republica Regni Polonici libri duo 1578, wydał *Dr. W. Czermak*, 8°, str. XVI i 160. Cena 1 kor. 40 hal.

J. Karłowicz: Słownik gwar polskich, tom II (od F do K), 8°, str. 552. Cena 10 kor.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XIV,

ogólnego zbioru tom trzydziesty dziewiąty; 8⁰, str. 399. Cena 10 kor.

Treść: A. Prochaska: Uwagi krytyczne o klęsce Warneńskiej (str. 1—60). — Fr. Piekosiński: Statut litewski. Część I. (str. 61—130). — A. Prochaska: O dacie ugody Małopolskiej duchowieństwa ze szlachtą za biskupa Zbigniewa Oleśnickiego (str. 131—150). — K. Potkański: Sprawa restytucyi (Rok 1374 i 1381) (str. 151—170). — Fr. Piekosiński: Wiece, sejmiki, sejmy i przywileje ziemskie w Polsce wieków średnich (str. 171—251). — K. Potkański: Daty Zjazdów Koszyckich (1373, 1374 i 1379 r.) (str. 252—282). — Fr. Piekosiński: Al Bekri o Polakach (str. 283—295). — St. Badeni: Stanisław Ciołek, biskup poznański. Szkic historyczny z XV wieku (str. 296—399).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XV, ogólnego zbioru tom czterdziesty; 8⁰, str. 411, z 7-ma mapami. Cena 10 kor.

Treść: W. Kętrzyński: O Słowianach mieszkających niegdyś między Renem a Łabą, Salą i czeską granicą (z 7-ma mapami) (str. 1—142). — W. Nowodworski: Lata szkolne Jana Zamoyskiego (str. 143—173). — O. Balzer: W sprawie sankcyi statutu mazowieckiego pierwszego z r. 1532 (str. 174—267). — Fr. Bujak: Kalimach i znajomość państwa tureckiego w Polsce około początku XVI wieku (str. 268—288). — S. Kutrzeba: Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich. I. Województwo krakowskie (1374—1501) (str. 289—411).

L. Finkel: Bibliografia historyi polskiej. Cz. II, zeszyt 3; 8⁰, str, 849—1008. Cena 3 kor. 60 hal.

Archiwum Komisyi prawniczej. Tom VII, 8⁰. str. LXX i 568. Cena 10 kor.

Treść: Statut litewski drugiej redakcyi (1566), wydał Fr. Piekosiński.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział matematyczno-przyrodniczy. Serya II, tom XVIII, ogólnego zbioru tom trzydziesty ósmy; 8⁰, str. 389, z 11-ma tablicami i 25-ma rycinami w tekście. Cena 10 kor.

Treść: J. Sosnowski: Studya nad zmianami geotropizmu u *Paramecium aurelia* (str. 1—14). — N. Cybulski i M. Kirkor: O przewodzeniu stanu czynnego przez zwoje międzykręgowe i o odruchowem wahaniu wstecznem prądu spoczynkowego (str. 15—49). — S. Gólski: Dojrzewanie i zapłodnienie jajka u Ascidii: *Cionia intestinalis* F. (z 2-ma tablicami) (str. 50—69). — S. Niementowski: O nowych rodzajach anhydrozwiązków (str. 70—136). — W. Reiss: O rozwoju naskórka w pierwszych miesiącach życia płodowego, ze szczególnem uwzględnieniem warstwy Malpighiego (z jedną tablicą) (str. 137—159). — A. Wyczółkowska: O iluzyach optycznych (z 14-ma rycinami) (str. 160—190). — A. Bochenek: O unerwieniu splotów naczyniowych mózgu żaby (z 2-ma rycinami) (str. 191—195). — A. Bochenek: Drogi nerwowe przedmóżdża salamandry plamistej (z 8-ma rycinami) (str. 196—215). — L. Bruner i St. Tołłoczko. O szybkości tworzenia się estrów z chlorku benzoilowego i alkoholów tłuszczowych (str. 216—234). — T. Browicz: Pochłanianie krwinek czerwonych przez komórkę wątrobną i stąd powstać mogące obrazy w tej komórce (z jedną tablicą) (str. 235—239). — T. Browicz: Drogi odżywcze w komórce wątrobnej (z jedną tablicą) (str. 240—253). — P. J. Mazurek: Działanie kwasu azotowego na fenilo-etylamin (str. 254—262). — L. Marchlewski i C. A. Schunck: Wpływ bromu na filoporfirynę i hematoporfirynę (z jedną ryciną) (str. 263—267). — M. Kowalewski: Studya helmintologiczne VI. O czterech gatunkach rodz. *Trichosoma* Rud. (z jedną tablicą) (str. 268—285). — R. Negrusz: O trzech izomerycznych benzylotoluolach (str. 286—300). — W. Satke: Kierunek, droga i szybkość wiatru w Krakowie (str. 301—345). — T. Browicz: Budowa przewodów żółcio-

wych międzykomórkowych i ich stosunek do naczyń krwionośnych włoskowatych (z jedną tablicą) (str. 346—352). — K. Żorawski: O pewnych zmianach długości liniowych elementów podczas ruchu ciągłego układu materyalnych punktów. Część I. (str. 353—365). St. Droba: O tworach olbrzymich w tkankach gruźliczych (z 5-ma tablicami) (str. 366—381). — L. E. Böttcher: O własnościach pewnych wyznaczników funkcyjnych (str. 382—389).

Atlas geologiczny Galicyi. Tekst do zeszytu ósmego (dwie tablice i 4 ryciny) 8°, str. VII i XIII i 329; mapy: Załośce, Tarnopol, Podwołoczyska, Trembowla, Skałat i Grzymałów. Cena 10 kor.

Rocznik Akademii Umiejętności. Rok 1899/900, 8°, str. 132 i 8 tablic. Cena 1 kor. 20 hal.

Sprawozdania z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1900, Nr. 1—10, rok 1901, Nr. 1—3.

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. Comptes-rendus des séances de l'année 1900, 8°, str. 428.

Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau, Jahrgang 1900, 8°, str. 428.

Nadto z Rozpraw znajdujących się pod prasą wyszły następujące odbitki:

a) z Rozpraw Wydziału historyczno-filozoficznego:

Fr. Bujak: Maszkienice, wieś powiatu brzeskiego. Stosunki gospodarcze i społeczne, 8°, str. 109. Cena 2 kor.

St. Zakrzewski: Najdawniejsze dzieje klasztoru Cystersów w Szczyrzycu 1238—1382, 8°, str. 75. Cena 1 kor. 50 hal.

b) z Rozpraw Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

E. Bandrowski: O działaniu bromonitrobenzolów na parafenylenodwuamin, 8°, str. 9. Cena 30 hal.

E. Bandrowski: O działaniu stężonego kwasu azotowego na bromobenzol, 8°, str. 5. Cena 20 hal.

L. A. Birkenmajer: Marco Beneventano, Kopernik, Wapowski a najstarsza karta geograficzna Polski (z dwoma rycinami i kartą geograficzną), 8°, str. 89. Cena 2 kor.

L. Bruner: Uwagi dynamiczne nad bromowaniem benzolu, 8°, str. 9. Cena 30 hal.

L. Bruner: Studya dynamiczne nad bromowaniem ciał aromatycznych, 8°, str. 56. Cena 80 hal.

T. Emilewicz: O fenyliminach oksyacetofenolów, 8°, str. 9. Cena 30 hal.

H. Heinrich: Krytyczny przegląd dotychczasowych badań nad wrażeniami barwnemi. Studyum z dziedziny teoryi poznania, 8°, str. 40. Cena 60 hal.

H. Heinrich: O stałości wrażenia zaledwie spostrzegalnego przy użyciu tonów czystych, 8°, str. 8. Cena 30 hal.

Wł. Kulczyński: Arachnoidea in colonia Erythraea a Dre K. M. Levander collecta (z dwoma tablicami), 8°, str. 64. Cena 3 kor. 60 hal.

L. Marchlewski i C. A. Schunck: Otrzymanie chlorofilu w stanie czystym, widmo chlorofilu i barwika zielonego, towarzyszącego mu w liściach, 8°, str. 13. Cena 30 hal.

B. Miklaszewski i S. Niementowski: Studyum porównawcze trzech izomernych (β)-aminofenylbenzimidazoli, 8°, str. 34. Cena 50 hal.

Wł. Natanson: O prawach tarcia wewnętrznego, 8°, str. 18. Cena 60 hal.

St. Niemczycki: O trzech normalnych butylotoluolach, 8°, str. 6. Cena 20 hal.

S. Opolski: Przyczynek do znajomości elektroujemnej natury rodników organicznych, 8°, str. 8. Cena 20 hal.

J. Piepes-Poratyński: O polimeryzacyi p.tolunitrylu, 8° str. 10. Cena 20 hal.

M. P. Rudzki: O kształcie fali sprężystej w pokładach ziemskich, IV. Studyum z teoryi trzęsień ziemi (z 1 ryciną), 8°, str. 15. Cena 30 hal.

M. P. Rudzki: O wieku ziemi, 8°, str. 38. Cena 1 kor. 10 hal.

St. Tołłoczko: Studya doświadczalne nad kryoskopijnemi własnościami nieorganicznych rozczynników (2 ryciny), 8°, str. 39. Cena 80 hal.

A. Wróblewski: O soku wyciśniętym z drożdży, 8°, str. 84. Cena 1 kor. 20 hal.

Br. Znatowicz: Działanie kwasu azotowego na węglowodory aromatyczne w stanie pary, 8°, str. 4. Cena 20 hal.

Br. Znatowicz: Działanie azotynu srebra ($Ag NO_2$) na pochodne chlorowcowe ciał aromatycznych, 8°, str. 7. Cena 20 hal.

K. Żorawski: O zachowaniu ruchu wirowego, 8°, str. 15. Cena 40 hal.

K. Żorawski: O pewnem zagadnieniu z teoryi podobnego odwzorowania powierzchni, 8°, str. 18. Cena 30 hal.

IV.

Nagrody i konkursa.

Akademia Umiejętności przyznała następujące nagrody na posiedzeniu walnem dnia 29 maja 1901:

1) Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego za pracę historyczną w kwocie 2.250 koron p. prof. drowi Kazimierzowi Morawskiemu za dzieło p. t.: *„Historya Uniwersytetu Jagiellońskiego, wieki średnie i odrodzenie, z wstępem o Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego“*. 2 tomy.

2) Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło malarskie w kwocie 2.250 koron p. Stanisławowi Wyspiańskiemu za karton do witrażu p. n.: *„Kazimierz W.“*.

3) Nagrodę im. Lindego w kwocie 675 rs. pp. Janowi Karłowiczowi, Adamowi Kryńskiemu i Władysławowi Niedźwieckiemu za dzieło p. t.: *„Słownik języka polskiego“*.

Na konkurs ks. Adama Jakubowskiego *„O hodowli drzew i krzewów owocowych w ogródkach małych gospodarstw“*, nadesłano prac 6.

Nagrodę pierwszą, w kwocie 900 koron, przyznano pracy pod godłem „A — a“, nagrodę drugą, w kwocie 500 koron, pracy pod godłem „Cum Deo“. Po otwarciu kopert okazało się, że autorem pierwszej jest p. Józef Piotr Brzeziński, Inspektor pola doświadczalnego U. J. w Prądniku Czerwonym, autorem drugiej p. Józef Froń, nauczyciel w Krajowej niższej szkole rolniczej w Suchodole pod Krosnem.

Co podając do wiadomości publicznej, przypomina się zarazem konkursa ogłoszone dawniej i obecnie, a mianowicie:

1) Konkurs im. Juliana Ursyna Niemcewicza: Monografia z dziejów cywilizacyi polskiej w epoce Odrodzenia. Przedmiot może być dowolnie obrany, w ten sposób, iżby jego źródłowe opracowanie rozjaśniało wpływy kultury Odrodzenia na rozwój cywilizacyi w Polsce (n. p. Monografia królowej Bony, Dwór Zygmunta I. i Zygmunta Augusta, Mieszczaństwo krakowskie w XV i XVI wieku, Monografia któregokolwiek znacznego rodu n. p. Szydłowieckich, Wpływ cywilizacyi miast pruskich lub spiskich na miasta polskie i t. p.). Fundusz nagrodowy wynosi 6.000 fr.; z funduszu tego wyznaczy się w miarę wartości i rozmiaru prac konkursowych 2 nagrody, pierwszą w kwocie 4.000 fr. i drugą w kwocie 2.000 fr., albo też kilka nagród po 2.000 i 1.000 fr. Gdyby zaś która z prac konkursowych urosła do rozmiarów większego dzieła znakomitej wartości, zasługującego na wyjątkowe odznaczenie, może jej być przyznana pełna nagroda w kwocie 6.000 fr. Termin konkursu 31 grudnia 1901.

2) Konkurs z zapisu ś. p. jenerała Oktawiusza Augustynowicza:

„Dzieje zniesienia zależności poddańczej i uwłaszczenia włościan w krajach, które niegdyś w skład byłej Rzeczypospolitej polskiej wchodziły, poprzedzone historycznym poglądem na wytworzenie się klasy włościańskiej w dawnej Polsce, jej rozwój i stopniowy upadek, z uwzględnieniem wszelkich objawów tak w literaturze naszej jak i w samem społeczeństwie, mających na celu polepszenie losu tej klasy".

Temat powyższy rozdziela się na następujących pięć części:

1. Dzieje ludności włościańskiej w dawnej Polsce Piastowskiej, mianowicie w Wielkopolsce, Małopolsce, na Mazowszu, Kujawach i na Śląsku;

2. Dzieje ludności włościańskiej na Rusi i Litwie;

3. Dzieje zniesienia zależności poddańczej w krajach byłej Rzeczypospolitej, przyłączonych do Cesarstwa rosyjskiego, z uwzględnieniem także Inflant i Kurlandyi;

4. Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Królestwa pruskiego, mianowicie w Prusiech królewskich i w Ks. Poznańskiem; wreszcie

5. Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Cesarstwa austryackiego.

W części czwartej i piątej należy uwzględnić także Śląsk jako integralną część Polski Piastowskiej.

W części pierwszej i drugiej, obejmującej historyę ludności wieśniaczej w dawnej Polsce, winny być dokładnie wyjaśnione fakta, z których wywiązała się zależność poddańcza, oraz stosunek wieśniaka do gruntu, przezeń posiadanego, jaki istniał pierwiastkowo. Litera-

turę, odnoszącą się do kwestyi rozwiązania i uregulowania stosunków włościańskich, należy uwzględnić w trzech ostatnich częściach.

Temat powyższy może być opracowany bądź w całości, bądź też każda część osobno. Jednolite opracowania, bądź całego tematu, bądź też pierwszych dwóch lub trzech ostatnich części razem, przedewszystkiem zaś pierwszych dwóch razem, będą mieć pierwszeństwo do nagrody przed równie dobremi opracowaniami osobnemi pojedynczych części.

Za najlepsze opracowanie uznane będą tylko takie, które nie tylko celować będą między innemi pracami nadesłanemi, ale nadto będą odpowiadać dzisiejszym wymaganiom nauki.

Nagrody ustanawia się jak następuje:

a) za część 1 i 2-gą po 2.000 koron;

b) za część 3-cią 3.200 koron;

c) za część 4-tą 2.400 koron;

d) za część 5-tą 2.800 koron.

Nagrodzone opracowania winny być ogłoszone drukiem. Na ten cel przeznacza się fundusz 2.600 koron; gdyby ten fundusz nie wystarczył na pokrycie kosztów druku, autorowie winni pokryć nadwyżkę ze swego, w stosunku do objętości swoich prac.

Opracowania należy nadsyłać do Akademii Umiejętności najdalej do końca grudnia 1903.

3) Akademia Umiejętności ogłasza niniejszem konkurs im. ks. Adama Jakubowskiego na następujące dwa temata:

a) Monografia wsi jakiejkolwiek na terytoryum

dawnej Polski w XIX stuleciu. Pożądany wstęp historyczny;

b) Monografia którego z opactw benedyktyńskich lub cysterskich w Wielkopolsce w epoce średniowiecznej.

Nagroda 700 złr. (1.400 koron) zostanie ewentualnie rozdzieloną na dwie, których wysokość będzie po rozstrzygnięciu konkursu oznaczoną stosownie do objętości prac nagrodzonych. Termin konkursu 31 grudnia 1901 r.

Na powyższe konkursa nadsyłać należy prace konkursowe do Akademii Umiejętności w Krakowie, bezimiennie, pod godłem wybranem przez autora, z dołączeniem koperty opieczętowanej, mieszczącej wewnątrz nazwisko autora a temsamem godłem zaopatrzonej.

Według §. 18. Regulaminu Akademii wypłata wszelkich nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu pracy uwieńczonej nagrodą.

SPRAWOZDANIE I WNIOSKI

w przedmiocie nagród fundacyi ś. p. Barczewskiego.

1. Za pracę historyczną.

W roku ubiegłym liczba prac naukowych mogących się ubiegać o nagrodę z fundacyi ś. p. Barczewskiego była bardzo znaczną. Jubileusz Uniwersytetu Jagiellońskiego wywołał ich bezpośrednio kilka, a nadto w tym samym czasie ukazały się lub prowadzone były dalej dzieła rzetelnej wartości naukowej. Wystarczy wspomnieć Historye literatury polskiej hr. Stanisława Tarnowskiego i p. Piotra Chmielowskiego, rzecz o Pieczęciach średniowiecznych polskich prof. Piekosińskiego, książkę prof. Wojciechowskiego o Katedrze na Wawelu, Dzieje Jezuitów w Polsce ks. Załęskiego, monografię o Koperniku p. Birkenmajera, prof. Rostafińskiego Materyały do historyi nauk przyrodniczych w Polsce, ks. Fijałka książka o Jakóbie z Paradyża, monografie pp. Bielińskiego, Jabłonowskiego i Kochanowskiego o Uniwersytetach w Wilnie, Kijowie i Zamościu, a nareszcie najbliżej z jubileuszem szkoły Jagiellońskiej związane dzieło prof. Morawskiego przedstawiające w dwóch

tomach losy fundacyi Kazimierzowskiej aż do połowy w. XVIgo.

Niestety Komitet Barczewskiego rozporządza corocznie tylko jedną nagrodą i dla tego musiał się pilnie rozejrzeć w przytoczonych wydawnictwach, chcąc o ile możności oprzeć swe orzeczenie na sprawiedliwej podstawie. Do wybitnego i obszernego dzieła Prezesa naszej Akademii, Komitet stosuje i tym razem praktykę kilkakrotnie już przestrzeganą, usuwając je z wydawnictw ocenianych ze względu na nagrodę Barczewskiego, musi jednak podnieść wyjątkowe znaczenie książki reasumującej długoletni a tak świetny szereg wykładów z zakresu literatury polskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Z zakreślonej na wielką skalę publikacyi ks. Załęskiego w r. 1900 ukazał się tylko Tom Iszy, na część drugą monografii p. Birkenmajera również jeszcze czekamy, z tego też powodu oba te dzieła zostały przez Komitet na razie wykluczone. Z pozostałych członkowie Komitetu zgodnie postawili na pierwszem miejscu Historyę Uniwersytetu Jagiellońskiego p. Morawskiego i monografię o Katedrze na Wawelu prof. Wojciechowskiego.

Napisanie w czasach obecnych historyi jakiegokolwiek ze znakomitszych uniwersytetów europejskich, kiedy studya w tym kierunku doszły do niezwykłej doskonałości i wszechstronności, jest w ogóle zadaniem niezwykle trudnem. Uniwersytety średniowieczne (studia generalia) to przecież instytucye odpowiadające wspólnej kulturze chrześcijańskiej Europy, czerpiące z tego samego źródła wiedzy, posługujące się tym samym językiem wykładowym i literackim. Organizacya

nawet jest w wielu szczegółach w każdym uniwersytecie podobną.

Dlatego nie wystarcza znać źródła lokalne, ale opanować trzeba wszystkie wiadomości, które mamy w ogóle o uniwersytetach średniowiecznych, i na tem tle dopiero należy odtworzyć charakterystyczną ewolucyę danego uniwersytetu.

Przedstawić w tych rozmiarach i z taką intencyą losy szkoły Jagiellońskiej, było tem mozolniejsze, że brak prac przygotowawczych zmuszał autora do długich i często niewdzięcznych poszukiwań archiwalnych, a lojalność naukowa kazała mu pilnie baczyć, aby cześć dla instytutu i chwila, będąca dla napisania tej historyi najbliższem motywem, nie zmieniła książki o zakroju czysto umiejętnym na okolicznościowy panegiryk.

Autor umiał połączyć pietyzm dla starodawnej szkoły ze zmysłem krytycznym i prawdziwie pięknem przedstawieniem rzeczy i chociaż nie wyczerpał całkowicie przedmiotu, mało uwzględniając wpływ Uniwersytetu na szkolnictwo niższe i dotykając tylko przelotnie stosunku Uniwersytetu do ziem ruskich, to jednak główne zadanie t. j. przedstawienie fundacyi Kazimierzowskiej jako krynicy nauki i kultury zachodniej dla Polski spełnił po mistrzowsku. Możemy oczekiwać, że autor w dalszym ciągu rozszerzy swoje badania i w niejednym punkcie skreślony przez siebie obraz uzupełni, ale to co nam dał dotychczas, jest tak cennem i tak w ciaśniejszych ramach zupełnem, iż Historyę Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Morawskiego śmiało można zaliczyć do najtrwalszych pomników, jakie z okazyi

przeszłorocznego jubileuszu nauka polska wystawiła ku uczczeniu przeszłości.

Pomnikowe dzieło prof. Wojciechowskiego jest niewątpliwie najznakomitszą pracą z lat ostatnich z dziedziny historyi sztuki. Autor, pierwszorzędnego talentu historyk, zebrał i opracował jak najskrzętniej wszystkie zapiski, wzmianki i dokumenty, które się pośrednio lub bezpośrednio odnoszą do dziejów budowy katedry krakowskiej; tchnął w nie życie i wskrzesił przed nami najmniej znaną i najciemniejszą przeszłość wielkiego tego zabytku architektury. Chociaż dziedzina historyi sztuki była autorowi i być musiała z natury rzeczy, jako na innej niwie pracującemu, stosunkowo obcą, to tak się jednak umiał w niej rozpatrzeć i w sposób tak gruntowny z nią zapoznać, że pod tym względem rezultat jego dociekań szczere w nas budzić musi podziwienie. Praca ta uskutecznioną była przytem w niezwykle trudnych warunkach najprzód dla tego, że autor stale w Krakowie nie przebywał, a następnie z powodu że historya sztuki nie była jego specyalnością. Warunki te musiały się na samej pracy odbić. Nie wszystkie obserwacye odpowiadają w niej rzeczywistemu, co prawda nie zawsze łatwemu do skonstatowania stanowi rzeczy, a zapoznanie się z historyą sztuki, jakkolwiek gruntowne i nawet, w tym stopniu i zakresie zdumiewające, nie wystarczało tam, gdzie po za obrębem faktów właściwa tej nauce metoda badania byłaby doprowadziła do innych a przynajmniej w inny sposób sformułowanych rezultatów. Drobne te usterki nie naruszają jednak podstawowego zrębu pracy, która należy do najważniejszych publikacyj, jakie Akademia

wydała. Można bez przesady powiedzieć, że żaden historyk sztuki polskiej, który zajmuje się historyą romanizmu i gotycyzmu, nie obejdzie się odtąd dla swoich badań bez tej podstawy i tych wskazówek, które złożone są w treści, rozumowaniu i zasadniczych wynikach monografii p. Wojciechowskiego.

W obec dwóch dzieł tak znacznej doniosłości Komitet zrzekł się dalszego porównywania i zestawiania zalet lub braków każdego z nich i wyszedł z założenia, że ceteris paribus nagroda należy się tej pracy która, o ile to Komitet mógł ocenić, pochłonąć musiała więcej czasu i trudu autorowi.

Poszukiwania prof. Morawskiego ogarniające wielką ilość rękopisów dotąd nie opracowanych i połączone z koniecznością opanowania olbrzymiej literatury zagranicznej odnoszącej się do dziejów kultury w Europie w XIV i XV stuleciu, wydały się Komitetowi pracą tak znaczną, że nie wahał się Komitet, wychodząc z zaznaczonego powyżej założenia, przyznać prof. Morawskiemu za jego dzieło nagrodę Barczewskiego, zastrzegając równocześnie monografii prof. Wojciechowskiego prawo do współubiegania się o nagrodę tejże fundacyi w roku następnym.

---

2. Za dzieło malarskie.

Ze wszystkich obrazów i utworów malarskich wystawionych w Krakowie w r. 1900, tak na Wystawie jubileuszowej, jak w części po za nią, najwięcej budziły interesu i zwracały na siebie uwagę: 1) Zmartwych-

wstanie p. Jacka Malczewskiego, 2) Krajobrazy p. Ferdynanda Ruszczyca i 3) Karton do witrażu p. n. Kazimierz W. p. Stanisława Wyspiańskiego. W pierwszym z tych obrazów p. Malczewski, który tak panuje nad techniką, doprowadził ją do wyższej jak zwykle doskonałości, a w szlachetności rysunku i odczuciu prześlicznego na tle tej kompozycyi krajobrazu, dał nam przykład tego, co osiągnąć potrafi, tak, że mimo niejasności treści i zagadkowości przedmiotu, obraz ten przykuwał oko i miał niezwykły urok i wartość. Co do krajobrazów p. Ruszczyca — to stały się one wypadkiem Wystawy, objawiły naszej publiczności i ludziom interesującym się sztuką, nowy, świeży, nieznany dotąd i pod każdym względem niepospolity talent. Nareszcie karton p. Wyspiańskiego oryginalnością i głębokością pomysłu, wysokim swoim nastrojem, wymowną i przenikliwą grozą, przy pewności rysunku, wrażał się w pamięć i przemawiał do wyobraźni jak wizya.

Komitet wezwany przez Akademię do przyznania nagrody w dziedzinie malarstwa z fundacyi Barczewskiego za r. 1900, odbył kilka posiedzeń, i po długich debatach, podnosząc i rozbierając wszystkie dodatnie i ujemne strony wymienionych dzieł malarskich i zważywszy, że p. Jacek Malczewski otrzymał już takąż samą nagrodę za obraz p. n. Błędne koło w r. 1898, ograniczył konkurs tegoroczny do obrazów p. Ruszczyca i kartonu p. Wyspiańskiego. Po zasiągnięciu bliższych informacyj pokazało się, że znaczna część krajobrazów, które wystawił p. Ruszczyc, powstała jeszcze w r. 1899 i że z r. 1900 pochodzą i do konkursu kwalifikują się wskutek tego

jedynie krajobrazy następujące: 1) Ruiny Zamku, pod topniejącym śniegiem przeglądające się w źwierciadle leniwo płynącej czy stojącej wody, pełne nastroju przy pewnej siebie i silnej technice, 2) Nad Upustem, widok młyna wodnego, z kłębiącą się i pieniącą wodą, widziany z góry w świetle zorzy wieczornej, o efektach świetnych bardzo żywo odczutych i 3) Ballada, o romantycznym zakroju, z fantastycznością wysnutą z wrażeń natury, z wiatrem poruszającym gałęzie drzew i niepokojem udzielającym się patrzącemu.

Przy pewnej skłonności do szkicowego traktowania i mimo nawet, przy całem wżyciu się w naturę, niebezpiecznego pociągu do dekoratywnych i pobieżnych efektów, są to pierwszorzędnej wartości na tle naszego malarstwa zjawiska i jako takie przedewszystkiem zajmowały Komitet.

Nie ulega jednak wątpliwości, że ze stanowiska ogólniejszego, karton p. Wyspiańskiego jest o wiele wyższą i potężniejszą kreacyą. Działalność tego ostatniego artysty na tle naszej nowożytnej sztuki jest zupełnie wyjątkowa. Poeta, nawet jak się zdaje rzeźbiarz, ale szczególniej rysownik, dekorator i malarz, dla wyrażenia poruszających go uczuć i pomysłów, posługuje się zarówno każdą ze sztuk, odpowiednio do środków jakie mu ta w rękę daje. Każdy z jego utworów nosi piętno tej wszechstronności i co najważniejsza, wypływa z duszy i podnioślejszego nastroju, czego najwymowniejszym przykładem jest najpotężniejszy utwór, jaki wykonał, karton p. n. Kazimierz W. Jakieś piętno

wyższe i niezwykłe go odznacza, nawet w kreacyach nie zupełnie udanych. Kartony przedstawiające Henryka Pobożnego pod Lignicą i Św. Stanisława, które tak, jak obecnie wiszą, oderwane od całości i wystawione na tle innych obrazów — rażą i nie mogą się podobać, zestawione razem z Kazimierzem W. we właściwem oświetleniu robią wrażenie nie codzienne. Ten silny rycerz na polu Lignickiem, ze spadłym z głowy hełmem i z pięścią, która sił swych w obronie Chrześcijaństwa nie żałowała, wśród płomiennej tatarskiej pożogi i ten święty, o oczach świecących jak próchno w ciemności, wyłaniający się z połamanego relikwiarza z płomieniem kultu gasnącego kaganka, odczuty z tak głęboką intuicyą ducha i charakteru romańskiej epoki, przyczyniają się do podniesienia tego potężnego głosu jakim kościotrup wielkiego króla do nas przemawia. Witraże wykonane podług tych kartonów nie dałyby się użyć do żadnego z naszych istniejących kościołów, potrzebowałyby oddzielnego i tylko dla nich przeznaczonego budynku, ale to nie przeszkadza, że byłyby niepospolite. Jeżeli krajobrazy p. Ruszczyca wyróżniały się z ostatniej naszej artystycznej i malarskiej produkcyi — to kartony p. Wyspiańskiego a mianowicie karton Kazimierza W., o którym jedynie w tym wypadku może być mowa, tembardziej że tamte wystawione zostały dopiero w r. 1901, góruje nad nią tym tonem, jakiegośmy od czasów Matejki nie słyszeli. Zważywszy to wszystko, i ze względu, że p. Wyspiański ma już długą i płodną artystyczną przeszłość za sobą, a że talent p. Ruszczyca dopiero się

obecnie objawił, Komitet postanowił przekazać krajobrazy wyżej wymienione p. Ferdynanda Ruszczyca do konkursu roku następnego, a nagrodę imienia Barczewskiego za najlepszy utwór malarski za r. 1900 przyznać p. Stanisławowi Wyspiańskiemu za karton p. n. „Kazimierz W.“

V.

Zajęcie Kijowa przez Moskwę w r. 1654 i zatarg prawosławnej Cerkwi ruskiej z patryarchatem moskiewskim.

Ustęp z obszerniejszej pracy.

Odczyt miany na publicznem posiedzeniu Akademii Umiejętności dnia 30 maja 1901 r.

przez

Prof. LUDWIKA KUBALĘ.

W r. 1654 Chmielnicki, zwątpiwszy w opiekę sułtana i w pomoc tatarską, poddał się Moskwie i złożył przysięgę wierności w Pereasławiu. Dworzanie carscy objechali grody kozackie i zaprzysięgli 64000 kozaków i 62000 mieszczan.

Wielcy posłowie moskiewscy po odebraniu przysięgi od hetmana kozackiego ruszyli do Kijowa.

Tu czekało ich równie ważne, a może i ważniejsze, niż w Pereasławiu zadanie, a to z następujących powodów:

Patryarcha moskiewski Nikon pragnął oderwać metropolią kijowską od patryarchatu carogrodzkiego

i przyłączyć ją do swego patryarchatu. On też głównie nakłaniał cara Aleksego Michajłowicza do przyjęcia w poddaństwo kozaków i do wojny z Polską. Chmielnicki i Wyhowski zapewniali, że duchowieństwo ruskie niczego bardziej nie pragnie, jak panowania moskiewskiego, i że metropolita kijowski gotów sam jechać do Moskwy i bić czołem w imieniu duchowieństwa i wojska zaporoskiego, aby ich hospodar przyjął pod swą wysoką rękę, byle był pewnym, że jego prośba wzgardzoną nie zostanie [1]). Na podstawie tych zapewnień można się było spodziewać, że metropolita i duchowieństwo kijowskie dadzą się z łatwością przywieść do posłuszeństwa carowi i patryarsze. Wówczas panowanie Moskwy na Ukrainie, oparte na powadze zjednoczonej cerkwi, nie zależałoby już od śliskiej wiary hetmana i wojska zaporoskiego; patryarcha moskiewski zagarnąłby całą Ruś, a władza jego duchowna, a z nią wpływ polityczny Moskwy sięgałby poza kraje kozackie daleko w granice Rzptej, bo obszar metropolii kijowskiej rozciągał się od grodów moskiewskich: Toropca, Rżewa, Mozajska, Brańska, Koraczewa, Kurska, Rylska, Siewska, Putywla i Białogrodu nad Dońcem aż do Wieprza i Sanu i dalej na zachód wzdłuż Karpat, a granice metropolii były poniekąd granicami ruskiego narodu.

Na stolicy kijowskiej siedział pokorny mnich, Bazylianin, 47 prawosławny metropolita Sylwester Kossów, były profesor filozofii w kolegium kijowskiem,

---

[1]) Makary: Istoria Russkoi cerkwi XII. 58.

[2]) Tamże. XI. 68.

następnie biskup mohilewski, uczony lingwista i teolog, niepośledni pisarz polski i ruski [1]). Wybrany jednogłośnie metropolitą w r. 1647 [2]), potwierdzony przez króla, otrzymał sakrę od patryarchy carogrodzkiego i mianowany został eksarchą tronu konstantynopolitańskiego — godność równa rzymskiemu kardynałowi z prawem karcenia a nawet składania z urzędu biskupów.

Zaledwie wstąpił na stolicę, wybuchło powstanie kozackie. Kossów, jako szlachcic polski [3]) — rodzina jego w witepskiem województwie piastowała urzędy — był szczerze do Rzptej przywiązany, podzielał polityczne przekonania Adama Kisiela i wielbił go w przedmowie do swego Paterikonu jako męża, „który w domu swoim dziedziczną wierność królom polskim zachował, a w rozwodzeniu ruchów kozackich, w ukontentowaniu narodu ruskiego i w zatrzymaniu praw i swobód starożytnych bez zatrudnienia spraw Rzptej, gorliwość okazał“. Do katolików rzymskich niechęci nie żywił, pisał o świętych pieczarskich w Kijowie, że „żyli w czasach, kiedy jeszcze jedność wschodniej i zachodniej cerkwi, jako sióstr rodzonych, kwitnęła, o którą jedność my zawsze Boga prosimy, a ciała tych

---

[1]) Napisał: Paterikon albo Żywoty św. Ojców pieczarskich na podstawie Nestora z greckich, łacińskich, słowiańskich i polskich pisarzy objaśnione. — Exegesis (obrona szkół w Kijowie i w Winnicy) po polsku — Didaskalia, czyli nauka o siedmiu Sakramentach, po rusku.

[2]) Akt wyboru Kossowa podpisało 70 świeckich i duchownych wyborców. Makary Hist. ruskiej cerkwi XII. 13.

[3]) Herb własny z literą N, z lwem w klatce i strzałą.

świętych pańskich, jako w owej jedności nigdy nieopłakanej będące, nie spróchniały".

Czcił i wielbił „starożytny i święty naród ruski", a przedewszystkiem stolicę swoją Kijów, którą niebem nazywał „gdzie całe wojsko męczenników i setnicami gwiazd pobożności... Ziemia nasza, piastunka niebieskich żołnierzy, rodzicielka aniołów ziemskich, pole na którem kwitnęły lilie czystości, róże cierpliwości, hiacynty posłuszeństwa. Tę ziemię święci ci, stojąc przed obliczem pańskiem, oświecają promieniami modlitw swoich".

Cnoty i zalety Kossowa, jego pokora, dobrotliwość, gorliwość w pełnieniu obowiązków, uczoność, miłość dla kościoła i narodu, wierność dla Rzptej, byłyby w innych, spokojniejszych czasach, błogosławieństwem dla Rusi; ale w czasie tej krwawej wojny, jaka się rozpoczęła, nikomu nie były potrzebne i metropolita stał wśród tej strasznej zawieruchy samotny, jak opuszczona cerkiewka na stepie.

Zaraz z początku wciągnięty został w politykę, do czego był najmniej sposobny, gdyż nie posiadał energii woli, iżby w danej chwili wiedział, czego chce. Nie umiał pogodzić obowiązków obywatela Rzpltej z obowiązkami i powagą metropolity. Żadna jednolita myśl, żadne zasadnicze uczucie nie kierowało jego czynami — to było widoczne, bo i ptak, chociaż chodzi, widać, że skrzydła ma. W tłustem swem ciele serce gołębie miał, zacięte a lękliwe, chwilowym wzruszeniom ulegał, a wtedy z czynów i słów swoich jasnej sprawy zdać sobie nie potrafił.

Był więc zawsze narzędziem, a chwiejąc się, jak trzcina, między Rzptą a kozakami, stał w środku i z obu

stron tylko połowę zaufania posiadał. Ciągle podejrzywany [1]) znosił całe życie upokorzenia a po śmierci — mimo szumnego panegiryku [2]) — poczciwej sławy po sobie nie zostawił.

Z początku powstania stał wyraźnie po stronie Rzptej i jeździł do Chmielnickiego, aby go nakłonić do zgody — ale z ujmą swej powagi, bo nie z ramienia Rzptej, ale jako wysłaniec Kisiela. Gdy jednak Chmielnicki po klęsce piławieckiej wrócił z pod Zamościa do Kijowa, dał się porwać ogólnemu szałowi, wyjechał naprzeciw niego, dał mu obok siebie w saniach prawą rękę i przyjmował tryumfatora. W cerkwi Św. Zofii stał hetman na pierwszem miejscu, adorowali go wszyscy, niektórzy nogi jego całowali, patryarcha jerozolimski, bawiący wówczas w Kijowie, dał mu komunię bez spowiedzi, ślub z żoną Czaplińskiego, chociaż była nieobecna, i błogosławił na wojnę z Rzptą. Kossów był przy tem obecny i to była jego pierwsza przewina, której mu zapomnieć nie było można.

Chmielnicki oświadczył wtedy, że odtąd za wiarę prawosławną walczyć będzie i zażądał od Rzptej zniesienia unii i zwrotu wszystkich dóbr cerkiewnych. Wiedział on dobrze, że Rzpta tego zrobić nie jest w stanie, ale i to wiedział, że pod tem hasłem duchowieństwo niższe, mieszczanie prawosławni i czerń wszystka stanie po jego stronie, i że jako obrońca prawosławnej wiary zyska miliony stronników w walce, która w jego oczach była nieuchronną.

---

[1]) Paszkwil na Kossowa. Akty juž. zap. Rosyi X. 747.

[2]) Makary: Ist. Russkoi cerkwi XII. 110.

W czasie układów pod Zborowem domagał się przysięgi króla i senatorów na zniesienie unii, i zaledwie przystał na odroczenie tej sprawy do umowy z metropolitą. Kossów przybył na sejm do Warszawy i uzyskał przywilej królewski, przyznający shyzmatykom biskupstwa chełmskie, łuckie, witepskie, oraz biskupstwo przemyskie po śmierci unickiego biskupa, a przytem liczne cerkwie i monastery w Litwie i Koronie, sądy cerkiewne, szkoły i typografie. Duchowieństwo prawosławne uwolnione zostało od wszelkich podatków i ciężarów. Metropolita otrzymał przywilej noszenia krzyża w podległych mu eparchiach, a krzesło w senacie, które mu należało na podstawie ugody zborowskiej, zarezerwowano dlań na sejm następny, ponieważ ugoda zborowska aprobowaną została w ostatni dzień sejmu [1]).

Wróciwszy do Kijowa, starał się usilnie nakłonić Chmielnickiego do zgody z Rzptą; godził go z Kisielem, wojewodą kijowskim i wstawiał się gorąco za szlachtą, której hetman do dóbr dziedzicznych dopuścić nie chciał.

Ale Chmielnicki nie był w stanie dotrzymać ugody zborowskiej i myśląc o wojnie z Rzptą, poddał się Turcyi, czem wszystkie zdobycze cerkwi prawosławnej, poza obrębem ziem zajętych przez kozaków, zaprzepaścił, bo król po bitwie pod Beresteczkiem osadził na biskupstwie chełmskiem unitę i oddał shyzmatyckie monastery biskupowi przemyskiemu [2]).

---

[1]) Memoriale Radziwiłła, styczeń 165 — Archiw jugozapad. Rossyi, część II, tom I. nr. 32. Turgeniew Suppl. LXXIV. — Teki Narusz. 12 stycznia 1650.

[2]) Theiner Mon. pol. III. 473.

Kossów nie miał odwagi wystąpić przeciw poddanemu sułtana, a hetman, potrzebując powagi metropolity, traktował go z uszanowaniem i pobłażliwie, ale trzymając nagi miecz w ręce, domagał się posłuszeństwa i w razie oporu ceremonii nie robił. Kiedy metropolita wbrew jego woli wyjechał naprzeciw komisarzy królewskich, zawrócono go z drogi i postawiono pod straż, a kiedy po zwycięztwie pod Beresteczkiem litewskie wojsko podstąpiło pod Kijów, a Kossów skłonił pułkownika kozackiego do opuszczenia miasta, a do hetmana Radziwiłła napisał, aby oszczędzał cerkwie i prawosławnych, którzy pod władzą królewską zostają i pozostać pragną, gdyż tylko kozacy z Rzptą wojnę prowadzą: Chmielnicki zakazał mu raz na zawsze znosić się z pułkownikami i dodał sarkastyczną uwagę, że metropolicie nie godzi się obawiać śmierci, bo jeśli zginie w obronie prawosławnej cerkwi, Bóg go nagrodzi koroną niebieską.

Doszło do tego, że teroryzowany nieustannie, nie śmiał już kroku zrobić bez wiedzy i pozwolenia tego piekielnego męża, który go prowadził przez męki czyścowe, a któremu on nawet życzyć źle nie śmiał, bo wiedział, że z jego upadkiem karząca ręka Rzptej zaciąży nad całem prawosławiem. Czekał więc, słaby człowiek, zmiłowania boskiego i bronił się — nadzieją.

W takich stosunkach pozostawał Kossów, kiedy nadeszła wieść o poddaniu się Chmielnickiego Moskwie.

Dowiedziawszy się, że hetman złożył już przysięgę w Pereasławiu, że posłowie carscy wybierają się do Kijowa, a wojsko moskiewskie stoi w pogotowiu na granicy, metropolita i archimandryta pieczarski, ze-

brawszy duchowieństwo, oświadczyli, że wolą pomrzeć, niż przysięgę złożyć carowi [1]). Zarazem wysłali do Łucka (23 stycznia) protest — zaciągnięty w księgach grodzkich — że Moskwa, zawładnąwszy Kijowem, zmusza metropolitę, archimandrytę i duchowieństwo, aby odstąpiwszy króla, poddali się carowi, ale oni, pragną pozostać pod władzą królewską, i jak nigdy buntownikami nie byli, tak i teraz nie będą, o czem po wszystkich grodach rozsyłają zawiadomienie [2]).

Pomimo tej deklaracyi Kossów zdecydował się pozostać w Kijowie i przyjąć posłów carskich jako gości przybyłych z ramienia prawosławnego monarchy. W dniu przybycia posłów 26 stycznia — dzień pamiętny niepowrotną utratą Kijowa na rzecz Moskwy — ihumeni i namiestnicy monasterów z całem duchowieństwem, z krzyżami, obrazami i chorągwiami, zebrali się przy złotych wrotach, przybył tam także Kossów

[1]) Ojciec metropolita i archimandryta z tem się deklarowali, że wolą pomrzeć, niż przysięgę złożyć carowi i przy tej deklaracyi zostali... List rotmistrza Pawczy do wdy wileńskiego w Tekach Naruszewicza — Metropolita nie pozwolił na przysięgę i archimandryt i wszystko duchowieństwo, tłomacząc się, iż nie mają pozwolenia od patryarchy carogrodzkiego. Nie wiadomo, czy nie zostali zmuszeni, to jednak wiem, że taka deklaracya ich była... Kopia listu do wdy wileńskiego. Tamże. Tożsamo pisze Stebelski „Dwa wielkie światła“ II. 183. — Co do przysięgi duchowieństwa, obowiązywała za cara Aleksego ustawa: Archimandrytów, ihumenów i starców wo swidietelstwo prinimat po inoczeskomu obieszczaniu, a protopopów, popów i diakonów po swiaszczeństwu, a krestomu ciełowaniu ne bit. (Gł. 10, str. 161 i gł. 13, str. 4). Piotr W. dopiero kazał przysięgać wszystkim duchownym nawet arcybiskupom.

[2]) Makary: Istoria Russkoi cerkwi XII. 59.

wraz z archimandrytą pieczarskim Józefem Tryzną, i biskupem czernichowskim Zozimem Prokopowiczem, i siedząc na wózkach i saniach jako ubodzy i pokorni bogomodlcy czekali przybycia Moskali.

„Ojciec metropolita — pisze naoczny świadek, protopop czernichowski — obumierał z żalu, a wszystko duchowieństwo za łzami świata nie widziało“ [1]).

Metropolita miał witać posłów przy wałach miejskich, ruszył więc, usłyszawszy strzały armatnie, ku wałom w wielkiej trwodze i poruszeniu umysłu. Jechał naprzeciw nieszczęścia a żal był sędzią jego.

Pojawił się naprzód pułk kozaków, następnie konie pocztowe carskie, i 12 koni tureckich w kapach ze złotogłowia z siedzeniem złotem, rzędy od pereł i złota; potem szedł pułk dzieci bojarskich z olbrzymiemi czerwonemi chorągwiami, na jednej lew, na drugiej jednorożec, na trzeciej meluzyna; nakoniec posłowie carscy: bojarzyn i namiestnik twerski Wasyl Wasylewicz Buturlin, okolniczy i namiestnik muromski Iwan Wasylewicz Olferiew i dumny diak Laryon Łopuchin z towarzyszami; za nimi obraz Zbawiciela z archimandrytą, z czerncami i diakami w złocistych aparatach. Zamykał pochód pułk kozaków.

Metropolita wysiadł z wózka i witał posłów temi słowy:

„Skoro przybywacie od prawowiernego, bogobojnego i jaśnie oświeconego hospodara, cara i wielkiego księcia Aleksieja Michajłowicza, całej Rossyi samodzierzcy, od cara prawosławnego, prawosławni carscy mężowie, aby odwiedzić dziedzictwo dawnych wielkich

[1]) Tamże, str. 61. — Kopia listu z Czarnobyla 27 stycznia 1654 (st. kal.) w Tekach Naruszewicza.

książąt ruskich, skoro przybywacie do siedziby pierwszego ruskiego księcia: my wychodzimy naprzeciw i wita was w mojej osobie bogobojny Włodzimierz, wielki książe ruski, wita was Św. Apostoł Andrzej, wita was świętobliwy Antoni i Teodozyusz i wszyscy, którzy w tych pieczarach lata i żywot swój w Chrystusie spędzili, witamy w Chrystusie waszą dostojność i my z całym prześwietnym soborem, i witając was z miłością prosimy: wejdzie w dom Boga naszego, w pierwsze siedlisko czci boskiej na Rusi, i oby z waszem przybyciem wróciła, jak orłowi, młodość dziedzictwu wielkich książąt ruskich“ [1]).

Po tem powitaniu siadł na wózek, a posłowie jechali za nim w saniach do złotych wrót, blisko ćwierć mili drogi, w czasie której Buturlin miał czas zastanowić się nad słowami metropolity. Metropolita powiedział, że posłowie carscy przybyli odwiedzić stolicę dawnych książąt ruskich, cerkiew swą nazwał domem „Boga naszego“, a ostatnie zdanie można było rozmaicie tłomaczyć.

Już zmierzch zapadał, gdy do świątyni przybyli. Metropolita w mantyi, z mitrą na głowie i z pastorałem w ręce stanął przed królewskiemi wrotami — carskie wrota wówczas nie istniały — i odprawił moleben tj. modlitwę za zdrowie i pomyślność cara i jego rodziny, a po odprawieniu modlitwy Buturlin przystąpił do niego i pragnąc wywołać oświadczenie poddaństwa ze strony metropolity, zagadnął go zuchwale tymi słowy:

„W przeszłych latach przysyłali do wielkiego ho-

---

[1]) Akty J. z. Rossyi X. 252.

spodara naszego, cara i wielkiego księcia Aleksieja Michajłowicza, całej Rusi samodzierzcy, do JCWieliczestwa, Bogdan Chmielnicki, hetman wojska zaporoskiego i wojsko zaporoskie, bijąc czołem kilkakrotnie, aby wielki hospodar nasz, JCW. przyjąć ich raczył pod swoją wysoką rękę; a ty metropolito, wielkiego hospodara naszego o to nie prosiłeś i nie pisałeś, i jego carskiej miłości nie szukałeś. A z jakiego powodu ty nie biłeś czołem wielkiemu hospodarowi i nie pisałeś?". Metropolita odpowiedział, że kiedy hetman z wojskiem bił czołem pod wysoką rękę hospodara, on metropolita o tem nie wiedział, a teraz za zdrowie hospodara i jego rodziny modlić się do Boga musi [1]).

Nazajutrz rano wezwano z ramienia hetmana pod srogiem karaniem magistrat i pospólstwo do przysięgi. „Wzbraniali się ludzie i nie chcieli, ale ich kozacy jak bydło pędzili. Magistrat w cerkwi murowanej w Rynku przysięgę wykonał, mieszczanie, jedni u Św. Spasa, u Św. Nicety, inni u Św. Przeczystej na rotę moskiewską przysięgę wykonali, ale nie we własnem chrzesnem imieniu i srodze na nią sarkali, Pana Boga prosząc, aby coprędzej wojska królewskie nastąpiły. Ogłoszono im rozkaz carski, aby prosty naród ochędostw nie używał, w żółtem obuwiu nie chodził ale w siermiędze a białogłowy we własnej robocie, bawełnic i kramnych płócien zakazano używać. Na co wszystko pospólstwo nie pozwala, wyglądając jako Boga wojska JKM" [2]).

[1]) Tamże str. 253.

[2]) Kopia listu z Czarnobyla 27 stycznia (st. kal.) w Tekach Naruszewicza. — Kopia listu Pawczy do wdy wileńskiego z Mozyra 2 lutego 1654. Tamże.

To wszystko działo się na nowem mieście, na Padole. Dzielnica ta, leżąca nad brzegiem Dniepru, otoczona fosą i wałem, tworzyła osobne miasto i stała wówczas w pełnym rozkwicie. Łupy wojenne kozaków, wielkie składy kupców wschodnich i załogi kozackie bogaciły mieszkańców, i jeśli w r. 1647 Padoł liczył 5—6000 mieszkańców, to obecnie mógł liczyć drugie tyle. Ślady wielkiego pożaru w r. 1651, kiedy 260 domów spłonęło, były już zatarte. Odbudowano ratusz, ławry, browary, chlebnię, ważnię, dom gościnny... Mnóstwo nowych domów stało wśród sadów, obecnie śniegiem pokrytych; w bogatych kramach przy ulicach siedziały bardzo strojne kupcowe — chociaż obyczaje, dawniej luźne, poprawiły się pod rządami kozaków którzy się wcześnie żenili i odmienne mieli zapatrywania co do stosunku obu płci od bogatych kupców greckich z Rumelii i Karamanii, którzy mieli główne składy w Kijowie i kierowali jarmarkami po wszystkich miastach kozackich. Jedwabie, szale tureckie, perskie dywany, perły i drogie kamienie, prócz zboża, futer, wosku, miodu, łoju, solonych ryb, szczap smolnych, kominów... to wszystko sprzedawano przy śpiewach i odgłosie fletów polskich.

Ale nad nowem miastem wznosił się stary Kijów, miasto biskupie, na dwóch warownych wzgórzach. Na jednem stał stary gród Zofijski z kościołem Zofii św. mądrości boskiej, na drugiem potężny klasztor Ławry pieczarskiej. Oba te wzgórza obwarowane mieściły wiele domów mieszczan, podległych jurysdykcyi metropolity i archimandryty pieczarskiego, nie licząc szlachty, sług i kozaków dworskich.

Otóż ze starego Kijowa z biskupiego miasta nikt do przysięgi nie stanął. Buturlin posyłał trzy razy dzień po dniu do metropolity i do archimandryty, aby przysłali szlachtę, sługi, wszystkich dworzan swoich i mieszczan, którzy u nich żyją; napominał ich, aby się zastosowali do rozkazów hetmana; kazał im powiedzieć, że ma rozkaz carski odebrać przysięgę od wszystkich, że ci, którzy okażą nieżyczliwość, nie ujdą srogiej kary, a metropolicie nie przystoi uporem swoim wstrzymywać tak wielkie dzieło, i ściągać na siebie gniew hetmana i niełaskę cara; żądał wreszcie, aby i metropolita osobiście w tej sprawie z nim porozumiał się.

Kossów odpowiadał, że się musi porozumieć z archimandrytą i duchowieństwem, że szlachta jego i dworzanie nie posiadają żadnych majętności w Kijowie, i nie godzi im się przysięgać carowi, ani on ich do tego zmuszać nie może. „To wszystko wolni ludzie, a pod moją laską pasterską jest wielu biskupów i duchownych, poddanych króla, a ten gdyby się dowiedział, żem szlachtę i dworzan moich do przysięgi wysłał, toby biskupów i wszystko duchowieństwo kazał porąbać“. Z Buturlinem widzieć się nie chciał. „Niechaj odwiedza pan pana, ja ubogi zakonnik nie mam o czem mówić z bojarzynem“.

A jednak na trzeci dzień i metropolita i archimandryta przysłali ludzi swoich, tych, którzy przysięgać chcieli, za interwencyą, jak się zdaje półkowników kozackich, bo zaczęto po mieście łapać mieszczan i kozaków biskupich i do przysięgi ich zmuszano. „Było krzyku, płaczu i lamentu nie mało, że ich z praw

i wolności polskich odzierano i w niewolę moskiewską zaprzedano“ [1]).

Mimo tych gwałtów, odliczywszy 1000 ludzi załogi kozackiej, w całym Kijowie złożyło przysięgę tylko 460 osób, a na całym obszarze, oddanym Moskwie przez Chmielnickiegp, tylko 37 sług kościelnych przysięgło, aby zaś kto z duchowieństwa przysięgał wierność carowi, o tem w raporcie posłów moskiewskich wzmianki nie ma [2]).

Wkrótce po odjeździe Buturlina, przybyli (5 marca) do Kijowa wojewodowie moskiewscy, Kurakin i Wołkoński, z 2000 ludzi i postanowili przy soborze Zofijskim budować warownię.

„Ja na tem miejscu — powiedział im Kossów — warowni stawiać nie pozwolę, to ziemia kościelna. Jeśli chcecie bronić kozaków, brońcie ich gdzieindziej, 20 wiorst i dalej od Kijowa. Jeśli na tem miejscu zacznie-cie stawiać, będę się bił z wami“.

Tak mówisz — odrzekł Kurakin — jakbyś się Boga nie bał. Chcesz się bić z ludźmi carskimi, a czem się ty będziesz bił? Kiedy tu przyjechał Buturlin, toś go witał i modliłeś się za cara i nie mówiłeś, że nie chcesz być w poddaństwie, a teraz odkazujesz i bić się z nami chcesz i dobrze życzysz królowi? Tego Bóg cierpieć nie będzie.

Wtedy — pisze Kurakin — metropolita wpadł w gniew i powiedział, że hetman posyłał do cara i poddał się z wojskiem zaporoskiem, ale on metropolita

---

[1]) Stebelski: Dwa wielkie światła II. 183.

[2]) Akty J. Z. Rossyi X. 293.

z duchowieństwem nie prosił, aby go car przyjął w poddaństwo i żyje teraz u siebie pod niczyją władzą, i zaczął nam grozić: „nie patrzcie na początek, czekajcie końca: zobaczycie, co się z wami wkrótce stanie“ a potem groził po polsku: „czekaj, wnet będzie koniec z wami“ [1]).

W tymże czasie wysłał Kossów w imieniu swojem i duchowieństwa dwóch czerńców do Warszawy z zapewnieniem wierności i z prośbą, aby król przysłał wojsko, a oni z Kijowa moskiewską załogę wyrzucą [2]).

Pułkownicy kozaccy i burmistrz kijowski starali się ułagodzić Kurakina, zaręczając, że metropolita przeprosi za słowa, które w uniesieniu wypowiedział i prosili, aby o tem nie donosił carowi. Chmielnicki stanął w obronie metropolity i pisał do Kurakina, aby na gruncie kościelnym warowni nie stawiał, dodając, że w tej sprawie gońca do cara wysyła. Car kazal natychmiast przysłać Kossowa do Moskwy, aby się tam usprawiedliwił [3]), ale za przybyciem gońca hetmańskiego zmienił zdanie i odpisał Chmielnickiemu, że nie myśli gwałcić starodawnych praw cerkiewnych; metropolicie kazał napisać, że otrzyma w zamian inną ziemię, gdzie zechce, a wojewodom rozkazał stawiać coprędzej warownię [4]), co też oni, nie oglądając się na metropolitę, zrobili i wkrótce tuż obok cerkwi Św. Michała stanęły wały drewniane i szańce z głęboką fosą wodną, bronione potężnemi wieżycami. Fosę otoczono ostrokołem,

---

[1]) Akty J. Z. Rossyi X. 388—390.

[2]) Donos greka Iwana Taflari. Tamże str. 773.

[3]) Tamże X. 546.

[4]) Tamże str. 546, 395.

postawiono mosty zwodzone, nad bramą główną umieszczono dzwon alarmowy, zaciągnięto armaty, a ta warownia drewniana, prócz pomieszczenia garnizonu i zapasów żywności, nie tyle do obrony miasta, ile do utrzymania go w posłuszeństwie służyła.

Pokazało się z tego wszystkiego, że metropolita i duchowieństwo pragną zachować wierność królowi, i nie chcą panowania Moskwy, ale są za słabi, aby stawić czoło carowi i Chmielnickiemu.

Natomiast w najważniejszej sprawie: zjednoczenia cerkwi ruskiej z patryarchatem moskiewskim, natrafili Moskale na nieprzezwyciężony opór. Niewiadomo kiedy czy przed przyjazdem Buturlina, czy też później, pojawił się w Kijowie poseł patryarchy moskiewskiego Atanazy, biskup wiazemski czy archimandryta twerski, i żądał, aby duchowieństwo, usunąwszy różnice w obrządku, przyjęło rytuał moskiewskiego kościoła, a metropolita uznał zwierzchnictwo patryarchy moskiewskiego. Spotkał się jednak z bezwarunkową odmową; namowy, prośby i groźby na nic się nie zdały [1]).

Przyczyny niechęci cerkwi ruskiej do zjednoczenia z patryarchatem moskiewskim leżały głębiej, niżby się zdawać mogło.

Metropolia kijowska, kolebka chrześciaństwa na północnym wschodzie Europy, święta macierz, jak ją zwano, ruskiego narodu, wpłynęła znacznie na odrębność charakteru narodowego i przekonań religijnych na Rusi.

Jeżeli w Moskwie, jak wszędzie na Wschodzie, Kościół był narodową instytucyą, to na Rusi, która

---

[1]) Kochowski. Ann. I. 416.

narodowej samoistności nie posiadała, metropolita był duchowną i świecką głową narodu, rezydował w prastarej siedzibie książąt ruskich, ożywiał stare tradycye, przemawiał w imieniu narodu, a jeśli uznał Kozaków za obrońców wiary prawosławnej, to na to, aby mieć wojsko kościelne, a nie na to, aby Kozacy Rusią rozporządzali. Kijów a Moskwa — to Rzym i Bizancyum prawosławia.

Ta odrębność charakteru narodowego, który cerkiew ruska wytworzyła, wsiąknąwszy we wszystkie domowe i publiczne stosunki, owe tradycye, które się z nią wiązały — to wszystko było nie do pokonania; z korzeniem wyrwać tego Moskwa nie była w stanie; odrębność ta istnieje do dziś dnia, choć świecka ręka cięży na obu cerkwiach.

Cztery wieki odrębnego życia wytworzyły dwa ciała nietylko odmienne, ale w wielu stosunkach przeciwne. W czasie dwuwiekowej niemal unii z Rzymem, jakoteż z powodu przynależności do Rpltej, zaszło w kościele ruskim wiele zmian w rytuale, wprowadzono wiele zwyczajów katolickich, nie mówiąc o takich zwyczajach, które prostacy do cerkwi wnieśli; przybyło wiele form liturgicznych, których nie było w trebnikach, — iż słusznie mówiono w Polsce: *quod popones tot fides*. Za staraniem Boreckiego zniósł patryarcha Teofan wiele niepotrzebnych zwyczajów, a metropolita Mohiła, poprzednik Kossowa, starał się zaprowadzić jedność w rytuale, założył szkoły i akademię, kazał drukować księgi liturgiczne, oczyścił i podniósł cerkiew do takiej wysokości i natchnął ją takiem poczuciem wyższości, że duchowieństwo ruskie uważało prawosławie

w Kijowie za najczystszą formę kościoła wschodniego, a Moskali za heretyków. W Moskwie tymczasem, z powodu nieznajomości języka greckiego i ciemnoty duchowieństwa, wcisnęło się mnóstwo błędów do ksiąg liturgicznych i wiele grubych obyczajów, których się duchowni i świeccy, siedzący w bukwie i ceremoniach, z zaciętym uporem trzymali, a których nawet energia potężnego patryarchy Nikona wykorzenić nie była wstanie. Moskale żegnali się dwoma palcami, Rusini trzema na dowód czystej wiary w Trójcę św. Bierzmowania nauczyli się Rusini od władyków unickich. W Moskwie nie było kazań ani śpiewu choralnego, który na Rusi zakwitnął; obchodzono inne święta i czczono innych świętych. Przy chrzcie pozwalano na Rusi wchodzić do babińca przed katechizacyą, wolno było trzykrotnie pogrążać albo polewać wodą. W Moskwie polewać na pozwalano, dziecko z kumami stawiano pod edrzwiami cerkwi twarzą do wchodu i dopiero po modlitwach, do katechizacyi należących, wprowadzano do świątyni i trzykrotnie zanurzano w wodzie, przyczem niemało dzieci ginęło. Różnice te i tym podobne miały wielką wagę na Wschodzie, gdzie nie było tyle odszczepieństw, co na Zachodzie, ale natomiast każdą odmianę w obrządku za herezyę uważano. To też antagonizm tych dwóch cerkwi, kijowskiej i moskiewskiej, doszedł do tego stopnia zaciekłości, że Moskale prawosławnych Rusinów za chrześcian nie mieli.

Na podstawie uchwały soboru w r. 1620 nakazał patryarcha moskiewski Filaret, chrzcić powtórnie wszystkich prawosławnych przybyłych z Rusi, duchownych i świeckich, jeśli byli ochrzczeni przez polewanie a nie

przez trzykrotne pogrążenie. W Kijowie w r. 1654 obawiano się tej religijnej zaciekłości Moskwy i chcąc odstraszyć naród od przysięgi carowi, głoszono, że Moskale będą żądali powtórnego chrztu [1]).

Stosunki hierarchiczne obu cerkwi były również odmienne i odstraszały duchowieństwo ruskie od połączenia się z Moskwą. Biskup ruski obrany wolnymi głosami świeckich i duchownych, żył jako wolny obywatel pod osłoną praw Rpltej. Nie było wątpliwości, że Moskwa zniesie elekcyę a patryarcha będzie naznaczał i sądził samowładnie metropolitę i biskupów, że duchowieństwo będzie płaciło większe podatki, a klasztorom nie będzie wolno przyjmować ani nabywać dóbr ziemskich. Popi moskiewscy ciemiężeni przez biskupów, w pogardzie u świeckich, pełnili obowiązki poborców podatków, podlegali sądom świeckim nawet za drobne przestępstwa, i wolno było popa więzić, męczyć, powiesić i zdjąwszy koszulę osmagać. „Raczej śmierć niż moskiewski metropolita w Kijowie“ — to był powszechny głos duchowieństwa.

Największą jednak przeszkodą do zjednoczenia cerkwi ruskiej z moskiewską była przynależność metropolii kijowskiej do patryarchatu carogrodzkiego.

„Nic zaś nie odstraszy — pisał współczesny — od posłuszeństwa patryarsze carogrodzkiemu, ponieważ on jest w duchu św. ojcem naszym, iż naród ruski przez chrzest urodził Bogu wszechmogącemu. Takiego ojca opuścić, do którego prawo boże i prawo przyrodzone nas przywiązało, nic innego by nie było, tylko

---

[1]) Makary: Istoria Russkoi cerkwi XI. 31—34. XII. 61.

z syna stać się wyrodkiem. Prawem przynależności posłuszeństwo jemu oddawać winniśmy, od którego posłuszeństwa żaden nas odwieść nie zdoła i próżno się kusi" [1]).

Przynależność do patryarchy carogrodzkiego była dla Rusi do pewnego stopnia tem, czem dla Polski przynależność do Rzymu. W przynależności tej widział metropolita kijowski źródło swojej władzy. Powaga i prawa jego były odwieczne, oparte na nomokanonie, znanym już za czasów Włodzimierza W. On sądził biskupów, składał niegodnych z urzędu, oznaczał dyecezye, zwoływał synody, strzegł praw kościelnych, sądził bez apelacyi w sprawach nie sprzeciwiających się wierze, miał nawet prawo kanonizacyi i czuł się na ogromnym obszarze swojej dyecezyi równym, a w każdym razie bardziej niezależnym, niż był podległy władzy i polityce tureckiej patryarcha carogrodzki. W razie, gdyby się dostał pod władzę patryarchy moskiewskiego, utraciłby swój urzędowy tytuł [2]), odznaki [3]), niezależność i wszystkie przywileje swoje; gdyby się zaś Moskale na Ukrainie utrzymali, tracił większą połowę swojej dyecezyi; prawosławni pod panowaniem króla dostaliby

---

[1]) Litos albo kamień probierczy cerkwi św. prawosławnej ruskiej przez Euzebia Piucina 1644. — Perspektywa Kassiana Sakowicza.

[2]) Jaśnie najprzewielebniejszy w Bogu ojciec archiepiskop metropolita kijowski, halicki i całej Rusi, egzarcha św. tronu konstantynopolitańskiego.

[3]) Obrus na tronie, krzyż, który przed nim niesiono i krzyż na mitrze. Metropolici moskiewscy nosili kobłuk biały i zmuszeni byli do sedmicy i rezydencyi przy patryarsze.

się pod władzę Rzymu, a cerkwie i monastery ukraińskie utraciłyby wszystkie posiadłości w Polsce. Z tych też powodów późniejsi metropolici Bałaban i Tukalski, nie rezydowali w Kijowie, ale w miastach podległych królowi

Takie były obawy duchowieństwa ruskiego i przyczyny niechęci a nawet odrazy do Moskwy [1]). Można się było pocieszać nadzieją, że patryarcha moskiewski nie ośmieli się podnieść ręki na patryarchę carogrodzkiego i na kanony kościoła wschodniego [2]). Tymczasem prędzej niż się spodziewano, dowiedział się Kossów, jak się w Moskwie na tę sprawę zapatrują.

W połowie kwietnia wrócili z Moskwy posłowie kozaccy i przywieźli ukaz carski, orzekający, że metropolita kijowski i duchowieństwo małej Rossyi mają pozostawać pod władzą patryarchy moskiewskiego, który ich praw duchownych naruszać nie będzie [3]).

W ślad za tem nadeszła wiadomość, że olbrzymia armia pod wodzą cara ruszyła na Litwę, a druga armia ciągnie na Ukrainę, aby się połączyć z wojskiem zaporoskiem i ruszyć na Małopolskę.

Kossów wyjechał zaraz z archimandrytą pieczarskim do Czechryna, stolicy Chmielnickiego, i pouczony tam, w jaki sposób ma się bronić, zwołał sobór i wysłał poselstwo do cara pod przewodnictwem Innocentego Gizela.

Posłowie duchowieństwa ruskiego znaleźli cara 4

[1]) Deklaracya duchowieństwa kijowskiego w sierpniu 1685. Archiw. J. Z. Rossyi. Część I, tom V, str. 55.

[2]) Makary: Istoria Russkoi Cerkwi XII. 83.

[3]) Akty J. Z. Rossyi IV. 264.

sierpnia w obozie pod Smoleńskiem i oddali list metropolity, który wyrażał radość wszystkich synów Małorosyi, iż się dostali pod panowanie moskiewskie. Kossów usprawiedliwiał swoje zachowanie w obec Kurakina rozkazem Chmielnickiego „obecnie ziemi naszej naczelnika i władcy“, bez którego pozwolenia nie śmiał oddać ziemi kościelnej pod warownię. Posłów swoich z czołobitnią dotychczas nie wyprawiał, bo hetman kazał czekać, dopóki posłowie kozaccy nie wrócą. — Chmielnicki w liście swoim do cara potwierdzał wszystko, co metropolita napisał, a do Nikona wysłał list, w którym go nazwał zwierzchnim swoim pasterzem, ale list ten nie został patryarsze oddany.

Posłowie przedłożyli carowi prośbę o potwierdzenie wszystkich wolności i przywilejów duchowieństwa ruskiego, o pozostawienie metropolity pod władzą patryarchy carogrodzkiego, o zachowanie sądów duchownych i wolnej elekcyi biskupów, o nadanie dóbr klasztorom w zamian za stracone posiadłości w ziemiach Rpltej; prosili wreszcie, aby duchownych ruskich gwałtem do Moskwy nie zaciągano, a prawosławni na Litwie i na Wołyniu, aby, jak dawniej, władzy metropolity podlegali.

Do tej supliki dołączył Gizel imieniem metropolity i całego soboru pisemne oświadczenie: że korzeniem wszystkich praw i wolności, o których potwierdzenie upraszają, jest przynależność do patryarchy carogrodzkiego, z którym ich prawo boże i kanony Ojców św. połączyły „a lubo metropolita nie zabrania duchowieństwu oddawać posłuszeństwa patryarsze moskiewskiemu, wiedząc, że jego stolica przez Ducha św. jest postano-

wiona, to jednak obawia się, aby mu Bóg tego za grzech nie poczytał, bo co powszechny sobór postanowił i zatwierdził, to tylko powszechny sobór zmienić może, uchwały zaś powszechnego soboru oparte są na jednomyślnej zgodzie wszystkich patryarchów i ich miejscowych soborów. Z tego powodu prosi metropolita i duchowieństwo, aby ich car przy ich zwierzchnim pasterzu pozostawił, na tym bowiem fundamencie ich wszystkie wolności zbudowane, w czem gdyby łaski carskiej nie doznali, żyłby w trwodze i zgryzocie metropolita i duchowieństwo, a inni duchowni, którzy się jeszcze pod władzą cara nie znajdują, a panowania jego pragną, upadliby na duchu i stracili serce [1]).

W odprawie danej posłom dnia 11 sierpnia (st. kal.) car odłożył odpowiedź na wszystkie powyżej wymienione prośby, aż do powrotu swego do Moskwy. W poselstwie metropolity i soboru widział akt poddaństwa całej metropolii kijowskiej, całej Rusi, bo w tym samym dniu, w którym odprawiał posłów duchownych, podpisał manifest do wszystkich Rusinów w Polsce, wzywając ich do zdrady, buntu i mordu.

W listach do Antoniego Winnickiego, biskupa przemyskiego i do Arseniusza Żeliborskiego, biskupa lwowskiego, żądał, aby mu biskupi ci wraz z duchowieństwem swojem szlachtę, mieszczan i chłopów do poddaństwa przywodzili i razem z wojskiem jego i z pomocą miłosiernego Boga nieprzyjaciół prawosławnej wiary tępili, a on im za to wszystko przywileje potwierdzi i nowymi obdarzy, miastom i ludowi podatki

---

[1]) Akty J. Z. Rossyi XII. 707, 714, 741—761.

obniży i wojsku swemu niszczyć i grabić ich nie pozwoli; byle do niego lub do bojarów jego ludzi słusznych z mieszczan i szlachty wysyłali a na listy carskie natychmiast odpisali.

Takie same listy wyprawiono do szlachty, mieszczan i pospólstwa w województwie bracławskiem, wołyńskiem, podolskiem, nowogrodzkiem i do pospólstwa, mieszczan i szlachty podgórskiej [1], ale listy te żadnego pożytku ani carowi ani prawosławiu moskiewskiemu nie przyniosły.

Kossów nie otrzymał obiecanej odpowiedzi, natomiast Nikon zaczął się pisać patryarchą całej wielkiej i małej Rosyi [2].

Teraz rozpoczęła się cicha, ale zacięta walka między cerkwią kijowską a prawosławiem moskiewskiem. Nie mogła być jawną, bo Nikon musiał się liczyć z patryarchą carogrodzkim, z kanonami kościoła wschodniego i z hetmanem kozackim, który na swoim obszarze ani carowi ani patryarsze rządzić nie pozwolił, Kossów zaś bał się Chmielnickiego i Moskali.

Patryarcha Nikon starał się przygotować zjednoczenie obu cerkwi i w tym celu zwołał sobór do Moskwy, na którym przeprowadził niektóre reformy w rytuale i obrządkach, a przedewszystkiem udało mu się znieść prawo Filareta o powtórnym chrzcie prawosławnych Rusinów tym sposobem, że przeprowadził uchwałę uznającą chrzest łaciników [3].

---

[1]) Akty J. Z. Rossyi XIV. 200—203.

[2]) Tamże X. 647. XIV, 525, 662.

[3]) Travels of Macarius, patriarch of Antioch-translated by Belfour. London 1829. II. 85. 296.

Na Litwie wszystkie miasta zajęte przez wojska moskiewskie wcielał do swego patryarchatu. Tak zrobił z Wiazmą, Drohobużem, Mścisławiem, Smoleńskiem, Orszą, Szkłowem, Połockiem i Mohilewem, rezydencyą biskupa mścisławsko-orszawsko-mohilewskiego, który na mocy przywileju Władysława IV był głową schyzmatyków na Litwie, a podlegał metropolicie kijowskiemu. Ukazem carskim z 15 września 1654 biskup mohilewski z całym soborem eparchii oddany został pod władzę patryarchy moskiewskiego [1]). Nikon przyjął wreszcie w r. 1656 tytuł patryarchy moskiewskiego i całej wielkiej, małej i białej Rosyi [2]). W tymże roku zamianował ihumena witepskiego monasteru Kaliksta, biskupem połockim i oddał mu w zarząd Mohilew [3]).

Kossów ze swej strony mianował Teodozego Wasilewicza, archimandrytę słuckiego monasteru, ekonomem i namiestnikiem metropolii koronnej [4]) t. j. tej części metropolii kijowskiej, która pod władzą królewską zostawała. Ten bronił eparchii litewskiej, a siedząc w obozie Radziwiłła, zaklinał Mohilewian, aby się poddali królowi i groził opornym klątwą. „Sam ojciec metropolita — pisał — pragnąłby przybyć do Mohilewa, gdyby mu Bóg pozwolił wydobyć się z za Dniepru. My z nim i z wszystkiem duchowieństwem o tem tylko myślimy, jakby się schronić na Litwę, ufając Bogu i księciu hetmanowi“ [5]).

---

[1]) Akty J. Z. Rossyi XIV. 354.

[2]) Makary Istoria Russkoi cerkwi XII. 92.

[3]) Tamże str. 93—94.

[4]) Akty J. Z. Rossyi XIV. 580.

[5]) Tamże str. 581.

Chmielnicki popierał Kossowa, nie pozwalał duchowieństwu znosić się z Moskwą bez swojej wiedzy, nadawał samowolnie przywileje i majętności [1]), a o zmianach zaszłych w dyecezyach ukraińskich nie zawiadamiał ani cara ani patryarchę. Przed wyprawieniem Teodozego Wasilewicza na Litwę wybrany został ihumenem michajłowskiego monasteru Teodozyusz Safonowicz bez wiedzy i udziału patryarchy moskiewskiego. Zatwierdził go w tej godności Chmielnicki przywilejem danym 2 czerwca a błogosławił Kossów. Po śmierci biskupa czernichowskiego wybrano na jego miejsce rektora kijowskiego kollegium Łazarza Baranowicza. Wyświęcił go (8 marca 1658 r.) metropolita saczawski w Jassach na żądanie Chmielnickiego, który o tym wypadku nie doniósł carowi ani patryarsze [2]).

Po śmierci Kossowa (1657 r.) walka toczyła się dalej, o ustępstwach ani śladu. Nawet odstępcy, na których Moskwa najwięcej liczyła, zapominali w chwilach stanowczych o przysiędze i obietnicach i gotowi byli połączyć się z Rpltą [3]).

Trwało tak aż do r. 1686, kiedy patryarcha carogrodzki Dyonizy sprzedał Moskwie metropolię kijowską, oddając ją pod władzę patryarchy moskiewskiego [4]). Następstwa tego ważnego wypadku przewidział sobór duchowieństwa ruskiego w swej deklaracyi, złożonej

---

[1]) Makary Istoria Russkoi Cerkwi XII. 97.

[2]) Tamże str. 105.

[3]) Tamże str. 535—591. — Archiw. J. Z. Rossyi, Część I, tom V.

[4]) Archiw. J. Z. Rossyi, część I, tom V. str. 147, 158, 166.

w sierpniu 1685 r.[1]): prawosławni zostający pod władzą Rpltej przyjęli unię (przemyska dyecezya w 1692, lwowska w r. 1700, łucka w r. 1702), a wszystkie prawa i wolności metropolii kijowskiej zostały zniesione (w r. 1702). W 19 lat później Piotr W., korzystając z tego wrogiego usposobienia i nieprzejednanej niechęci cerkwi kijowskiej do patryarchatu moskiewskiego, obalił patryarchat moskiewski i ustanowił synod św. 1721 r. z pomocą księży kijowskich: Dymitra biskupa Rostowskiego, Stefana Jaworskiego, prezydenta św. synodu i Teofana Prokopowicza wiceprezydenta i redaktora statutów synodu[2]).

[1]) Tamże p. 55.

[2]) Waliszewski: Pierre le Grand p. 484.

VI.

WYKAZ

STOSUNKÓW AKADEMII

Z INNEMI INSTYTUCYAMI NAUKOWEMI.

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowemi.

(W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie swoje wydawnictwa; (I.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisyi literackiej; (Kj.) Komisyi językowej; (Khs.) Komisyi historyi sztuki; (Kh.) Komisyi historycznej; (Kp.) Komisyi prawniczej; (Kan.) Komisyi antropologicznej; (Kf.) Komisyi fizyograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (A.) Anzeiger*).

Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B.
Arcachon. Laboratoire zoologique maritime. B.
Ateny. Bibliothèque Nationale. B.
— École française d'Athénes. B.
— K. deutsches archäologisches Institut. B.
Baltimore. Johns Hopkins University. 3. B.
— American Journal of Philology. B.
— Maryland Geological Survey. B. Ag.
Barcelona. Real Academia de bu nas letras. B.
— Real Academia de sciencias y artes B.
Batavia. (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B.
Bazylea. Universitätsbibliothek. A.
— Naturforschende Gesellschaft. Kf. A.
Belgrad. Кр. Српска Академiа W.
— Српско археолошко друштво Kan. B.
Bergamo. „La Geografia per tutti". B.

---

*) Wykaz ten nie obejmuje 50 galicyjskich szkół średnich, którym posyła się wszystkie wydawnictwa Akademii.

Berlin. Königl. Akademie der Wissenschaften. W.
— Königliche Bibliothek. W.
— Centralbureau der internationalen Erdmessung. A.
— Deutsche geologische Gesellschaft. A.
— Deutsche botanische Gesellschaft. A.
— Deutsche Literaturzeitung. A.
— Deutsche chemische Gesellschaft. A.
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. A.
— Gesellschaft für Antropologie. Kan. A.
— Gesellschaft naturforschender Freunde. A.
— Gesellschaft für Erdkunde. A.
— K. Deutsches Archäologisches Institut. A.
— K. preuss. geologische Gesellschaft. A.
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. A.
— Physikalischer Verein. A.
— Universitätsbibliothek. A.

Bern. Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft 3. Kf. Ag. A.
— Naturhistorischer Verein. A.
— Universitätsbibliothek. A.

Berno. Matice Moravská, W. B.
— Knichovna Bohoslaveů brnênskych. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
— Museum Francisceum. B.
— K. k. Mährisch-schlesische Gesellschaft für Ackerbau, Natur- und Landeskunde. Historisch-statistische Section. 2. A.
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. A.
— Papezka knihtiskarna rajhradskych Benediktinu B.

Bolonia. Academia Adamo Mickiewicz di storia litteraria polacca. B.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie di Romagna B.

Bonn. Universitätsbibliothek. A.
— Naturhistorischer Verein des preuss. Rheinlandes A.

Bordeaux. Académie des sciences, belles lettres et arts. B.
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B.

Boston. American Academy of arts and sciences B.
— Society of natural history B.

Braunsberg. Historischer Verein für Ermeland. Kh. A.

Braunschweig. Verein für Naturwissenschaft. 3. Kf.

Bruksella. Académie royale de Belgique. W.
— Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B.
— Société royale de botanique. B.
— Société belge de microscopie. B.
— Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B.
— Société de Bollandistes. B.
— Institut Salvey. B.
Bucarest. Academia Romana W.
— Laboratorul de Botanica. B.
Budapest. Magyar Tudományos Akadémia W.
— Magyar nemzeti Muzeum. A. B.
— Köngl. ungar. geologische Anstalt. 3. Kf. Ag. A.
— K. M. Természettudományos Társulat. 3.
— Magyar törtenelmi Társulat. 3.
— Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. Kan.
— Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.
— Naturwissenschaftliche Abtheilung des National-Museums. B.
— Société des sciences naturelles. B.
Budziszyn. Matica Serbska. 1. 2. Kp. Kh. Kht. Kl. Kj. B.
— Die naturwissenschaftliche Gesellschaft „Isis". A.
Buenos Aires. Universidad. B.
Buffalo. Society of natural sciences. B.
Buitenzorg (Jawa). Jardin botanique. B.
Bytom. Redakcya „Katolika". W.
Cambrigde. (Anglia). University. B.
Cambrigde. (U. S. N. A. Massachusetts). Library of Harvard University. B.
— Museum of comparative Zoology. B.
Charków. Uniwersytet B.
Cherbourg. Société des Sciences naturelles. 3. Kf. B.
Chicago. Academy of Sciences. B.
— The Journal of geology. B.
Christiania. Académie des sciences. W.
— Uniwersytet B.
— Videnskabsselskabet. B.
— Norsk Folkenmuseum. B.
Cincinnati. The Lloyd Museum and Library. B.

Coimbra. Universidade. B.
Colima. Mex. Observatoiro meteorologico y vulcanologico del Seminario. B.
Cordoba. (Argentina). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B.
Cöthen. Chemiker-Zeitung. A.
Czasław. (Czechy). Musejni archeologický Spolek „Včela Časlavska". Kan. B
Czerniowce. Uniwersytet. W.
— Czytelnia polska. 2. Kan. B.
— Bukowiner Landes-Museum. Khs. B.
Dobromil Monastyr św. Onufrego. Kh.
Dorpat. Uniwersytet. 2. Kh. A.
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. 3. Kf. A.
— Gelehrte esthnische Gesellschaft 1. 2. Kj. A.
— Rédaction de „Uczenyja zapiski", 2.
Drezno. Naturforschende Gesellschaft. A.
Dublin. Royal Irish Academy. B.
Edynburg. Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Kht. Kl. Ag. Kj. B.
— Botanical Society. Kf. B.
Erlangen. Biblioteka Uwiwersytetu. A.
Filadelfia. Academy of Natural Sciences. B.
— The American philosophical Society. 2. B.
Florencya. Accademia della Crusca. 1. 2. 3. Kj. B.
— Biblioteca Nazionale (Uffizzj). B.
— Società italiana d'antropologia. Kan. B.
— R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento. B.
— Archivio storico italiano. B.
Frankfurt a/M. Seckenbergische naturforschende Gesellschaft. A.
Frankfurt a/O. Naturwissenschaftlicher Verein. 3. A.
Fryburg Bryzgowski. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Fryburg Szwajcarski. Uniwersytet. W.
Gandawa. Uniwersytet. B.
Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. 3. A.
— Westpreussischer Geschichtsverein. Kh. A.
Genewa. Uniwersytet. B.
— Institut national genevois. 3. B.

Genewa. Société de physique et d'histoire naturelle. B.
Genua. Uniwersytet. B.
— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.
— Archivio di stato. B.
— Società di lettere e conversacioni scientifiche. B.
— Società ligura di storia patria. B.
Getynga. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— K. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
Giessen. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Oberhessischer Geschichtsverain. A.
— Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde. A.
Glasgow. Uniwersytet. B.
Gorzelice. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2. Kht. Kl. Kj. A.
Gothenburg. Kungl. Vetenskaps-och Vitterhetssamhälet. B.
Graz. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kh. Khs. Kp. Kl Kj. A.
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. A.
Greifswald. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Haarlem. Musée Teyler. 3. Kf. Kan. B.
— Hollandsche Maatschappij der Wettenschappen 3. B.
Halle. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturforschende Gesellschaft. A.
— Kais. Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher. 3. A.
Hamburg. Verein für Naturwissenschaftliche Unterhaltung. Kf. A.
— Gesellschaft für Botanik. A.
Harrisburg. (N. America) Geological Survey of Pennsylvania. B.
Heidelberg. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Physikalisch-medicinische Gesellschaft. A.
Helsingfors. Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B.
— Finska Vetenskaps-Societeten. B.
— Geografiska föreningen. B.
Innsbruck. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Ferdinandeum. 1. 2. 3. Ag. Kj. A.

Irkuck. Восточно-сибирскій Отдѣлъ имп. русск. географич. Общества.

Ithaca. (N. Y. U. S. N. A.) Cornell University. B.

— Journal of phisycal chemistry. B.

Jena. Biblioteka Uniwersytetu. A.

— Verein für thüringische Geschichte und Alterthumskunde. Kh. A.

— Jenaische Gesellschaft für Medicin und Naturwissenschaft. A.

Kassel. Verein für Naturkunde. 3. A.

— Botanisches Centralblatt. A.

Kazań. Uniwersytet. B.

— Société physico-mathématique à l'Université Impériale. 3. B.

— Редакція Ученыхъ Записокъ Университета. 1. Kj.

Kijów. Biblioteka Uniwersytetu. W.

— Кіевское общество естество-испитателей. 3.

— Rédaction de „Кіевская Старина". 1. 2. Kj. Kn.

Kilonia. Biblioteka Uniwersytetu. A.

— Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf. Ag. A.

— Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 2. Kh. A.

Klausenburg. Siebenbürgischer Museum-Verein. 3.

Knin (Dalmacya). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.

Kopenhaga. K. Danske Videnskabernes Selskab. W.

— Société royale des antiquaires du Nord. Khs. B.

— Société d'histoire naturelle. B.

Kołomyja. Muzeum Pokuckie. W.

Kórnik. Biblioteka Kórnicka. W.

Kraków. Archiwum krajowe. Kh. Kp.

— Archiwum aktów dawnych m. Krakowa. Kh. Kd. Khs. Kl.

— Biblioteka XX. Czartoryskich. W.

— Biblioteka Ks. Misyonarzy. 1. 3. Kh. Khs. Kl. Kj.

— Czytelnia alumnów książęco-biskupiego seminaryum. 2.

— C. k. Urząd górniczy okręgowy. Kf.

— Gabinet geologiczny U. J. 3. Kf. Ag.

— Gabinet historyi sztuki U. J. Khs.

Kraków. „Przegląd literacki". B.
— Redakcya „Przeglądu powszechnego". 1. 2. Kh. Kl. Kj.
— Seminaryum filologiczne słowiańskie U. J. 1. Kl. Kj. B.
— Seminaryum historyczne U. J. 2. Kh. Khs. Kp. Kl.
— Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.
— Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan.
— Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.
— Towarzystwo rolnicze. B.
— Towarzystwo tatrzańskie Kf.
— Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B.
— Zakład kliniczny. 3.
Królewiec. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Staatsarchiv. Kp. Khs.
— Alterthumgesellschaft „Prussia". A.
— Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. A.
— Altpreussische Monatsschrift. A.
Lancaster. American Mathematical Society. B.
Lausanne. Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B.
Lavrenze. (Kansas, U. S. A.) University of Kansas. B.
Leide. Rédaction des Archives d'étnographie. Kan.
— Uniwersiteit. B.
Leoben. Czytelnia polskich akademików górniczych. Kf. Ag. B.
— Towarzystwo akademickie „Czarnohora". Ag.
Liége. Uniwersytet. B.
— Société royale des sciences. B.
Lille. Société de Géographie. B.
Lima. Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3. B.
Linz. Verein der Techniker in Oberösterreich. A.
— Museum Francisco-Carolinum. 1. 2. 3. Ag. Kan. Khs. Kl. Kf. A.
Lipsk. K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften W.
— Museum für Völkerkunde. Kan. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturforschende Gesellschaft. 3. A.
— Akadem. Verein „Unitas". B.
— Literarisches Centrallblat. A.
Lizbona. Academia real das Sciencias. 1. 2. 3. Ag. Kj. B.

Lizbona. Direcçao dos trabalhos geologicos de Portugal. Kf. Ag. B.
— Real Observatorio astronomico. B.
Livorno. Instituto antropologico italiano B.
London. British Museum. W.
— British Museum of natural history. B.
— British Association for the Advancement of Science. B.
— Antropological Institute. Kan. B.
— Chemical Society. B.
— Geological Society of London. 3 B.
— Physical Society. B.
— Zoological Society. Kf. B.
— Royal astronomical Society. B.
— Royal botanic Society. B.
— Royal geographical Society. Kf.
— Royal Museum. B.
— Royal Society. 3. B.
— The Royal Institution of Great Britain. B.
— „Nature“. B.
— „The Athaeneum“. B.
— „Science abstracts“. B.
Louvain. Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B.
— „La Cellule“. 3. B.
Löcse. Ungarischer Karpathen-Verein. Kf.
Lötzen. Litterarische Gesellschaft „Masovia“. A.
Lubeka. Hansischer Geschichtsverein. 2. Kh. A.
Lublana. Rudolphinum. Kf. B.
Lucca. R. Accademia lucchese di scienze, lettere ed arti. B.
Lund. Uniwersytet. W.
— Société royale physiographique. B.
Lwów. Archiwum krajowe. W.
— Biblioteka c. k. Szkoły politechnicznej. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ossolińskich. W.
— Czytelnia Akademicka B.
— Kółko historyków. 2.
— Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B.

Lwów. Redakcya „Dziennika polskiego". B.
— Redakcya „Gazety lwowskiej". Kl. B.
— Redakcya „Gazety Narodowej". B.
— Redakcya „Kwartalnika historycznego". 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj. B.
— Redakcya „Muzeum". 1. 2. 3. Kj. B.
— Redakcya „Przeglądu". Kl.
— Redakcya „Przeglądu sądowego i administracyjnego". 2.
— Szkoła weterynarska. 3. B.
— Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan.
— Towarzystwo Bratniej Pomocy słuchaczów Politechniki. 2. 3.
— Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.
— Towarzystwo prawnicze Kp.
— Zakład fizyczny c. k. Uniwersytetu. 3. Kf.
— Галицко-русска Матица. B.

Madison. (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B.

Madryt. Real Academia de la historia. Kh. B.
— Comision del mapa geologico de España. B.
— Real Academia de ciencias morales y politicas. B.
— Sociedat Española de Historia natural. B.
— Universidad. B.

Marburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.

Marsylia. Faculté des Sciences. B.

Medyolan. R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.
— Archivio storico lombardo. B.
— Archivio di Stato. B.
— Biblioteca Ambrosiana. B.
— Società italiana di scienze naturali. B.
— Società storica lombarda. B.

Melbourne. The public library of Victoria B.

Mexiko. Academia Mexicana de ciencias exactas fisicas y naturales. B.
— Museo Nacional. B.
— Observatorio meteorologico-magnetico central. B.
— Sociedat cientifica „Antonio Alzate". 3. B.
— Sociedat Mexicana de Historia natural. B.

Milwaukee. (Wis. U. S. A.) Public Museum. B.

Minneapolis (U. S. A.) Minnesota Academy of Natural Sciences. 3.

Mitawa. Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs. Kh. B.

Modena. R. Academia delle scienze, lettere ed arti. B.

— R. Deputazione di storia patria per le provincie dell'Emilia. A.

— Società dei naturalisti. B.

Monachium. Akademie der Wissenschaften. W.

— Biblioteka Uniwersytetu. A.

— Historische Commision bei der Akademie der Wissenschaften. A.

— Sybels Historische Zeitschrift. A.

— Chemische Gesellschaft. A.

Montevideo. Museo Nacional. B.

Montreal (Kanada). Royal Society of Canada. B.

— Société de numismatique et d'archéologie. B.

Moskwa. Императорское Московское археологическое Общество. 1. 2. Kh. Kl. Kj.

— Rédaction de „Ученыя Записки“. 1. 2. B. Kj.

— Muzeum Rumiancowa. B.

— Société d'anthropologie. B.

— Société imp. des naturalistes. 3. B.

— Observatoire magnétique et météorologique. Kf.

— Rédaction de „Русскій Архивъ“. B.

— Етнографическій Отдѣлъ Импер. Общества любителей естествознанія, антропологій и етнографій. Kan.

— Московское психологическое Общество. B.

Mulhouse. Société industrielle de Mulhouse. B.

Münster. i. W. — K. Akademie. A.

— Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst. 3. Khs. Kan. A.

Nancy. Académie de Stanislas. 1. 2. 3. Kj. B.

— Société des sciences. B.

Neapol. Academia di science morali e politiche. B.

— Academia delle scienze fisiche e matematiche. 3. Kf. B.

— Biblioteca Nazionale. B.

— Deputazione neapolitana di storia patria. B.

Neapol. R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— Società di storia patria. B.
— Stazione zoologica. 3. B.
Neuchâtel. Société de Géographie. B.
New Haven. (U. S. A.) Yale psychological Laboratory. B.
New York. Academy of Sciences. B.
— Academy of Medicine. B.
— The American Museum of Natural History. 3. B.
— American Geographical Society. B.
Nieżin. Istorico-filologičeskij Institut Kniazia Bezborodko. 1. 2. B.
Nowy Sącz. Kollegium OO. Jezuitów. W.
Norymberga. Germanisches Nationalmuseum. 2. Kh. A.
Odessa. Uniwersytet. B.
— Société des naturalistes de la nouvelle Russie. 3. Kan. B.
Omsk. Société géografique. B.
Opawa. Czeskie gimnazyum. W.
Oxford. University Museum. B.
— Bodleian Library. B.
Padwa. Academia di scienze, lettere ed arti. B.
— Società Veneto-Trentina di scienze naturali. 3. B.
Palermo. R. Accademia di Science, lettere e belle arti. 1. 2. 3 Kj. B.
— Circolo matematico. 3. B.
— Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
Para (Brazylia). Museu Paraense. B.
Parma. Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.
Paryż. Institut de France: Académie de Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.
— Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. Kj. B.
— Institut de France: Académie des Sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. Kp. B.
— Association françaisse pour l'avancement des sciences. B.
— Association pour l'enseignement des sciences. B.
— Biblioteka polska. W.
— Bibliothèque Nationale. B.
— École nationale des chartes. B.

Paryż. Gazette archéologique. B.
— Gazette des beaux-arts. B.
— Institut Pasteur. B.
— „La Nature“. B.
— Ministère de l'instruction publique. W.
— Museum d'histoire naturelle. 3. Kf. Kan. B.
— Société d'antropologie. Kan. B.
— Société astronomique. B.
— Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B.
— Société entomologique de France. 3. Kf. B.
— Société géologique de France. 3. Kf. B.
— Société d'histoire diplomatique. B.
— Société mathématique de France. B.
— Société française de physique. 3. B.
— Société zoologique de France. Kf. B.
— Revue des deux mondes. B.
— Revue de la Science Nouvelle. B.
— Revue critique d'histoire et de littérature. B.
— Revue française. B.
— Revue Britanique. B.
— Revue historipue. B.
— Revue générale des sciences pures et appliquées B.
— „Mélusine“. B.
Petersburg. Akademia nauk. W.
— Ces. biblioteka publiczna. W.
— Redakcya „Kraju“. W.
— Rédaction du Journal du Ministére de l'Instruction publique 2. Kp. Kh. Khs. Kl.
— Uniwersytet. 1. 2. Kh. Kl. Kj. B.
— Instytut medycyny doświadczalnej. 3. B.
— Археографическая Коммисія. 2. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
— Общество любителей древней писменности 1. Kl. Kj.
— Имп. Русск. Географ. Общество. Kf. Kan. B.
— Физическое Общество. B.
— Антропологическое Общество. B.
— Ogród botaniczny. 3. Kf. B.
— Comité géologique. 3. Kf. Ag. B.

Petersburg. Археологическій Институтъ. Kan. B.
— Имп. минералогическое Общество. 3. B.
— Société de l'ancienne littérature. B.
— Rédaction de „Svêt". Kan.
— Геологическая часть кабинета Его Имп. Величества. B.
— Славянское Благотворительное Общество. B.
— Книжный Вѣстникъ. B.
— Славянскія Извѣстія. B.
— Rédaction de „Искусство и художественная промышленность". Khs.
— Société Slave de Bienfaisence. B. Rocz.
— „Les trésors d'Art en Russie". B. Khs.
Pietermaritzbourg. Government Geologist, Surveyor General's Office. B.
Pisa. R. Università. B.
— Società Toscana di scienze naturali. 3. Kf. B.
— Reg. Scuola normale superiore. B.
— Biblioteca della Scuola Normale. B.
— Il Nuovo Cimento. B.
Pola. K. u. K. Marine Technisches-Comité A.
Poznań. Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
— „Kuryer Poznański". Kl. B.
— „Dziennik Poznański". Kl. B.
— Königl. Staatsarchiv. Kh. Kp. A.
Praga. Akademia ces. Franciszka Józefa. W.
— Česka Společnost nauk. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. B.
— Czeskie Archiwum ziemskie. Kh. Kp. B.
— Spolecnost přátel starožitnosti českych. Kan. Kh.
— Jednota českých matematiků. 3. B.
— Redakcya czasopisma „Krok". 1. 2. Kp. Kl. Kj. B.
— Redakcya „Listu filologickych". 1. Kl.Kj. B.
— „Český Lid". Kan.
— Český Časopis historycký. Kh.
— Historycký Seminář. Kh.
— „Vêstnik slovenských starožitnosti". Kan. B.
— Narodopisné Muzeum česko-slowanské. Kan.

Praga. „Slovanský Prêhled“. B.
— Časopis Lekařů českých. B.
— Lese u. Redehalle d. deutschen Studenten. A.
— Museum Kralostwi Českeho. 1. 2. 3. Khs. Kh. Kan. B.
Preszburg. Orvos természettudomanyi Egyesület. B.
Princeton (N. Jersey U. S. A.) The american Journal of Archeology. B.
Przybram. Czytelnia polska akademików górniczych. Kf. Kg.
— Tow. ruskich akademików górniczych „Watra“. Ag.
Raigern (pod Bernem Mor.) Redakcya „Studien und Mittheilungen“, B.
Rapperswyl. Muzeum Narodowe. W.
Rio-Janeiro. Observatoire. 3. B.
Rostock. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Rovereto. J. R. Accademia di scienze, lettere ed arti degli agiati. B.
Ryga. Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der Ostseeprovinzen. 2. Kp. Kh. Khs. A.
— Arconia. 3. B.
Rzym. Reale Accademia dei Lincei. W.
— Accademia di conference storico-giuridiche. Kp. Kh. B.
— Accademia pontificia dei nuovi Lincei. B.
— Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.
— Biblioteca Casanatense. B.
— Biblioteca Vittorio Emmanuele. B.
— Commisione archeologica communale. B.
— École de Rome. B.
— Instituto di diritto Romano. B.
— Rassegna delle scienze geologiche. Ag. B.
— „La Cultura“. Rivista di scienze, lettere ed arti. B.
— R. Comitato geologico d'Italia. B.
— Specola Vaticana. 6.
— Società italiana d'antropologia. B.
— R. Società Romana di storia patria. Kl. Kp. Kh. Khs. B.
— Società geologica italiana. B.
— Società geografica italiana. B.
— Società degli spettroscopisti italiani. 3. B.
San Francisco Academy of sciences. B.

Santiago. Biblioteka Uniwersytetu. B.
San José. Museo Nacional. B.
Saint Louis. (M. O. U. S.) Academy of Science. 3. B.
Sassari. Studi Sassaresi. B.
Schwerin. Verein für Meklemburgische Geschichte. Kh. A.
Sarajevo. Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu. W.
Siena. R. Accademia dei fisiocratici. 3.
Spalato. Museo Archeologico. Khs.
Sredec (Sofia). Bułgarsko knižovno družestvo. 1. Kj. Kl. Khs. B.
Stanisławów. Filia „Prośvity". Kan.
Stockholm. Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien. W.
— Geologiska föreningen. Kf. Ag. B.
— Kongl. Vitterhets-Historie-och-Antikvitets-Akademien. B.
— Nordiska Museet. 1. 2. Kj. Kl. Kh. Khs. Kp. B.
— Société d'antropologie. A.
— Sv. Sällskapet för Antoropologi och Geografi. B.
— Svenska Turistföreningen. B.
Strassburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Commision für die geologische Landesuntersuchung von Elsass-Lothringen. 3. Kf. Ag. A.
— Société des Sciences, Agricultur et Arts de la Basse Alsace. B
Sydney. Australian Museum. B.
— Geological Survey of New-South-Wales, Department of mines. 3. Ag. B.
— Royal Society of New-South-Wales. B.
— Australian Association for the andracement of science. B.
Tyflis. Commision archéologique. B.
— Société archéologique. B.
Tylża. Tevynes Sargas. B.
Tôkyô. The imperial University. B.
Torino. R. Accademia delle Scienze. 1. 2. 3. Kj. B.
— R. Deputazione sopra gli studi di storia patri. B.
— Società di archeologia e belle arti. B.
— Revue des mathemathiques. B.
Toronto (Kanada). The Canadian Institute. 1. 2. 3. Kj. B.
Toruń. Towarzystwo przyjaciół nauk. W.
— Towarzystwo naukowe. B.

Toruń. Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften. Kh. Kl. A.
Toulose. Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1. 2. 3. Kj. B.
— Société des sciences physiques et naturelles. B.
Troickosawsk (Syberya). Société geografique. B.
Tromsö. (Norwegia). Museum. 3. Kf. B.
Trondjem. Kgl. norske Videnskabers Selskabs. B.
Troppau. K. Franz Joseph Museum für Kunst und Gewerbe. B.
Tufts. (U. S. A.) College Mass. B.
Turciansky Sv. Martin. — Museálna Slovenska Společnost. 1. 2. 3. Kf. Kan. B.
— Redakce „Slovenskych Pohladov". 1. Kj. Kan. B.
Tübingen. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— „Der Naturforscher". A.
Upsala. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Svenska Landsmaelen. 1. Kj. Kl. Khs. B.
— Société royale des Sciences. B.
Utrecht. Rijks-Universiteit. B.
— Institut royal météorologique B.
Warszawa. Biblioteka Krasińskich. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ord. Zamoyskich. Kl.
— Czytelnia naukowa. 1. 2. 3. Kj.
— Komitet Kasy Imienia Mianowskiego. W.
— Pracownia fizyczna. 3. Kf.
— „Przegląd filozoficzny. B".
— Redakcya „Biblioteki Warszawskiej". W.
— Redakcya „Gazety polskiej". Kl.
— Redakcya „Kuryera codziennego". Kl.
— Redakcya „Kuryera warszawskiego". Kl.
— Redakcya „Pamiętnika fizyograficznego". 3. Kf.
— Redakcya „Prac filologicznych". 1. Kj. Kl. Kan.
— Redakcya „Prac matematyczno-fizycznych". 3.
— Redakcya „Słowa". Kl.
— Redakcya „Słownika geograficznego". Kf. Kan.
— Redakcya „Wieku". Kl.
— Redakcya „Wisły". Kl. Kan.

Warszawa. Redakcya „Wszechświata". 3. Kf.
— Towarzystwo lekarskie. 3.
— Towarzystwo ogrodnicze. B.
— Ежегодникъ по геологіи и минералогіи Россіи. B.
— Przegląd chemiczny B.
— „Książka". W.
Washington. Anthropological Society. B.
— Smithsonian Institution. W.
— Surgeon general's Office. 3. B.
— National Academy of Sciences. B.
— United States Bureau of Education. B.
— United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B.
Wenecya. Archivio di Stato. Kh. B.
— Biblioteca S. Marco. B.
— R. Istituto Veneto di Science, lettere ed arti. W.
— R. Deputazione di storia patria. B.
Wiedeń. K. Akademie der Wissenschaften. W.
— Administrative Bibliothek des k. k. Ministeriums des Innern. W.
— K. k. Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.
— Institut für oesterreichische Geschichtsforschung. 2. Kh. A.
— K. k. Haus-Hof- und Statsarchiv. 2. Kh. A.
— Seminaryum filol. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kj. Kan. A.
— K. k. Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. A.
— K. k. Statistische Central-Commision. W.
— K. k. Technische Hochschule. 3. Khs. Kf. Ag. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Geographisches Institut an der Universität. Kf. Ag.
— K. u. k. Militär Geographisches Institut Kf. Ag. A.
— K. k. öster Gradmessung-Bureau. 3. Kf.
— K. k. Hofbibliothek. A.
— Ognisko. A.
— Oesterreichisch-ungarische Revue. A.
— Oesterr. Museum für Kunst und Industrie. A.
— Zoologisch-botanische Gesellschaft. A.
— Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse. A.
— K. k. Centrallcommision für Erforschung und Erhaltung der Kunst und histor. Denkmale A.

Wiedeń. Gesellschaft für Sammlung und Conservirung von Kunst- und histor. Denkmäle zur Geschichte des Judenthums. A.
— K. k. Finanz-Ministerium. A.
— Zeitschrift für die landwirthschaftlichen Wersuchswesen in Oesterreich. A.
— K. k. Hochschule für Bodencultur. A.
— Abgeordnetenhaus. A.
— K. k. Ministerium für Cultus und Unterricht. A.
— K. k. Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Ag. A.
— Antropologische Gesellschaft. Kan. A.
Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. A.
— Verein für nassauische Alterthums- und Geschichtsforschung. 2. Kh. Kp. A.
Wolfenbüttel. Herzogliche Bibliothek. A.
Wrocław. Museum schlesischer Alterthümer. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Seminaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
— Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur. 3. Ag. A.
— Verein für die Geschichte und Alterthum Schlesiens. 2. Kh. Khs. Kp. A.
— Verein für vaterländische Cultur Schlesiens. Kl. A.
Würzburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Zagrzeb. Jugoslavenska Akademia znanosti. W.
— Hrvatsko naravoslowno družtvo. Kan. B.
— Hrvatsko archeologičko družtwo. Kan. B.
Zürich. Naturforschende Gesellschaft. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften. A.
— Schweizerisches Landesmuseum. B.

VII.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

W ROKU 1900.

(8 tablic)

Tablica I.

Zestawienie rachunków za rok 1900.

Fundusz obrotowy (wspólny).

PRZYCHÓD.

Preliminowano Szczegółowo K.	h.	Preliminowano Razem K.	h.	Przedmiot	Wpłynęło Szczegółowo K.	h.	Wpłynęło Kategorye K.	h.
				I. Dotacye.				
40000	—			Uposażenie ze Skarbu Państwa . .				
52000	—			« z funduszu krajowego .				
1000	—	93000	—	Zasiłek gminy miasta Krakowa . .			93000	—
		12000	—	**II. Odsetki.**				
				Od funduszu żelaznego	9460	18		
				» » obrotowego	3744	93	13205	11
		2000	—	**III. Sprzedaż publikacyj.**				
				Od księgarni Spółki Wydawn. polsk.			3121	86
				IV. Dochody różne.				
				Z zapisu Tad. ks. Lubomirskiego . .			400	—
				V. Na cele Wydziału I i II.				
1000	—			Dochód z domu Wereszczyńskiego w Szczawnicy	1000	—		
362	—			Odsetki od funduszu Brodczakowej .	363	20		
1556	—	2918	—	« « « Waltera . . .	1552	—	2915	20
		109918	—	Przewyżka dochod. wynosi K. 2724·17			112642	17

ROZCHÓD.

Preliminowano Szczegółowo K.	h.	Preliminowano Razem K.	h.	Przedmiot	Wydano Szczegółowo K.	h.	Wydano Pozycye K.	h.	Wydano Kategorye K.	h.	Przekroczenie K.	h.	Oszczędność K.	h.
				I. Wydatki administracyjne.										
17150	—			1. Płace i wynagrodzenia:			16870	80					279	20
2000	—			2. Dyety:			1547	02					452	98
2150	—			3. Kancelarya i ekspedycya:										
				Potrzeby kancelaryjne	582	24								
				Księgi kasowe	72	10								
				Druki administracyjne	939	20								
				Litografowanie okólników	115	35								
				Porta i frachty	828	26								
				Oprawy ozdobne dla Najj. Pana itd.	247	—	2784	15			634	15		
1100	—			4. Opał i światło:										
				Oświetlenie	390	04								
				Zakupno węgli	1863	02	2253	06			1153	06		
2000	—			5. Porządki domowe i wydatki nieprzewidziane:										
				Drobne wydatki na porządki domowe	678	65								
				Roboty stolarskie	132	80								
				« ślusarskie	700	40								
				« szklarskie	28	60								
				Abonament telefonu	80	—								
				Koszta prawne	89	08								
				Wieńce i nabożeństwa żałobne . .	118	43								
				Wynagrodzenia dodatkowe	704	—	2531	96			531	96		
600	—			6. Ciężary domowe:			476	20					123	80
		25000							26463	19	2319	17	855	98
				II. Wydatki naukowe.										
900	—			7. Biblioteka:										
				Zakupno książek	84	27								
				Oprawy	407	80	492	07					407	93
849	72 [1]			8. Rocznik:										
				Przekroczenie z 1899 r.	149	72								
				Druk	721	90	871	62			21	90		
6822	36 [2]			9. Sprawozdania:										
				Przekroczenie z 1899 r.	1422	36								
				Biuletyn: honorarya	1270	—								
				» druk	4916	41								
				» broszurowanie	511	81								
				» rozsyłka	582	46								
				Sprawozdania (polskie) druk . . .	965	94	9668	98			2846	62		
2400	—			10. Biblioteka pisarzy polskich:										
				Honorarya	377	74								
				Druk	833	25								
				Klisze	33	72								
				Broszurowanie	28	—	1272	71					1127	29
3600	—			11. Subwencye na dzieła obszerniej.			2272	—					1328	—
600	—			12. » » Przewodnik bibliograficzny . .			600	—						
3400	—			13. » » Bibliografię pols.			3400	—						
1000	—			14. Dotacya funduszu im. Majera .			1000	—						
34918	— [3]			15. » Wydziału I i II . . .			34918	—						
32000	—	86490	08	16 » » III			32000	—	86495	38				
		111490	08 [4]						112958	57	5187	69	3719	20

[1] W tem z oszczędności 1899 r. . . . . . K. 149·72
[2] « « « . . . . . « 1422·36
[3] tj. K. 32000·— i rubryka V dochodów . . « 2918·—
[4] W tem preliminowano K. 107000·— i powyższe « 4490·08

Tablica II.

Zestawienie rachunków za rok 1900.

Fundusze Wydziałów.

A) WYDZIAŁ I i II.

Preliminowano					Wydano				Przekroczenie		Oszczędzono	
Szczegółowo		Razem										
K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.	K.	h	K.	h.
6000	—											
1591	48[1]	7591	48	1. **Publikacye Wydziału I.**								
				Przekroczenie z 1899 r. . . .	2908	74						
				Honorarya	3213	50						
				Rewizya językowa	400	—						
				Druk	5469	13						
				Broszurowanie	213	20	12204	57	4613	09		
6000	—			2. **Publikacye Wydziału II.**								
1591	68[1]											
288	50[3]	7880	18	Przekroczenie z r. 1899 . .	2672	34						
				Honorarya	1232	18						
				Rewizya językowa	400	—						
				Druk	2678	30						
				Broszurowanie	9	40	6992	22			887	96
4556	—											
1663	76[1]	6219	76	3. **Komisya historyi sztuki.**								
				Honorarya	1052	12						
				Wynagrodzenie Sekretarza .	600	—						
				Reprodukcye i odpisy . .	2945	59						
				Druk i broszurowanie . .	2783	50	7381	21	1161	45		
2000	—											
1780	34[1]	3780	34	4. **Komisya literacka.**								
				Honorarya . , ...	625	—						
				Druk i broszurowanie . .	988	75	1613	75			2166	59
8162	—											
1087	96[1]	9249	96	5. **Komisya historyczna.**								
				Poszukiwania archiwalne .	900	—						
				Koszta przepisywania . .	700	—						
				Honorarya	1662	—						
				Wynagr. Dyrekt. Wydawn.	800	—						
				Druk i reprodukcye . . .	1995	07	6057	07			3192	89
3000	—											
2250	26[1]	5250	26	6. **Komisya prawnicza.**								
				Poszukiwania archiwalne .	270	10						
				Honorarya	784	50						
				Druk i broszurowanie . .	1855	62	2910	22			2340	04
2000	—											
1782	—[1]	3782	—	7. **Komisya językowa.**								
				Honorarya	500	—						
				Sekretarz	200	—	700	—			3082	—
		1200	—	8. **Sekretarz Wydziału I.**			1200	—				
		1200	—	9. **Sekretarz Wydziału II.**			1200	—				
		511	50[4]	10. **Korekta.**			511	50				
		46665	48[2]				40770	54	5774	54	11669	48

[1]) Z oszczędności z 1899 roku K. 11747·48.
[2]) W tem preliminowane K. 34918·— i powyższe K. 11747·48.
[3]) Przeniesiono z dotacyi na korektę.
[4]) Resztę przeniesiono na dotacyę Publik. Wydz. II.

B) WYDZIAŁ III.

Preliminowano					Wydano				Przekroczenie		Oszczędzono	
Szczegółowo		Razem										
K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
14000	—											
3270	84[1]	17270	84	1. **Publikacye Wydziału.**								
				Honorarya	3185	86						
				Rewizya językowa	400	—						
				Druk	3129	70						
				Tablice i ryciny	3025	78						
				Broszurowanie	110	—	9851	34			7419	50
11200	—											
2442	38[1]	13642	38	2. **Komisya fizyograficzna.**								
				Wycieczki naukowe . . .	643	20						
				Honorarya	1807	—						
				Potrzeby sekcyi meteorologicznej	520	—						
				Druk »Sprawozdań« . . .	2452	13						
				Muzeum:								
				Zakupno przedmiotów muzealnych	448	95						
				Utrzymanie	1005	—						
				Porządkowanie	1200	—						
				Kustosz	800	—						
				Wynagrodzenie Sekretarza .	600	—						
				Broszurowanie	86	40	9562	68			4079	70
5000	—											
1000	—[1]	6000	—	3. **Komisya antropologiczna.**								
				Przekroczenie 1899	606	68						
				Wycieczki naukowe . . .	400	—						
				Honorarya	137	74						
				Druk wydawnictw	2284	93						
				Tablice i rysunki	359	54						
				Broszurowanie	65	40						
				Muzeum:								
				Utrzymanie	30	—						
				Kustosz	720	—						
				Wynagrodzenie Sekretarza .	600	—	5204	29			795	71
		1200		4. **Sekretarz Wydziału III.**			1200	—				
		600		5. **Korekta wydawnictw.**			600	—				
		38713	22				26418	31			12294	91

[1]) Z oszczędności 1899 roku K. 6713·22.
[2]) W tem preliminowane K. 32000·— i powyższe K. 6713·22.

Przekroczenie z końcem roku 1900	K.	h.
W wydatkach administr. (wspólnych)	1463	19
» » naukowych »	2868	52
» » Wydziału I i II	5774	54
Razem . . .	10106	25

Oszczędność z końcem roku 1900	K.	h.
Przewyżka w dochodach	2724	17
W wydatkach naukowych (wspólnych) . . .	2863	22
» » Wydziału I i II	11669	48
» » » III	12294	91
Razem . . .	29551	78

Tablica III.

Zestawienie rachunków za rok 1900.

Fundusze osobne.

I. Fundusze na wydawnictwa i badania naukowe.

1. Fundusz Atlasu geologicznego.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	10454	84	Druk i broszurowanie	—	—	7576	90
Subwencya krajowa za 1900	—	—	5000	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	8249	54
Narosłe odsetki	—	—	371	60					
			15826	44				15826	44

2. Fundusz Bełzy.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	12200	—	3411	42	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	4041	22
Kupony za 1900	—	—	485	60	oraz 4% oblig. poż. kraj. galic.	4400	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	144	20	« 4% list. zast. galic. Banku hip.	3800	—	—	—
					« 4% » » » Tow. kred. ziems.	4000	—	—	—
	12200	—	4041	22		12200	—	4041	22

3. Fundusz Brodczakowej.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	9200	—	—	—	Wypłacono Komisyi historycznej	—	—	363	20
Kupony za 1900	—	—	363	20	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	82	40
Różnica na wymianie wylos. Listu zast.	—	—	82	40	4% listy galic. Tow. kred. ziems.	8000	—	—	—
					oraz 4% obligacye poż. kraj. galic.	1000	—	—	—
					» 4% listy zast. galic. Banku hipot.	200	—	—	—
	9200	—	445	60		9200	—	445	60

4. Fundusz Edwarda Czabana.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	126400	—	4342	78	Wydano na druk	—	—	6640	92
Kupony i narosłe odsetki	—	—	5063	83	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	2765	69
					oraz 4% listy zast. galic. Tow. kred. ziems.	126400	—	—	—
	126400	—	9406	61		126400	—	9406	61

5. Fundusz Curzydły.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	80000	—	6935	38	Wydatki na wydawnictwa	—	—	4961	—
Kupony za 1900	—	—	3200	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	5415	55
Różnica na wymianie wylos. obligacyi	—	—	68	71	oraz 4% oblig. propinac. galic.	80000	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	172	46					
	80000	—	10376	55		80000	—	10376	55

6. Fundusz dodatkowej subwencyi krajowej.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	4035	92	Wydano na wydawnictwa	—	—	3442	42
Narosłe odsetki	—	—	89	81	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	683	31
			4125	73				4125	73

7. Fundusz Ekspedycyi Rzymskiej.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
Otrzymane zasiłki	—	—	4000	—	Awans 1 stycznia 1900	—	—	78	18
Narosłe odsetki	—	—	24	35	Dyety i koszta podróży	—	—	3300	—
					Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	646	17
			4024	35				4024	35

8. Fundusz na inwentaryzacyę zabytków.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	425	72	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	442	92
Narosłe odsetki	—	—	17	20					
			442	92				442	92

9. Fundusz ks. Jakubowskiego (II-gi).

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	12200	—	—	—	Awans 1 stycznia 1900	—	—	297	16
Otrzymano z zapisu	—	—	2794	—	Wydano na kupno walorów	—	—	2787	40
Zakupione 4% listy gal. Tow. kred. ziem.	3000	—	—	—	» » wydawnictwa	—	—	920	75
Kupony za 1900	—	—	598	88	Narosłe odsetki	—	—	10	16
Różnica na wymianie wylos. listu zast.	—	—	16	40	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	—	—
Awans 31 grudnia 1900			606	19	4% listy zast. galic. Tow. kred. ziems.	15200	—	—	—
	15200	—	4015	47		15200	—	4015	47

Tablica IV.

10. Fundusz Konstantego Kmity.

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	30000	—	—	—	Awans z dnia 1 stycznia 1900	—	—	3848	80
Otrzymano za kupony w 1900	—	—	1200	—	Narosłe odsetki	—	—	136	14
Awans z dniem 31 grudnia 1900	—	—	2784	94	Pozostałość 31 grudnia 1900:				
					4% listy galic. Banku hipot.	30000	—	—	—
	30000	—	3984	94		30000	—	3984	94

11. Fundusz im. Kolberga.

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	3240	88	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	3371	81
Narosłe odsetki	—	—	130	93					
			3371	81				3371	81

12. Fundusz hr. Konstantego Przezdzieckiego.

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	4203	76	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	4373	59
Narosłe odsetki	—	—	169	84					
			4373	59				4373	59

13. Fundusz im. hr. Janusza Roztworowskiego.

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	3844	22	Wypłacono za prace do Słownika polskiego	—	—	1429	—
Narosłe odsetki	—	—	117	33	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	2532	55
			3961	55				3961	55

14. Fundusz Waltera.

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	40000	—	784	—	Wypłacono koszta	—	—	20	—
Otrzymano za kupony	—	—	1576	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	1552	—
					Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	788	
					oraz 4% listy galic. Tow. kred. ziems.	40000	—	—	—
	40000	—	2360	—		40000	—	2360	—

15. Fundusz Bolesława Wołodkiewicza.

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	2511	02	Wypłacono na badania	—	—	2100	—
Złożono	—	—	800	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	1336	15
Narosłe odsetki		—	125	13					
			3436	15				3436	15

16. Fundusz na wydawnictwo dzieł Kopernika.

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	1346	02	Wydano na druk klisze i t. d.	—	—	7226	22
Awans z dniem 31 grudnia 1900	—	—	6026	61	Narosłe odsetki	—	—	146	41
			7372	63				7372	63

17. Fundusze Michała Zieleniewskiego

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Otrzymane z zapisu	22122	50	—	—	Wypłacono należytość skarbową	—	—	2021	96
Awans z dniem 31 grudnia 1900	—	—	2099	98	Narosłe odsetki	—	—	78	02
					Pozostałość 31 grudnia 1900:				
					$4\frac{1}{2}\%$ Listy Banku hipotecznego	20000	—	—	—
					2 książeczki kasy Oszcz. m. Krakowa	2122	50	—	—
	22122	50	2099	98		22122	50	2099	98

II. Fundusze na nagrody.

1. Fundusz Augustynowicza.

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	23414	98	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	24360	94
Narosłe odsetki	—	—	945	96					
			24360	94				24360	94

2. Fundusz Barczewskiego.

Przedmiot	Przychód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód: Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	100852	18	4131	56	Wypłacono nagrody	—	—	—	—
Kupony za 1900	—	—	2243	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	4500	—
					oraz $4\frac{1}{2}\%$ listy Banku krajowego 90800.—	—	—	1874	56
					« 4% « « « 10000.—	—	—	—	—
					i książeczka Galic. Kasy Oszcz. 52.18	100852	18	—	—
	100852	18	6374	56		100852	18	6374	56

Tablica V.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
3. Fundusz Bieleckiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	3600	—	975	68	Wypłacono nagrody	—	—	800	—
Kupony za 1900	—	—	143	40	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	742	08
Wniesione przez Arcybractwo Miłosierdzia	—	—	423	—	oraz 4% oblig. poż. kraj. galic.	1200	—	—	—
					» 4% listy galic. Banku hipot.	1400	—	—	—
					» 4% » » Tow. kred. ziems.	1000	—	—	—
	3600	—	1542	08		3600	—	1542	08
4. Fundusz ks. Jakubowskiego (I-szy).									
Pozostałość 1 stycznia 1900	17600	—	777	56	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	1566	41
Kupony za 1900		—	777	06	oraz 4½% listy Banku krajowego	15000	—	—	—
Różnica przy wymianie wylos. listu zast.		—	11	79	» 4% listy galic. Tow. kred. ziems.	2400	—	—	—
					» 4% list Banku krajowego	200	—	—	—
	17600	—	1566	41		17600	—	1566	41
5. Fundusz ks. Biskupa Krasińskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	20200	—	5555	46	Wypłacono nagrodę	—	—	400	—
Kupony za 1900	—	—	796	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	5951	46
					oraz 4% listy galic. Tow. kred. ziems.	20000	—	—	—
					» 4% oblig. poż. kraj. galic.	200	—	—	—
	20200	—	6351	46		20200	—	6351	46
6. Fundusz Kretkowskiego (I-szy).									
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	1758	34	Wypłacono nagrodę	—	—	1302	—
Narosłe odsetki	—	—	66	52	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	522	86
			1824	86				1824	86
7. Fundusz Kretkowskiego (II-gi).									
Pozostałość 1 stycznia 1900	1187	08	—	—	Pozostałość 31 grudnia 1900:				
Narosłe odsetki	47	94	—	—	Książeczka Kasy Oszczędności m. Krakowa	1235	02	—	—
	1235	02				1235	02		
8. Fundusz im. Kopernika.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	400	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	600	—
Wniesione przez gminę miasta Krakowa	—	—	200	—					
			600	—				600	—
9. Fundusz Lindego.	Rubli					Rubli			
Pozostałość 1 stycznia 1900	6721	67	92	98	Wydano na zakupno papierów	499	48	7	14
Kupony za 1900	311	97	—	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	36	96	89	55
Narosłe odsetki	—	—	3	71	oraz 4½% listy polskie	1600	—	—	—
Otrzymano 4½% list. zast. polski	500	—	—	—	» 5% listy miasta Warszawy	5400	—	—	—
« w gotówce	2	80							
	7536	44	96	69		7536	44	96	69
10. Fundusz ks. Lubomirskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	13641	76	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	16266	65
Otrzymano od ks. Maryi Lubomirskiej	—	—	2000	—					
Narosłe odsetki	—	—	624	89					
			16266	65				16266	65
11. Fundusz JExc. Majera.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	2000	—	Zwrócono do funduszu obrotowego	—	—	2000	—
Uposażenie z funduszów Akademii	—	—	1000	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	1000	—
			3000	—				3000	—
12. Fundusz Radwańskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	555	20	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	581	40
Rata z funduszu obrotowego	—	—	26	20					
			581	40				581	40

Tablica VI.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Przychód Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Rozchód Gotówka K.	h.
13. Fundusz Warschauera.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	8000	—	3222	56	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	3672	61
Kupony za 1900	—	—	316	16	oraz 4% oblig. poż. kraj galic.	400	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	133	89	» 4% listy galic. Banku hipot.	1200	—	—	—
					» 4% « « Tow. kred. ziems.	6400	—	—	—
	8000	—	3672	61		8000	—	3672	61
III. Fundusze stypendyjne.									
1. Fundusz Drybuszewskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	2394	06	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	2490	78
Narosłe odsetki	—	—	96	72					
			2490	78				2490	78
2. Fundusz Katarzyńskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	42800	—	1315	42	Wypłacone stypendya	—	—	1692	—
Kupony za 1900	—	—	1742	68	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	1366	10
			—		oraz 4½% listy Tow. krajowego	10000	—	—	
					» 4% listy galic. Tow. kred. ziems.	32200	—	—	
					» 4% listy galic. Banku hipot.	400	—	—	
					» 4% oblig. poż. kraj. galic.	200	—	—	
	42800	—	3058	10		42800	—	3058	10
3. Fundusz Konarskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	16800	—	694	76	Wypłacono stypendya	—	—	654	—
Kupony za 1900	—	—	680	76	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	721	52
					oraz 4% listy galic. Tow. kred. ziems.	10400	—	—	—
					» 4½% listy Banku krajowego	3000	—	—	—
					» 4% list galic. Banku hipot.	3400	—	—	—
	16800	—	1375	52		16800	—	1375	52
4. Fundusz im. Mickiewicza.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	41600	—	1689	14	Wypłacone stypendya	—	—	1296	—
Kupony za 1900	—	—	1639	04	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	2090	08
Narosłe odsetki	—	—	57	90	oraz 4% listy galic. Tow. kred. ziems.	41600	—	—	—
	41600	—	3386	08		41600	—	3386	08
5. Fundusz Dra Pileckiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	60000	—	3451	96	Wypłacone stypendya	—	—	2400	—
Kupony za 1900	—	—	2429	60	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	3481	56
					oraz 4½% listy Banku krajowego	10000	—	—	—
					» 4% oblig. poż. kraj. galic.	4000	—	—	—
					» 4% listy galic. Tow. kred. ziems.	34000	—	—	—
					» 4% » » Banku hipot.	2000	—	—	—
					» 4% » » » krajowego	10000	—	—	—
	60000	—	5881	56		60000	—	5881	56
6. Fundusz Sawickiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	15500	—	468	58	Wypłacone stypendya	—	-	672	—
Kupony za 1900	—	—	676	50	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	473	08
					oraz 4½% listy Banku krajowego	11300	—	—	—
					» 4% » » »	4200	—	—	—
	15500	—	1145	08		15500	—	1145	08
7. Fundusz Antoniego Stachowskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	24000	—	2886	38	Przeniesiono do fund. obrot. 5% od kuponów	—	—	47	28
Kupony za 1900	—	—	945	60	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	3876	50
Narosłe odsetki	—	—	91	80	oraz 4% listy galic. Tow. kred. ziems.	24000	—	—	—
	24000	—	3923	78		24000	—	3923	78
8. Fundusz im. Wereszczyńskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	1329	—	Wypłacono do rąk Dra Estreichera	—	—	240	—
Odsetki od skapitalizowanego funduszu	—	—	837	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	1926	—
			2166	—				2166	—

Tablica VII.

IV. Fundusze na cele humanitarno-naukowe.

1. Fundusz Liwskiego.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	51800	—	4034	18	Wypłacono p. Dubieckiemu	—	—	384	75
Kupony za 1900	—	—	2043	44	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	5865	90
Narosłe odsetki	—	—	173	03	oraz 4% listy galic. Banku hipot.	3400	—	—	—
					» 4% listy galic. Tow. kred. ziems.	47600	—	—	—
					» 4% oblig. poż. kraj. galic.	800	—	—	—
	51800	—	6250	65		51800	—	6250	65

2. Fundusz im. Maryi Sienkiewiczowej.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	40000	—	454	86	Wypłacono zapomogi	—	—	800	—
Kupony za 1900	—	—	1576	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	1230	86
					oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziems.	40000	—		
	40000	—	2030	86		40000	—	2030	86

V. Kwoty depozytowe.

1. Fundusz grobów królewskich.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	11477	24	214	26	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	214	26
Narosłe odsetki	463	60	—	—	oraz 3 książeczki Kasy Oszczędności m. Krakowa	11940	84	—	—
	11940	84	214	26		11940	84	214	26

2. Fundusz budowy szpitala w Krynicy.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	16229	32	76	34	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	79	42
Narosłe odsetki	655	58	3	08	oraz 3 książeczki Kasy Oszczędności m. Krakowa	16884	90	—	—
	16884	90	79	42		16884	90	79	42

3. Fundusz Niewiadomego.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	10992	44	Wydano	—	—	6792	55
Złożono	—	—	3802	52	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	8433	07
Narosłe odsetki	—	—	430	66					
			15225	62				15225	62

4. Fundusz szpitala w Szczawnicy.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	3429	74	5041	62	Restauracya domu w Szczawnicy	—	—	800	—
Narosłe odsetki	133	68	183	16	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	4424	78
					oraz książeczka kasy zaliczkowej	120	—	—	—
					« « » Oszczędności m. Krakowa	3443	42	—	—
	3563	42	5224	78		3563	42	5224	78

5. Fundusz Szczawnicki.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Czynsz dzierżawny ze Szczawnicy	—	—	14760	40	Procent od pożyczki z funduszu żelaznego	—	—	7700	—
Narosłe odsetki	—	—	158	91	Inne procenta	—	—	837	—
Dochód ze sprzedaży wody	—	—	1870	92	Wydatki bieżące na rok 1900	—	—	4495	23
					Pozostałość przeniesiona do Rezerwy Szczawn.	—	—	3758	—
			16790	23				16790	23

6. Rezerwa Szczawnicka.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	—	—	27081	10	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	31933	17
Przeniesiono z fund. Szczawnickiego j. w.	—	—	3758	—					
Narosłe odsetki	—	—	1094	07					
			31933	17				31933	17

7. Fundusz Bolesława Rusieckiego.

Przedmiot	Przychód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Rozchód Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość 1 stycznia 1900	40000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia 1900 4% renty złotej węgierskiej	40000	—	—	—

Tablica VIII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h		K.	h.	K.	h.

8. **Fundusz Józefa Grabia.**

Przedmiot	Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Otrzymane 4% Listy Banku hipotecznego . . .	50000	—	—	—	Wypłacone odsetki	—	—	1950	—
« 8 akc. Banku ziemsk. w Poznaniu. .	8000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	56	60
Kupony za 1900	—	—	2000	—	oraz 4% Listy Banku hipotecznego	50000	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	6	60	» 8 akcyj Banku ziems. w Poznaniu . .	8000	—	—	—
	58000	—	2006	60		58000	—	2006	60

VI. Nadzwyczajna dotacya państwa

Przedmiot	Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Awans z dniem 31 grudnia 1900	—	—	18424	41	Awans z dniem 1 stycznia 1900	—	—	13777	52
					Wydano na roboty budowlane w gmachu Akademii	—	—	3956	—
					Narosłe odsetki	—	—	690	89
			18424	41				18424	41

Fundusz żelazny.

Przedmiot	Walory K.	h.	Gotówka K.	h.	Przedmiot	Walory K.	h.	Gotówka K.	h.
Pozostałość z 1 stycznia 1900	56200	—	14523	76	Wypłacono za kupno walorów	—	—	194	18
W pożyczce Szczawnickiej	—	—	149624	86	Wydano wylosowany $4^1/_2\%$ List Banku kraj. .	100	—	—	—
Otrzymano za wylos. $4^1/_2\%$ List Banku krajowego	—	—	100	—	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	15430	58
« kupiony 4% « « «	200	—	—	—	« w pożyczce Szczawnickiej	—	—	148623	86
					oraz $4^1/_2\%$ listy Banku krajowego	11500	—	—	—
					« $4^1/_2\%$ » » hipot. galic.	12000	—	—	—
					« 4% oblig. poż. kraj. galic.	3000	—	—	—
					« 4% listy zast. galic. Banku hipot. . .	9600	—	—	—
					« 4% « « « « kraj. . . .	3000	—	—	—
					« 4% « « « « Tow. kred. ziems.	12200	—	—	—
					oraz 4% rentę węgierską koronową	5000	—	—	—
	56400	—	164248	62		56400	—	164248	62

W Krakowie, dnia 19 maja 1901.

Śleczkowski
Podskarbi.

B. W. Antoniewicz
Rachmistrz.

St. Smolka
Sekretarz generalny.

Sprawdzono zgodność z księgami i dowodami kasowymi.

Kasparek. ***Janczewski.*** ***Cybulski.***